

የኢትዮጵያ ታሪክ

ኑብያ

(ናፓታ - መርዌ)

ከተክለ ጸድቅ መከራያ "

፩ኛ መጽሐፍ

አዲስ አበባ የካቲት ፩ ቀን ሺህደርሱ ፡፡

የአዲሱ ልቃ፡ በሙሉ፡ በዘረዘረ፡ ሙሉ ርዕዮታት፡ ግንኙኛ፡
በልክል፡ ነው።

All rights reserved

የኢትዮጵያ፡ የታተመ።

በዘርፍ፡ በላይ፡ ቀ፡ ሥ፡ ግንኙኛ፡ ሲት፡ ታተመ።

ወርግ፡ ቀዳማዊ፡ ስፍራ፡ ሥፍራ፡
ንጉሥ፡ ነገሥት፡ በኢትዮጵያ።

ማ ው ጫ ።

ምዕራፍ

አርአስት ፡

፲፭

፪ኛ ፡ ክፍል ።

- ፩ የኢትዮጵያ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የነገድ ፡ ስም ፡ ----- ፩-፲፩
 ፪ የቀድሞው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ጽሑፍ ፡ ሁኔታ ፡ -- ፲፩-፲፯
 ፫ ባገራችን ፡ ጽሑፍ ፡ የሚገኘው ፡ የነገድ ፡ ከምና፡
 የነገድ ፡ የትጣን ፡ አመሠራረት ፡ የነገሥታቱ ፡
 የተለመደ ፡ ዝርዝር ፡ በውጭ ፡ እገር ፡ ጽሑፍ ፡
 ሙስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የኢትዮጵያ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡
 ነገድና ፡ ልማድ ፡ ----- ፲፯-፳፯
 ፬ በሰላም ፡ ጊዜ ፡ ንግድ ፡ በመርነት ፡ ጊዜ ፡ ሲጥጉ
 ንጉሥና ፡ እንድት፡ አንድ ፡ ያገር ፡ ልማድ ፡ ቅይ
 ማኖት ፡ ጋብቻ ፡ ----- ፳፯-፴፫
 ፭ ከጥበቃና ፡ ከኢትዮጵያ ፡ በሥልጣኔ ፡ ማን ፡
 ይቀድማል ፡ ----- ፴፫-፴፰
 ፮ የጥበቃ ፡ መንግሥት ፡ አመሠራረትና ፡ እምልኮ ፡ ፴፰-፵፰
 ፯ ፪ኛ ፡ የጥበቃ ፡ ፊደል ፡ ----- ፵፰-፸፯
 ፰ ዓባይና ፡ የቀድሞ ፡ ኢትዮጵያ-የጥበቃ ፡ ገዢ
 ነት ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ትጥሰሰ ፡ ፫ኛ ፡ ራም
 ሲስ ፡ ፪ኛ ፡ ----- ፸፯-፳፻፫
 ፱ ባገራችን ፡ የተለመደው ፡ የነገሥታት ፡ ዝር
 ዝርና ፡ የዶክተር ፡ ራይዝንር ፡ ዝርዝር ፡ ልዩነት ፡
 ከንግሥተ ፡ ሳባ ፡ እስከ ፡ ባዚን ፡ ያሉት ፡ -- ፳፻፫-፳፻፳፰
 ፲ ከ፲ያንኪ ፡ ፪ኛ ፡ በፊት ፡ የነበሩት ፡ ነገሥታት ፡ ፳፻፳፰-፳፻፶፫
 ፲፩ የኢትዮጵያውያን ፡ ገዢነት ፡ በጥበቃ ፡ ላይ ፡
 ፒያንኪ ፡ ሚረክሙን ፡ በተፍነክታ ፡ ላይ ፡ ያገ
 ሃው ፡ ድል ፡ አድራጊነት ፡ ----- ፳፻፶፫-፳፻፴፯

፳፪ የሻባዊ፣ (በባቶን ሓ) ዘመን፡መንግሥት ላ የሻባዊ ካና ፣ የቦኮንሬግ፡(በቦኮሬስ ስ) መርኃት፡ እሱ ፡ -እውጥቶ፡የተናገረው ፡ በግ ፡ የግፆቁ ፡ ኮርማ ፡ በራ ፡ ከተራ ፡ ኮርማ ፡ ጋር ፡ ተዋግቶ፡እንደተሸንፈ ፡ ልዩውል-ልዩዊ

፲፫ የሻባቱካ፣ (ስቢኮስ) ዘመን፣ መገግሥት፣ ።
ታርከታና፣ ሕዝቅያስ፣ ባንድ፣ ወገን፣
ሆነው፣ ከአሰሩ፣ ንጉሥነስክናከሮ፣ ጋር፣
ያያረጉት፣ የጦር፣ ሠልፍ፣፣ ----- ልዩነት-ልዩነት

የታሪክ ሐረግ፡ በመገናኛ ግለሰብ፡ የሚጥሩ ሐረግ፡
 የአማርኛ ትርጉም፡ (ሕግገደድ) ሥልጣን-የታሪክ
 ታሪክ፡ የአማርኛ ሐረግ፡ ሐረግ፡ ሐረግ፡ ሐረግ፡
 የሐረግ፡ የሐረግ፡ የሐረግ፡ የሐረግ፡ የሐረግ፡
 የሐረግ፡ የሐረግ፡ የሐረግ፡ የሐረግ፡ የሐረግ፡

76. $\{x, y, z\} \rightarrow \dots \rightarrow \Delta$ (Axiom 5)

፲፩ በግብፅ ፡ የኢትዮጵያ ግዛት ፡ ፍጻሜ- የኢትዮ
ጵያ ፡ የግዛት ፡ ዘመን ስ - - - - - ልዩ ልዩ ልዩ ልዩ

$\frac{1}{\sqrt{2}}$ የመገናኛ ራዲየስ : የባቢሎን : መንግሥት :
 ንጉሠ : ሐውራቢ : የጋሪቤቱ : የአሰር :
 መንግሥት : መንግሥት ስ - - - - - ዘየተሻሻለ-ዘየተሻሻለ

፲፰ የግብዓትና የአሰራር ወያኔ ልዩነት የአሰራር ወያኔ ማብራሪያ፡ - - - - - ልዩነት-ልዩነት

ጸሐፊው፡ የባለሎን፡መንግሥት፡እነዚያ፡
 ሲከተል፡የሚደጉት፡የባለሎን፡ ንጉሥ፡
 ናቦክደነጾርና፡ የአስራኤል፡ ምርኮ፡ - - - - - ያቀጠረ-ጀምሮ

ጽ የአሰርና፡ የዓቢሉን፡ የክለዳውያን፡ ፈደልና፡
ጽሑፍ-አንዳንድ፡ ልማድና፡ግዴማናቸው፡ ለገጽ-፪

第拾 በኋራው ምዕተ ዓመታት፣ የኢትዮጵያ፡ ሁዳይ፡ ካምቦዲያ፡ የፋርስ፡ ጉንጾ፡ ኖስቶሪኒት፡ የኢትዮጵያ፡ (ኋራው) ጉንጾ፡ አርአያንዲነና፡ ብሔራት፡ (ሐድ- እስ- ኤሙ) - - - - - ዘየ - ዘየገፀ

常用 7610号:----- 1000000 1000000

姓名: 身份证号: 手机号码: ----- 联系地址: 邮编: 电子邮箱:

音標 የሆኑት ፡ ብርሃኑ - የአማርኛ ፡ የዘር ፡
ግንባች ፡ ----- ደንበው-ደንበው

88 $\Delta h \Delta^h \Delta^h P : \Delta \Delta^h : P^h \Delta^h : \Delta \Delta^h : \dots$ 既神既神

第 1 步: 在 W 中取一个子集 W_1 , 使得 W_1 中元素的和为 1 。
 第 2 步: 在 W_1 中取一个子集 W_2 , 使得 W_2 中元素的和为 $1/2$ 。
 第 3 步: 在 W_2 中取一个子集 W_3 , 使得 W_3 中元素的和为 $1/4$ 。
 第 4 步: 在 W_3 中取一个子集 W_4 , 使得 W_4 中元素的和为 $1/8$ 。
 第 5 步: 在 W_4 中取一个子集 W_5 , 使得 W_5 中元素的和为 $1/16$ 。
 第 6 步: 在 W_5 中取一个子集 W_6 , 使得 W_6 中元素的和为 $1/32$ 。
 第 7 步: 在 W_6 中取一个子集 W_7 , 使得 W_7 中元素的和为 $1/64$ 。
 第 8 步: 在 W_7 中取一个子集 W_8 , 使得 W_8 中元素的和为 $1/128$ 。
 第 9 步: 在 W_8 中取一个子集 W_9 , 使得 W_9 中元素的和为 $1/256$ 。
 第 10 步: 在 W_9 中取一个子集 W_{10} , 使得 W_{10} 中元素的和为 $1/512$ 。
 第 11 步: 在 W_{10} 中取一个子集 W_{11} , 使得 W_{11} 中元素的和为 $1/1024$ 。
 第 12 步: 在 W_{11} 中取一个子集 W_{12} , 使得 W_{12} 中元素的和为 $1/2048$ 。
 第 13 步: 在 W_{12} 中取一个子集 W_{13} , 使得 W_{13} 中元素的和为 $1/4096$ 。
 第 14 步: 在 W_{13} 中取一个子集 W_{14} , 使得 W_{14} 中元素的和为 $1/8192$ 。
 第 15 步: 在 W_{14} 中取一个子集 W_{15} , 使得 W_{15} 中元素的和为 $1/16384$ 。
 第 16 步: 在 W_{15} 中取一个子集 W_{16} , 使得 W_{16} 中元素的和为 $1/32768$ 。
 第 17 步: 在 W_{16} 中取一个子集 W_{17} , 使得 W_{17} 中元素的和为 $1/65536$ 。
 第 18 步: 在 W_{17} 中取一个子集 W_{18} , 使得 W_{18} 中元素的和为 $1/131072$ 。
 第 19 步: 在 W_{18} 中取一个子集 W_{19} , 使得 W_{19} 中元素的和为 $1/262144$ 。
 第 20 步: 在 W_{19} 中取一个子集 W_{20} , 使得 W_{20} 中元素的和为 $1/524288$ 。
 第 21 步: 在 W_{20} 中取一个子集 W_{21} , 使得 W_{21} 中元素的和为 $1/1048576$ 。
 第 22 步: 在 W_{21} 中取一个子集 W_{22} , 使得 W_{22} 中元素的和为 $1/2097152$ 。
 第 23 步: 在 W_{22} 中取一个子集 W_{23} , 使得 W_{23} 中元素的和为 $1/4194304$ 。
 第 24 步: 在 W_{23} 中取一个子集 W_{24} , 使得 W_{24} 中元素的和为 $1/8388608$ 。
 第 25 步: 在 W_{24} 中取一个子集 W_{25} , 使得 W_{25} 中元素的和为 $1/16777216$ 。
 第 26 步: 在 W_{25} 中取一个子集 W_{26} , 使得 W_{26} 中元素的和为 $1/33554432$ 。
 第 27 步: 在 W_{26} 中取一个子集 W_{27} , 使得 W_{27} 中元素的和为 $1/67108864$ 。
 第 28 步: 在 W_{27} 中取一个子集 W_{28} , 使得 W_{28} 中元素的和为 $1/134217728$ 。
 第 29 步: 在 W_{28} 中取一个子集 W_{29} , 使得 W_{29} 中元素的和为 $1/268435456$ 。
 第 30 步: 在 W_{29} 中取一个子集 W_{30} , 使得 W_{30} 中元素的和为 $1/536870912$ 。
 第 31 步: 在 W_{30} 中取一个子集 W_{31} , 使得 W_{31} 中元素的和为 $1/1073741824$ 。
 第 32 步: 在 W_{31} 中取一个子集 W_{32} , 使得 W_{32} 中元素的和为 $1/2147483648$ 。
 第 33 步: 在 W_{32} 中取一个子集 W_{33} , 使得 W_{33} 中元素的和为 $1/4294967296$ 。
 第 34 步: 在 W_{33} 中取一个子集 W_{34} , 使得 W_{34} 中元素的和为 $1/8589934592$ 。
 第 35 步: 在 W_{34} 中取一个子集 W_{35} , 使得 W_{35} 中元素的和为 $1/17179869184$ 。
 第 36 步: 在 W_{35} 中取一个子集 W_{36} , 使得 W_{36} 中元素的和为 $1/34359738368$ 。
 第 37 步: 在 W_{36} 中取一个子集 W_{37} , 使得 W_{37} 中元素的和为 $1/68719476736$ 。
 第 38 步: 在 W_{37} 中取一个子集 W_{38} , 使得 W_{38} 中元素的和为 $1/137438953472$ 。
 第 39 步: 在 W_{38} 中取一个子集 W_{39} , 使得 W_{39} 中元素的和为 $1/274877906944$ 。
 第 40 步: 在 W_{39} 中取一个子集 W_{40} , 使得 W_{40} 中元素的和为 $1/549755813888$ 。
 第 41 步: 在 W_{40} 中取一个子集 W_{41} , 使得 W_{41} 中元素的和为 $1/1099511627776$ 。
 第 42 步: 在 W_{41} 中取一个子集 W_{42} , 使得 W_{42} 中元素的和为 $1/2199023255552$ 。
 第 43 步: 在 W_{42} 中取一个子集 W_{43} , 使得 W_{43} 中元素的和为 $1/4398046511104$ 。
 第 44 步: 在 W_{43} 中取一个子集 W_{44} , 使得 W_{44} 中元素的和为 $1/8796093022208$ 。
 第 45 步: 在 W_{44} 中取一个子集 W_{45} , 使得 W_{45} 中元素的和为 $1/17592186044416$ 。
 第 46 步: 在 W_{45} 中取一个子集 W_{46} , 使得 W_{46} 中元素的和为 $1/35184372088832$ 。
 第 47 步: 在 W_{46} 中取一个子集 W_{47} , 使得 W_{47} 中元素的和为 $1/70368744177664$ 。
 第 48 步: 在 W_{47} 中取一个子集 W_{48} , 使得 W_{48} 中元素的和为 $1/140737488355328$ 。
 第 49 步: 在 W_{48} 中取一个子集 W_{49} , 使得 W_{49} 中元素的和为 $1/281474976710656$ 。
 第 50 步: 在 W_{49} 中取一个子集 W_{50} , 使得 W_{50} 中元素的和为 $1/562949953421312$ 。
 第 51 步: 在 W_{50} 中取一个子集 W_{51} , 使得 W_{51} 中元素的和为 $1/1125899906842624$ 。
 第 52 步: 在 W_{51} 中取一个子集 W_{52} , 使得 W_{52} 中元素的和为 $1/2251799813685248$ 。
 第 53 步: 在 W_{52} 中取一个子集 W_{53} , 使得 W_{53} 中元素的和为 $1/4503599627370496$ 。
 第 54 步: 在 W_{53} 中取一个子集 W_{54} , 使得 W_{54} 中元素的和为 $1/9007199254740992$ 。
 第 55 步: 在 W_{54} 中取一个子集 W_{55} , 使得 W_{55} 中元素的和为 $1/18014398509481984$ 。
 第 56 步: 在 W_{55} 中取一个子集 <

ጽጌ ትልቁ፡ አስከፊ ድርጅ፡ ማርሾስ፡ በአርቢላ፡
(አስረ) ያደረጉት፡ መርትና፡ የማርሾስ፡ አሟ
ሟት፡ የፋሪስትና፡ የመብታዊውን፡ መቅና
ነት፡ የመዳጃ፡ የክብሩት፡ አሟሟት፡ የአስ
ከፊድ፡ ምዕቅትና፡ ማዳራጃ፡

88 እስከገንደርና፡ ደረዳሪ- ከትልቁ፡ እስከገንደር
 ሞት፡ በጊላ፡ ግዛቱን፡ የተሳፈሉት፡ እሳቶች፡ ፪፻፶፭-፪፻፶፮

ᐱᓂ ᑦᐃᐅᑲᑦ : ንግሥት : የኤንደኪና : የቅልቁᑦ :
 እስከᑦᑲᑦ : የግብፅ : ዓይነት : - የᐃᐅᑲᑦ :
 ሊትፋተያውያን : የንጉሥᐅᑦ : (በጥሊ,
 ሞስ) ግንኙነት = ----- ᐅየፀፀ-ᐅየፀፀ

፳፱ የኑቢያው፡ የኢትዮጵያና፡ የኢስራኤል፡ ቤተ፡
መንግሥት፡ ግንኙነት፡ ልዩነት = - - - - ፪፻፳፮-፪፻፸፱

የኢትዮጵያ፡ መንግሥት፡ የነፃነት፡ ዘመን፡ ረዕሮች፡ እንደሚባሉ
 መገን፡ በዚህ፡ ረዕሮች፡ ዘመን፡ ውስጥ፡ ባገራት፡ ላይ፡ የውስጥ፡
 ጦርነትም፡ የአስተሳሰብና፡ የላኝነት፡ የግንደና፡ የዘቀጥ፡ መለዋ
 ጭጥ፡ ከውጭ፡ መንግሥታት፡ ጋር፡ የግንኙነት፡ ጉዳይ፡ ሙሉ
 ጸው፡ ላይተር፡ በድጋጋይም፡ በብሪታኒያ፡ ላይ፡ ጦርና፡ የምናገኘው፡
 እስካሁን፡ የምናውቀው፡ የታሪክ፡ ጽሑፍ፡ እነስተኛ፡ ነው፡ የ
 ዘመኑን፡ ታሪክ፡ እግር፡ በእግር፡ እየተከተለ፡ እስከጋደተ፡ ያስታጥ
 ለው፡ ካለመኖሩ፡ የተነሣ፡ ሙሉ፡ የኢትዮጵያን፡ ታሪክ፡ በግግ
 ሃት፡ ለግስረሳትና፡ ለውረሳት፡ እሌሊም፡ እንዳይሆን፡ ዑሉ፡ በዚህ
 ረገድ፡ ችግረኛ፡ መሆኑ፡ የታወቀ፡ ነው፡ በለቀድሞው፡ የኢትዮ
 ጵያ፡ ታሪክ፡ እሳር፡ ቀመን፡ ሙሉአከት፡ ወይም፡ ለገድ፡ እሌሊ
 ያዘጋጀውን፡ እነስተኛ፡ ጽሑፍ፡ ላይተን፡ ግንበብና፡ መተረክ፡
 ላይሆን፡ እውስጥ፡ ገብተን፡ የረዕሰውን፡ ዘመን፡ ታሪክ፡ በድጋጋ
 ይና፡ በብሪታኒያ፡ ከተጻፈው፡ ላይ፡ ለግሳረብ፡ የረሰባን፡ እንደሆነ፡
 ምን፡ ያህል፡ ተበታትኖም፡ ተወላበደም፡ እንደሚገኝ፡ ሙረሳታ
 ችን፡ ለይተርም፡

ካይ፡ ግምድ፡ አጥን፡ ዘመነ፡ መንግሥት፡ (፲፪፻፮—፲፪፻፲፮
 ዓ.ም፡ ወዲህ፡ ሞላ፡ ከጉድል፡ የነፃነታት፡ ዘና፡ መዋዕል፡ በግ
 ሐዘ፡ ጽንድ፡ እተጸረበት፡ ውስጥ፡ ያገራት፡ ታሪክ፡ ባጭሮሩ፡ እየ
 ተወሳ፡ ከግለሰብና፡ በተር፡ እንደሌሎቹ፡ መንግሥታት፡ ታሪክ፡ በእ
 ግርኛ፡ እንኳ፡ ቢተር፡ በዚያው፡ በዘመኑ፡ በሚጻፍበት፡ በግሪክ፡
 ጽንድ፡ እጥጋቢ፡ ታሪክ፡ ለይገኝም፡ ከነፃነታት፡ ዘና፡ መዋዕል፡
 ውስጥ፡ ያገጹ፡ ገጥሦ፡ የተገኘ፡ እንደሆነ፡ የሌላው፡ ይጠራል፡
 ወይም፡ የተገኘው፡ ላገድ፡ ምሳሌና፡ የሚበቃ፡ ሐተታ፡ ለሙሉ
 ጠት፡ የግያበቸል፡ ይሆናል፡ የዚህም፡ ዑሉ፡ ምክንያት፡ የፈተ
 ኛው፡ በየላትና፡ የኋለኛው፡ በግራኝ፡ እህመድ፡ እነግሥና፡ አጥፊ
 ነት፡ ቢመካኝ፡ ከግራኝ፡ ወዲህ፡ ያለውም፡ በጉንደር፡ የነበሩት፡
 ነገሥታት፡ ታሪክ፡ ያንዳንዶቹ፡ ሙሉና፡ ዝርዝር፡ ታሪክ፡ ይገኛል፡
 ለጥል፡

ይህን ፡ የሠራጭው ፡ ሙሉ ፡ ሁለተኛውን ፡ በሙሉ ፡ በላተፋች ፡ ከትምህርት ፡ ሚኒስቴር ፡ እንዳለው ፡ ያታወቀውን ፡ ወደ ፡ ፖሊስ ፡ ባለር ፡ ሙሉጣጠሪያ ፡ አሕፈት ፡ ቤት ፡ ከተሳወርሁ ፡ ወዲህ ፡ ከእኔ ፡ ልብነት ፡ ደንግል ፡ ዝምር ፡ እስከ ፡ እኔ ፡ ቲያድርስ ፡ በሙን ፡ ያስወገን ፡ ታሪክ ፡ እዘጋጅቼ ፡ ለግላተሙ ፡ ቻልሁ ፡ በዚሁ ፡ ሙሉ ፡ በጦት ድሙ ፡ ላይ ፡ በገጽ ፡ ፲፮ ፡ እንዳልሰከትሁት ፡ ካጌ ፡ ልብነት ፡ ደንግል ፡ ወዲህ ፡ ያስወገን ፡ አፈ ፡ ካሳተምሁ ፡ በኋላ ፡ በሌላው ፡ የተተካው ፡ ከሥር ፡ መንግሥት ፡ ከተመራተበት ፡ ጊዜ ፡ ዝምር ፡ እስከ ፡ እኔ ፡ ልብነት ፡ ደንግል ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ ለግጥናትና ፡ ለሙሉ ፡ ነው ፡ ስለዚህ ፡ በዚሁ ፡ የሚጠቅሙኝን ፡ ከእንዳንድ ፡ ሙሉ ፡ ላይ ፡ እየለቀቀሁ ፡ አሕፈት ፡ ሙሉ ፡ ሳምራ ፡ ሁለት ፡ ሙት ፡ ገጽ ፡ ግድም ፡ የሚሆን ፡ የእጅ ፡ አሐፍ ፡ እንዳዘጋጀሁ ፡ ወደ ፡ ፓሪስ ፡ ሲሥራ ፡ ታዝዝ፡ ሄድሁ ፡ በፓሪስ ፡ እያሳደረ ፡ የተመደበልኝን ፡ የሕላፊነት ፡ ሥራ ፡ እየወራራ ፡ የታሪኬንም ፡ ዝግጅት ፡ በድርብ ፡ ለሙት ፡ ሙሉ ፡ ጥቅረ ፡ ጥፋት ፡ ጥን ፡ ምንም ፡ የሙት ፡ ሙሉ ፡ አዋርት ፡ ቢኖረኝ ፡ በአያሳደረ ፡ ካልሁ ፡ ከተርታ ፡ የሕላፊነት ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ ለሙት ፡ ሙሉ ፡ ጣዕም ፡ በሳጣሁበት ፡ የታሪኬን ፡ ሥራ ፡ ወደፊት ፡ ለግድረስ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነፃ ፡ ጊዜ ፡ እንዲፈቀድልኝ ፡ ለግርግጣ ፡ ገንዘብ ፡ ነገሥት ፡ በደብዳቤ ፡ እመለከትሁ ፡ ግርግጣን ታቸውም ፡ በተለመደ ፡ የአሐፍ ፡ ደጋፊነታቸው ፡ የጠየቅሁትን ፡ ጊዜ ፡ ፈቀዱልኝ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ቀድሞው ፡ ከግሙቀውና ፡ ከሌሊት ፡ አበባ ፡ ይላቸው ፡ ከሄድሁት ፡ አሐፍች ፡ በቀር ፡ ፩ ፡ ለገድ ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ፓሪስ ፡ ቤት ፡ ሙሉ ፡ እየተመለሱ ፡ የታሪካችንን ፡ አሐፍ ፡ ግብረኝ ፡ የተገኘውን ፡ ያህል ፡ እየበበሰብሁ ፡ ከሥር ፡ ከግብያ ፡ መንግሥት ፡ ዝምር ፡ እስከ ፡ እኔ ፡ ይኩና ፡ እያሳከ ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ አሐፍ ፡ በግዘጋጃት ፡ በታሁ ፡ በዚሁም ፡ የፈረንሳይን ፡ ሙንግሥት ፡ የቤት ፡ ሙሉ ፡ ባለሥልጣናቸው ፡ እንልጋቸው ፡ በሌለቀባቸውና ፡ በሌለፈረጉልኝ ፡ የዘወትር ፡ እንልግላት ፡ ምስጋናዬ ፡ ይድረላቸው ።

ይህ ፡ ሙሉ ፡ በሠራጭው ፡ ከፍልጣንብያ (ናፓታና ፡ ሙርቂ) ፡ በሁለተኛው ፡ ከፍል ፡ የአክሱም ፡ በምስተኛው ፡ ከፍል ፡ የጥቱ ፡ ሆና ፡ ከምስት ፡ ላይ ፡ ተከፍሎ ፡ እስከ ፡ እኔ ፡ ይኩና ፡ እያሳከ ፡ ድረስ ፡ (፲፪፻፳፱ ፡ ዓ.ም.) ፡ ያለው ፡ ጥንታዊ ፡ ታሪካችንን ፡ በጌ ፡ አስተያየትና ፡ እንላለን ፡ ተዘጋጅቶ ፡ ይገኝበታል ። እሁን ፡ የያዘነው ፡ ሥልጣኔን ፡ እንደ ፡ ምንጭ ፡ ከግብያ ፡ ይልቅ ፡ አክሱም ፡ ሙንግ ፡ በግብያና ፡ በአክሱም ፡ መንግሥት ፡ ሙሉ ፡ ያለውን ፡ ልዩነት ፡ በአሕፈት ፡ ወስጥ ፡ እንረላለን ፡ ለዚሁም ፡ ግን ፡ በግብያና ፡ ለአያዝ ፡ እንዲሙች ፡ ከግብያ ፡ እስከ ፡ አክሱም ፡ ያለው ፡ ባንድ ፡ ትጽ ፡ ተጥሎ ፡ የአክሱምና ፡ የጥቱ ፡ በፃፃ፡ ትጽ ፡ ተስይቶ ፡ እንዲታተም ፡ ተደርጋል ።

ሙሉ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪክ ፡ ለሙሉ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ታሪክ ፡ ግወት ፡ ብቻውን ፡ አይበቃም ፡ የቀድሞ ፡ ጸሐፊት ፡ ትእዛዛት ፡ በድካማቸው ፡ አንዱ ፡ ይህ ፡ ሳይሆን ፡ አይቀርም ፡ ነገር ፡ ግን ፡ የግብያ ፡ ለግወት ፡ የግብያን ፡ ታሪክ ፡ ግወት ፡ እስፋሊ ፡ ሲሆን ፡ የአክሱምን ፡ ታሪክ ፡ ለሙሉ ፡ የግብያና ፡ የርግን ፡ የቀረጥገጥጋን ፡ (ታናሽ ፡ ርዋ) ፡ እንደዚሁም ፡ የደቡብ ፡ ግሪብን ፡ አገሮች ፡ ታሪክ ፡ በዝርዝርም ፡ ባይቻል ፡ በመጠኑ ፡ ግወት ፡ ያላል ፡ በዚህ ፡ ያካገያት ፡ ታሪክ ፡ እስገድዶ ፡ እንጂ ፡ ገደን ፡ ለግብያት ፡ ሳይሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የጠቀሰላቸውን ፡ አገሮች ፡ እንደሚመነፍ ፡ እንደዘፍሉ ፡ ካገራችን ፡ ታሪክ ፡ ጋር ፡ ያወራረሰሁት ፡ እዚያው ፡ እየታሪኩ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ የእንባቢና ፡ የተግራን ፡ አለምር ፡ እንዲያስገልፍ ፡ እሙኛለሁ ። ይህን ፡ ሙሉ ፡ በግዘጋጃት ፡ ሙሉ ፡ አካል ፡ ልቱ ፡ ልቱ ፡ ሙሉ ፡ በግዘጋጃት ፡ እዚያው ፡ እየኖረው ፡ ሙሉ ፡ አካል ፡ ውስጥ ፡ በየምዕራፉ ፡ በሰጠቀሰላቸው ፡ እዚህ ፡ ላይ ፡ ሙሉ ፡ አስፈላጊ ፡ አልሙሰኛም ።

ይህን ፡ ሙሉ ፡ (ሌሎችንም) ፡ ለግዘጋጃት ፡ የተጠቀሱበት ፡ ትንቢቶች ፡ ግዕዝ ፡ ፈረንሳይኛና ፡ ኢጣልያንኛ ፡ ሲሆኑ ፡ በነዚህ ፡ ትንቢቶች ፡ የተጻፉትን ፡ ሙሉ ፡ በየምዕራፉ ፡ እየተከታተለሁ ፡ በሙስብላክ ፡ በግጥናት ፡ ከአፍሁ ፡ በኋላ ፡ በፊል ፡ አስተያየት ፡ ለግብራራት ፡ ጥቅረያለሁ ። ፩ ፡ ለገድ ፡ ጊዜ ፡ በሙሉ ፡

ድከምና፣ በመሰልቸት፣ ጊዜያ፣ በግጦር፣ በፍጥነት፣ በቂ፣ ሐተታ፣ በጥቂ፣ የግለሰቦች፣ ያህል፣ የገባብ፣ ወዘተ ሳልሰጥ፣ ግለሰብ ትዝ፣ የግለሰብ፣ ለመደበት፣ ለልጃቸው፣ ነገር፣ ገን፣ እንደዚህ፣ ሆኖ፣ ተስታትሎ፣ ለወደፊት፣ ጸሐፊ፣ እንደሚመች፣ ተዘጋጅቶ፣ መቶ መቶ፣ ደገፍ፣ ሁል፣ ጊዜ፣ ጥጋ፣ እንዳለው፣ በሰጣውት፣ ከድካም፣ የመነጨውን፣ ደስታቱን፣ ሊቀንሰባቸው፣ ለይቸልቸው፣ ከዚህ፣ በፊት፣ እንደዚህ፣ ተዘጋጅቶ፣ በገገው፣ ፍር፣ ለፍሊጋ፣ ለግንኙነብ፣ ያጠፋውን፣ ርኅሮ፣ ጊዜ፣ ይበልጥ፣ ለግብራራትና፣ በጥሩ፣ በመኖሪያ፣ ያንጋገር፣ ትርጉሙ፣ ለግታናት፣ ለመጥራት፣ ዛሬ፣ ከዚህ፣ የተሻለ፣ ጽሑፍ፣ ለግታረብ፣ በተቃላኝ፣ ነበር።

ጥናቸውም፣ እምሳካ፣ ሥራና፣ ፍጥረት፣ ስለው፣ ለጅ፣ ለሰራጊው፣ ነው። ከዚያም፣ በታች፣ እንዲሁ፣ በው፣ የሚሠራው፣ ለሌላው፣ ሰው፣ እንደመብልና፣ እንደመጠጥ፣ ግዴታ፣ ለሰራጊውም፣ ባይሆን፣ ጠቃሚው፣ ነው። በዚህ፣ ዓይነት፣ መጽሐፍም፣ በግንባራዊ ትር፣ ውለጥ፣ የያዘው፣ የጠቃሚነት፣ ደረጃ፣ ከተደገ፣ ሃምሮ፣ የነበረው፣ ዛሬ፣ ከፍ፣ እያለ፣ ሄዷል።

ተግራ፣ ይግርበታል፣ መቻህር፣ ያስተምርበታል።
ወታደር፣ ገበሬ፣ ነጋዴ፣ የአጅ፣ ጥያቄ፣ ሁሉ፣ ያሳስተግራ፣ ለእያራውን፣ ያስፋፋበታል።

የታመመ፣ ያሽን፣ የታሠረ፣ ለሴት፣ የጥለ፣ ሽግግራ፣ እግራ፣ መንገዱን፣ እየተግራ፣ በመድናናት፣ መጥሮውን፣ የቸገር፣ ዘመንና፣ የሥራ፣ መፍታት፣ ጊዜ፣ ያሳልፍበታል። መጽሐፍ፣ የግያለቀይቻ፣ ውለታ፣ ሊመለስለት፣ የግይጠይቅ፣ የሕይወት፣ መካር፣ ዓዲህ፣ ነው።

ለሰዚህ፣ በምንቅለውና፣ ስጦታችን፣ በሆነው፣ መንገድ፣ የጽሑፍ፣ ምርት፣ ለወገናችን፣ እያበረከትን፣ በዚሁም፣ ወደኋላ፣ የቀረውን፣ ያገራችንን፣ የሥነ፣ ጽሑፍ፣ ጥራት፣ በየትርጉሜ፣ እንደሚላው፣ በቅንነት፣ እመክላለሁ።

ጥር፣ ገፅ፣ ቀን፣ ሺክሪያ፣ ዓ፣ ም።

ተክለ፣ ደድቅ፣ መክፈያ።

ገጽ፣ ከፍል።

የኅብያ፣ መንግሥት።

ምዕራፍ፣ ፩።

የኢትዮጵያ፣ ልዩ፣ ልዩ፣ የነገድ፣ ሰዎ።

ዛሬ፣ ባንድ፣ በኢትዮጵያና፣ በኢትዮጵያ፣ ሰዎ፣ የረጋው፣ ያገራችንና፣ የሕዝቡ፣ ሰዎ፣ ቀድሞ፣ ብዙ፣ ነበር። በእራት፣ ዘፍጥረት፣ ምዕራፍ፣ ፩፣ ተጥር፣ ፲፫፣ በዚሁ፣ መጽሐፍ፣ ምዕራፍ፣ ፩፣ ከተጥር ፩፣ እስከ፣ ፱፣ ያለው፣ ጽሑፍ፣ የፍጥነት፣ ልጆች፣ ልም፣ ካም፣ ያረፈት መሆናቸውን፣ የካም፣ ልጆች፣ ኩሽ፣ (ኩሽ፣ ቀስ)፣ ሚስራይ፣ ፋጥ፣ ከነገን፣ መሆናቸውን፣ እንደሚገልጽው፣ የኩሽም፣ ዘር፣ በእስያ፣ ደቡብ፣ ከዚያም፣ ወደ፣ እፍሪካ፣ ተሻግረው፣ ተራብተው፣ በባህተው፣ ከዛሬው፣ ሱዳን፣ ሃምሮ፣ እላክ፣ ኤርትራ፣ ባሕር፣ ደረብ፣ ያለውን፣ አገር፣ ይዘው፣ ይኖሩ፣ ነበር። ለላዚህ፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ በ፪፻፮፣ በ፪፻፮፣ ዓመት፣ መካከል፣ ሁሉ፣ ገብቶች፣ በሐውልታቸውና፣ በብራና፣ (ፓፒናስ)፣ ጽሑፋቸው፣ (ሂዳርግ ሊፍ)፣ ሳይ፣ እንደተዉት፣ በብራው፣ ኢትዮጵያን፣ ብዙ፣ ጊዜ፣ የኩሽ፣ አገር፣ እንዳንድ፣ ጊዜ፣ የደቡብ፣ ምድር፣ ወይም፣ የነሐስ፣ የነሐሴ፣ አገር፣ እንዳንድ፣ ጊዜ፣ የፑንት፣ አገር፣ እያሉ፣ ይጠሩት ነበር። በዘርዘር፣ እንደምናገኘው፣ ነሐሴ፣ ከነገዶ፣ ካም፣ ፪ኛው፣ ገንጥ፣ ተብሎ፣ የተመደበ፣ ለላሆነ፣ ጅግ፣ ያባ፣ ጅፋር፣ አገር፣ ሸዋ፣ የእምታላ፣ አገር፣ እንደሚባለው፣ ሁሉ፣ በመራው፣ ሰዎ፣ የነሐሴ፣ አገር፣ ግብታቸው፣ ይሆናል። ግግሮቹ፣ ነሐሴ፣ ግለት፣ ጥቁር፣ ግለት፣ በላሆነ፣ የጥቁር፣ አገር፣ ግለት፣ ነው። ይላሉ። ደገፍ፣ ከወባይ፣ እስከ፣ ኤርትራ፣ ባሕር፣ ደረብ፣ ያለውን፣ አገር፣ ገብቶች፣ ፑንት፣ ብልውን፣ ይገኛል። ለአግልጠታቸውና፣ ለሰባት፣ መቅደሳቸው፣ የሚሆን፣ ዕጣን፣ ከርሴ፣ ብርጉድ፣ ለመውሰድ፣ ወደፑንት፣ ዘመትን፣ ሲሉ፣ እምሳካቸው፣ እምን፣ ፑንትን፣ በጥቅጣ ለሁሉ፣ ውጋና፣ ውሰድ፣ እንዳላቸው፣ በጽሑፍ፣ ይገኛል።

ጌታችን፡ በግቴዎስ፡ ወንጌል፡ ንግሥተ፡ አዚብ፡ ይኸን፡
 ሕዝብ፡ በመፋረረ፡ ትንሣሳች፡ 1--- ያለውን፡ በኛ፡ በግፅዛ ሕዚብ፡
 ግለት፡ በደቡብና፡ በምዕራብ፡ መካከል፡ ያለ፡ እገር፡ ነው፡ (፩)፤ ነገር
 ግን፡ በፈረንጅ፡ ሁሉ፡ የወንጌል፡ ትርጓሜ፡ ንግሥተ፡ አዚብ፡
 የምንለውን፡ የደቡብ፡ ንግሥት፡ ለለሚል፡ ነሕሴንና፡ ሆንትን፡
 ወደጉን፡ እናድርገና፡ ለዚህ፡ ጥንት፡ ግብያች፡ በጉርባትናም፡
 በገዛትም፡ በነጭብት፡ ጊዜ፡ የደቡብ፡ እገር፡ ከሚለት፡ ጋር፡ ይገ
 ነናል። የሆነ፡ ሆኖ፡ ግብያች የኩሽ፡ ሕዝብ፡ የመፈረበትን፡ እገር፡
 የደቡብ፡ ወይም፡ የኩሽ፡ እገር፡ ሲሉ፡ ንግሥተ፡ አዚብ፡ በኋላ፡
 ከመጡት፡ ከነገደ፡ የትጣን፡ ውስጥ፡ ስለሆነች፡ በመሬትና፡ ባገሩ፡
 ከኩሽ፡ ሕዝብ፡ ትንሣሳች፡ እንጂ፡ ጥርቢ፡ ዘር፡ የመጣበት፡ ከልም፡
 ዘር፡ የወይዘሩ፡ የሳባና፡ የጥትጣን፡ ዘር፡ ከካምና፡ ከኩሽ፡ ዘር፡
 ልዩነት፡ እንደለው፡ እንዘነጋም።

የቀረው፡ ደግሞ፡ እንደዛሬው፡ እጠራራችን፡ ሊትጥታታ፡ ሲል፡
 ይገኛል። ስምባሌ፡ ከግሪኮቹ፡ ውስጥ፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡
 በዘነኛው፡ ጦቶ፡ ዓመት፡ ላይ፡ የነበረው፡ የአሲሴውስና፡ የኦሊ
 ያስ፡ ጸሐፊ፡ ሆኜር፡ በተለይ፡ በኦሊያስ፡ (ድ)፡ መጽሐፍ፡ ላይ፡
 ምዕራፍ፡ ፩ኛ፡ በሌላውም፡ ክፍል፡ የታሪክ፡ እባት፡ የሚባለው፡
 በ፩ኛው፡ ጦቶ፡ ዓመት፡ ላይ፡ የነበረው፡ ሄሮዶት፡ በታሪክ፡ መጽ
 ሐፍ፡ በ፩ኛውና፡ በ፪ኛውና፡ በ፫ኛውና፡ በ፬ኛው፡ ክፍል፡ ሊትጥ
 ታታ፡ ይላሉ። ከአበራሌሎችም፡ ወገን፡ ይኸው፡ ነው፡ ከክርስቶስ፡
 ልደት፡ በፊት፡ በ፩ኛው፡ ዓመት፡ ላይ፡ የነበረው፡ ጳጳት፡ በመ
 ጽሑፍ፡ ሊትጥታታ፡ ሲል፡ በ፮፡ ጦቶ፡ ዓመት፡ የነበረው፡ ሊሳይ
 ያስ፡ ደግሞ፡ በትንቢት፡ ምዕራፍ፡ ፲፩፡ ተጥር፡ ፲፩፡ ምዕራፍ፡ ፲፩፡
 ተጥር፡ ፩ኛ፡ ሰርገንም፡ በምዕራፍ፡ ፫፡ ተጥር፡ ፲፡ የኩሽ፡ እገር፡
 ሲሉ፡ ይገኛሉ። ጳጳሮችው፡ ፅንባባቸው፡ ደግሞ፡ በምዕራፍ፡ ፫፡
 ተጥር፡ ፯፡ መለሱ፡ ሊትጥታታ፡ ይላል። እነዚህ፡ ሁሉ፡ የጥንት፡
 እሕፈዎችና፡ ነቢያት፡ ስለእስራኤል፡ ልጆች፡ ተግግረውና፡ ምክር
 ወይም፡ ለእግዚአብሔር፡ የጸሎትና፡ የሥላሴ፡ ቃል፡ ሲያተርቡ
 እግረ፡ መንገዳቸውን፡ ያገራችን፡ ጥላይ፡ ሲያጋጥሟቸው፡ እንጻ
 ንድ፡ ጊዜ፡ ሊትጥታታ፡ እንጻንድን፡ ጊዜ፡ የኩሽ፡ እገር፡ ሲሉን፡

(፩) የጥተ፡ ማ፡ ም፡ ፳፡

ቀፁ፡ በኋለኛው፡ ዘመን፡ ደግሞ፡ የሴም፡ ዘርች፡ ነገደ፡ ሳባና፡
 ነገደ፡ የትጣን፡ ከደቡብ፡ ዓረብ፡ የኤርትራን፡ ባሕር፡ እየተሻገሩ፡
 ከካምና፡ ከኩሽ፡ ዘር ጋር፡ ተደባለቀው፡ በመጣተኝነት፡ ከቀፁ፡
 በኋላ፡ ተጥሉ፡ በወር፡ ለሸንፈው፡ እብረው፡ በተቀመጡ፡ ጊዜ፡
 በስም፡ ላይ፡ ስም፡ እየበረከተ፡ ሄደ። የቀድሞዎቹ፡ በጉብያ፡ መን
 ግሥታቸውን፡ እስፍተው፡ ሊትጥታታ፡ የኩሽ፡ እገር፡ እየተባሉ፡
 ሲተመጡ፡ በሥልጣንና፡ በየይግኖች፡ በጽሑፍና፡ በጽንጽ፡ የግብፅን፡ ሲከ
 ተሉ፡ በኋላ፡ የመጡት፡ ደግሞ፡ በትግሬና፡ በሐግሌን፡ እንደዚሁም፡
 በዙሪያው፡ በደቡብ፡ በእግራ፡ እገር፡ ከተገኙትን፡ እየከተሙ፡
 ከደቡብ፡ ዓረብ፡ ይዘውት፡ የመጡትን፡ ከአሶር፡ ከከለጻውያን፡
 ከፊንቄ፡ የመንጨውን፡ የሳባ፡ ቋንቋና፡ ፊደል፡ ለግራ፡ ፊደላችን፡
 ቋንቋንና፡ ለባት፡ የሆነውን፡ ከሥልጣንያቸውና፡ ከልግሳቸው፡
 ጋር፡ ይዘው፡ ተቀመጡ።

ይኸን፡ የልዩነት፡ ሁኔታ፡ የዛሬ፡ ሲታውንት፡ የሴና፡
 ህለክ፡ (JOSEPH HALEVI) ሌድዋርድ፡ ግላዘር፡ (EDUARD
 GLASER) ዘንቲ፡ ፤ ሮሲኒ (CONTI-ROSSINI)፡ ፤ ዝር፡ ሪክግን፡
 (G. RYCKMANS ሌሎችም፡ በዚህ፡ ገጽ፡ ስግኝትን፡ ዘር
 ገፊ፡ የማልጨርስው፡ ለግግራት፡ እንደ፡ ደክሙ፡ ወደፊትም፡
 ያሉት፡ ጨርሰው፡ ግግራት፡ እስኪችሉ፡ ድረስ፡ የዛሬ፡ ዘመን፡
 እሕፈዎች፡ በብዙ፡ ምርመራ፡ እያጣሩና፡ እየሰፉ፡ እየተበት፡
 እብረው፡ ዘመን፡ ድረስ፡ የጥንት፡ እሕፈዎች፡ ነቢያት፡ ነገሥ
 ታት፡ ነገሩን፡ እየተርቡ፡ ሆነው፡ ላይከታተሉ፡ በፋት፡ ሆነው፡ ሲና
 ገሩም፡ ሲጽፉም፡ እንድ፡ ጊዜ፡ ሊትጥታታ፡ እንድ፡ ጊዜ፡ ኩሽ፡
 እንድ፡ ጊዜ፡ ነገደ፡ ካም፡ እንድ፡ ጊዜ፡ ነገደ፡ ሴም፡ እያሉ፡
 ይጠሩት፡ ነበር። እንደዚሁም፡ ነገደ፡ ኩሽን፡ ከነገደ፡ የትጣን፡
 የደቡብ፡ ዓረብን፡ ነገድ፡ ሳባ፡ ከኖቢያው፡ ሳባ፡ ሰባ-ሻባ፡ ጋር፡
 እያደባለቁ፡ ይጽፋሉ፡ ያኛው፡ የመሬውን፡ ለዚህኛው፡ ይኸኛው፡
 የመሬውን፡ ለዚያኛው፡ እየሰጡ፡ ሲጽፉም፡ ይገኛሉ። እንጻንድ፡
 ጊዜ፡ ደግሞ፡ መልስው፡ የሚለያበት፡ ጊዜ፡ እለ።

ለምሳሌ፡ ሳዊት በፀጃኛው መዝሙር፡ በአግርኛው፡ ላይ፡ የተርሰለና፡ የደላቶች፡ ነገሥታት፡ እጅ፡ መገኛ፡ ያገባሉ፡ ካለው፡ ቀጥሎ፡ የሻባና፡ የሳባም ነገሥታት፡ ገዢ በረከት፡ ያቀርባሉ፡ ብሎ፡ ለይታል ። በግዕዝ፡ ቋንቋ፡ ዓረብኛ፡ ፊደል፡ ለለሌል፡ ሻባ፡ ያለውን፡ ሳባ፤ ሳባ፡ ያለውን፡ ደግሞ፡ በዓረብ፡ አገር፡ ያለ፡ መሆኑን፡ ለመግለጽ፡ ነገሥተ፡ ሳባ፡ ወዓረብ፡ ጋላ፡ ያመጽኑ፡ ብሎታል ። ይህም፡ እውር፤ የሳዊትን፡ ታል፡ የዛሬ፡ መርማሪ፡ ሊቃውንት፡ በሰፊው፡ ከመረመሩት፡ ጋር፡ ተገናኝቷል ። በኖቢያ፡ ውለተ፡ ከኮሽ፡ የተወለዱት፡ ልጆች፡ ሻባ፡ ይባሉ፡ እንደነበረ፡ በርሱም፡ ነገዶ፡ ሻባ፡ የሚባል፡ ዘር፡ እንደነበረ፡ ለመረዳት፡ ሳባ፡ ኖባ፡ ከሚባለው፡ ካገራችን፡ ጽሑፍም፡ ከሳዊት፡ መዝሙርም፡ በቀር፡ በነቢያ፡ በ፲ኛው፡ ቅጽ፡ ዓመት፡ ላይ፡ ስሙና፡ ሥራው፡ በግብፃውያን፡ ሐውልትና፡ ብሬና፡ በትክክል፡ ተጽፎ፡ የሚገኘው፡ ግብፅን፡ የገዛው፡ ንጉሥ፡ ሻባካ፡ የሚባለው፡ ስሙ፡ ይገለጻል ።

ይሻባ፡ ላይ፡ ካ፡ የተጨመረበትን፡ ምክንያት፡ ሙሉ፡ ብሩግሽ፡ (BRUGSCH) የሚባለት፡ የጀርመን፡ ሊት፡ እኤሱዎ፡ ፒካ፡ በሚባለው፡ መጽሐፋቸው፡ ካ፡ በጥንታውያን፡ የግብያች፡ የሰዋሰው፡ ሥርዓት፡ ዘርፍ፡ ሊያያዙ፡ መሆኑን፡ ገለጸዋል፡ ይኸውም፡ ሻባ፡ ካ፡ ግለት፡ የሻባ፡ ግለት፡ ነው፡ የርሱም፡ ተከታይ፡ ልጁ፡ መጠሪያ፡ ስሙ፡ ካባቱ፡ ሳይርት፡ ሻባቶ፡ ካ፡ ይባል፡ ነበር ። ለሌዚህ፡ አላይ፡ እንግልንው፡ በትብያ፡ የኢትዮጵያውያን፡ መንግሥት፡ ሻባ፡ (ሳባ)፡ የሚባል፡ ሲኖር፡ ከነገዶ፡ የቅጣንም፡ ወገን፡ በደቡብ፡ ዓረብ፡ የነበረው፡ ወደ፡ ዛሬዬት፡ ኢትዮጵያ፡ ሰሜንም፡ የዘለቀው፡ ንግሥተ፡ ሳባም፡ የተጠራችበት፡ የሳባ፡ ዘር፡ ለየብቃ፡ መኖሩን፡ ይኸም፡ ሁለቱ፡ እየተደባለቀ፡ የጥንቱን፡ ኤሌፊዎች፡ ያስቸግራቸው፡ እንደነበረ፡ ከተመለከትን፡ በጌላ፡ ወደኖኛው፡ ጉሳይ፡ እንመለስ ።

እነዚህ፡ ሁሉ፡ የጥንት፡ ኤሌፊዎች፡ ግብያቸው፡ እስራኤላውያን፡ ግሪኮችም፡ ግግሮቹ፡ የኮሽ፡ አገር፡ የተራት፡ ኢትዮጵያ፡ እያሉ፡ ሲጠሩን፡ አሁን፡ ባለንበት፡ የፖለቲካና፡ ያገር፡ ክፍል፡ የምንገኘውን፡ ኢትዮጵያውያኖችን፡ ብቃ፡ ለይደለም፡ ነገር፡ ግን፡

ከዛሬው፡ ተጽዚና፡ ግርክ፡ ከሊቢያና፡ ግብፅ፡ ከኖላስጉኤም፡ ወደ፡ ደቡብ፡ በአርትራ፡ ባሕር፡ ግራና፡ ቀኝ፡ እስከ፡ ሕንድ፡ ወትያኖስ፡ ጠረፍ፡ ድረስ፡ ያለውን፡ የዛሬውን፡ የዓረብንም፡ የሱዳንንም፡ በመካከል፡ የሚገኘውን፡ ያሁኑን፡ የኖንም፡ አገር፡ አንጻንድ፡ ጊዜ፡ እየለዩ፡ ብዙ፡ ጊዜ፡ እየደባለቁ፡ ነው ።

ይኸም፡ እንደሙሉ፡ ስሕተት፡ እንጻፍቀጠር፡ በዙፊያችን፡ ከሚገኙት፡ ከነዚህ፡ ሕዝቦች፡ ጋር፡ በራችን፡ ልግዳችን፡ ቋንቋችን፡ ከሥር፡ ከመመራቱ፡ እየተገናኘ፡ ተደባላቅ፡ በመኖሩ፡ ነው ። ደግሞ፡ ረጋብ፡ በተነጣጣ፡ ጊዜ፡ እንደኛው፡ ነገድ፡ ተሰዶ፡ ወደ፡ አንደኛው፡ ነገድ፡ አገር፡ ጸዶ፡ ይደባለታል ። ከመካከላቸው፡ አንድ፡ ታይለኝ፡ የገድ፡ አለቃ፡ ተነግሮ፡ ግሰገበር፡ ሲፈልግ፡ የሌላውን፡ አገር፡ ምርኮ፡ ይዞ፡ ወደፊት፡ አገር፡ ሲሕድ፡ የራሱን፡ አገር፡ ሕዝብ፡ በመራራት፡ በሌላው፡ አገር፡ ሲተወው፡ ይህን፡ በመስለው፡ ሁኔታ፡ ሕዝብ፡ እርስ፡ በርሱ፡ ሲዘዋወርና፡ ሲደባለቅ፡ በዚህ፡ ዓይነት፡ ዘሩ፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ ጽሕፈቱና፡ ቋንቋው፡ መጠሪያ፡ ስሙም፡ ልግዳና፡ ጥበቡም፡ እየተደባለቀና፡ እየተጻቀለ፡ ለመለየት፡ ያስቸግራል። ለሌዚህ፡ ይህን፡ ችግር፡ ግለፍና፡ መለየት፡ የማይችል፡ በሩት፡ ያለ፡ የጥንት፡ ኤሌፊ፡ አገራችንን፡ በደፈና፡ የኮሽ፡ አገር፡ ወይም፡ ኢትዮጵያ፡ ብሎት፡ ያልፋል ።

የዛሬ፡ ኤሌፊና፡ መርማሪም፡ ነገሩን፡ ለዘጥር፡ ብዙ፡ ሲነግ፡ የዘመኑ፡ ርቀት፡ በዘመኑ፡ የተደራጀው፡ ጽሑፍ፡ በግንባሩ፡ የፊደሉና፡ የቋንቋው፡ የበሀራና፡ የልግዱ፡ ድብልቅነት፡ እየተደቀነበት፡ ችግሩን፡ በሙሉ፡ ግለፍቶ እያታተመ፡ በጥንታዊው፡ በኢትዮጵያና፡ በሌላውም፡ አገር፡ የቀድሞ፡ ታሪክ፡ ሲሆን፡ በዛሬው፡ ጊዜ፡ በጽሑፍ፡ ለሕዝብ፡ የሚያቀርበው፡ የሥራ፡ ፍሬ፡ ጥላ፡ ከትደል፡ ከመሆን፡ እይዘለም ።

እኛ፡ የጥላቶ፡ ባለቤቶች፡ ለሥራው፡ ችላ፡ ባለንበት፡ ዘመን፡ የኢትዮጵያን፡ ታሪክ፡ የጻፉት፡ ጀምሰው፡ ብሩስ፡ ሞሪቶ፡ ከሌላ፡ ኮንቲ፡ ሮሲጊ፡ ከሚረር፡ ሰጅ፡ እንደዚህም፡ ሌሎች፡ ሁሉ፡ የጥንቱን፡ የኢትዮጵያን፡ ታሪክ፡ ለማግኘት፡ ከኖ፡ ታሪክ፡ ነገሥትና፡

ከብረ፡ነገሥት፡ተረፋለገው፡የሚባሉትውን፡ያህል፡ሲያው፡
ሰለፍ፡እገር፡ከክርስቶስ፡ልደት፡በፊትና፡በኋላ፡ባለው፡በየ፻
፵መት፡ውስጥ፡ገብደን፡ከሚገዙት፡ከነበጥሊዎስ፡ቤተ፡መን
ገሥትና፡በኋላ፡ደግሞ፡ከሮግውያኖቹ፡ውስጥ፡እገር፡ለግዮት፡
ገግድ፡ለግግሃት፡የእገር፡ካርታና፡ታሪክ፡ልግድና፡ባህል፡
ሰግጠራተም፡ወደ፡ኢትዮጵያ፡ጠርፎ፡እየመጣ፡ሲመለሱ፡
የተወሰኑትን፡ጽሑፍ፡ወደ፡መመርመር፡ይሔዳሉ።

የነዚህም፡የጥንት፡ጽሑፎች፡ያብዛኞቹ፡ሰም፡ኢራስቲን፤
አናቢክራት፤አጋታርኪድ፡ጥሊን፡ሰትራቦን፤ሲዎጊድ፡ጻፉ
ዶር፤እርሳሚዶር፤ተሰሙ፤ኮስግስ... ይባላል። እነርሱም፡
ግጥኞቹ፡የግሪክ፡ግጥኞቹ፡የሮግ፡የቀራትም፡የግብ፡ተወላ
ጾች፡ናቸው። እነዚህም፡የኤርትራን፡ባሕር፡ዶረው፡በያገሩም፡
ተገዙው፡ያቆትን፡የተረከቡት፡መጽሐፍ፡ፕሪፕላት፡ግሪክ፡ኢራት፡
ሬዎ፡ይባላል። ትርጓሜውም፡በኤርትራ፡ባሕር፡ዙሪያ፡ግለት፡
ነው። እንደዚህም፡የሰትራቦንና፡የቀሰሚ፡ጽሑፍ፡ያገር፡ካር
ታና፡ያገር፡ልግድ፡ጭምር፡ይተርካል። በነዚህ፡ጽሑፎች፡
እጠራር፡በአሁኑኑ፡ኢትዮጵያና፡በቀድሞዬ፡ኢትዮጵያ፡
(ኮስዎ፡በያለበት፡በነገድ፡በጽንጽ፡እየተለያየ፡ለተቀመጠው፡
ሕዝብ፡ወደ፡ዝርዝር፡ገብተው፡ሰም፡ሲሰው፡በኤርትራ፡ባሕር፡
ጻር፡በረክሙ፡ያለውን፡ሕዝብ፡በዋሻ፡ነዋሪ፡(ትርጉሙዲት)
በዓላይ፡ጻር፡የሚኖሩትን፡ሲያን፡በሊታ፡(ሰትራኦኦኖች)
የቀረውንም፡በሚመገበው፡ምገብ፡ግይነት፡የመልኩ፡ትርጽ፡
በሚሰጠው፡ግይነት፡ግጥ፡በሊታ፡ተጫኔ፡መሳይ፡እያሉ፡ሰይ
መውት፡ይገኛል። የዚህን፡ዝርዝር፡ገግላይ፡ወደፊት፡ባለው፡
ምዕራፍ፡፫፡ላይ፡በለምናገኘው፡አሁን፡ወደ፡ዋናው፡ጉላይ፡
እንመለስ።

እነዚህን፡የውጭ፡እገር፡ጽሑፎች፡ወደጉን፡ትጉን፡ያገ
ራችን፡ጽሑፍ፡አገራችንን፡ወይም፡ያገራችንን፡ሕዝብ፡ምን
እንደሚለው፡የተመለከትን፡እንደሆነ፡የቀረውን፡እንኳን፡በየአ
ገጣሚው፡መገካቱ፡ባይቀር፡አብዛኛ፡ጊዜ፡ደጋግሞ፡ሲጠራ፡
የምናገኘው፡የመጀመሪያውን፡ሕዝብ፡ነገድ፡ካም፡በኋላ፡

የመጣውን፡ነገድ፡የትጣን፡ከባዕድ፡ግላት፡ራሱንም፡ነገድ፡
ካውንም፡እውጣው፡ለግለት፡ነገድ፡አግዓዚ፡ሕዝቡን፡አገ
ግዚያን፡(አገሩን፡ብሔረ፡አግዓዚ፡ጽንጽውን፡ልሳን፡ግዕዝ፡
ሲለው፡እናገኛለን።

ዓረብ፡መታወቅ፡ከዘመረ፡በኋላ፡በገግግራም፡በድሕ
ሬቱም፡ሐበሻ፡(ድብልቅ)፡ብሉን፡ይገኛል። ግጥኞቹ፡ደግሞ፡
ከደቡብ፡ዓረብ፡ከነገድ፡የትጣን፡ከሳባ፡ክፍል፡ግጥኞቹ፡
ሐበሳን፡የሚባሉት፡የኤርትራ፡ባሕርን፡ተገኝረው፡በኢትዮጵያ፡
ሰሜን፡በለተቀመጠ፡ሐበሻ፡የሚባለው፡ሲያሚ፡የመጣው፡
ከነርሱ፡ነው፡የሚሉ፡አዋቂዎች፡ጥላተዋል። ከዚህ፡በፊት፡
ሰማቸውን፡የጠቀስንው፡ምስተር፡ሪክማን፡(J. RYCKMANS)
የሳባውያን፡ታሪካዊ፡ጽሑፍ፡በሚባለው፡መጽሐፋቸው፡እንደ
ሚያስረዱት፡በዛሬው፡የመን፡ምዕራብ፡የሚገኘው፡ያገሩ፡ሰም፡
ሐበሳት፡ሰዎቹ፡ሐበሳን፡የሚባሉት፡ሐበሳ፡ከሚባል፡የነገድ፡
አገት፡የወረዱ፡ከአገራቸው፡ከደቡብ፡ዓረብ፡ተገኝረው፡በኢ
ትዮጵያ፡ሰሜን፡ተቀምጠው፡ሐበሻ፡የሚባለው፡ሰም፡የመጣው፡
ከነርሱ፡ነው፡ብለው፡ከሐላቸው፡ጽሑፎች፡ጋር፡ያረጋግጣሉ።
ፖሪስ፡በነበርሁ፡ጊዜ፡በሰርቦን፡የምሥራቅ፡ጽንጽ፡ትምህርት፡
ቤት፡አግርኛ፡ከሚያስተምሩት፡ሊት፡ከግርሐል፡ኮሂን፡ጋር፡
የዚህን፡ጉላይ፡አንገሥተን፡በንንጋር፡እናንተ፡ኢትዮጵያውያን፡
ሐበሾች፡ሲሷችሁ፡ትር፡ይሳቅሏል፡ግለትን፡በምቻለሁ፡ነገር፡
ግን፡እውነተኛ፡በግችሁ፡ሐበሻ፡መሆኑ፡እያጠራጠርም፡ያሉ
ኝን፡እስታውሳለሁ፡ይሄንንም፡ከግለት፡ያደረሳቸው፡ሐበ
ሳን፡ከአገራቸው፡ከሐበሳት፡(ደቡብ፡ዓረብ)፡መጥተው፡በኢ
ትዮጵያ፡መቀመጣቸው፡እነርሱም፡ከነገድ፡የትጣን፡አንድ፡
ክፍል፡መሆናቸውን፡በሳባውያን፡ፈደል፡ሳ፡የነበረው፡በኋላ፡
በዓረብኛ፡ሳ፡ወደ፡ኛ፡ተለውጦ፡ሐበሻ፡ሰንባል፡የኖርውን፡
ደንበኛ፡ታሪክ፡መሠረት፡በማድረግ፡ነው።

በብሉይ፡ ከዳን፡ በኖኅ፡ ዘር፡ ውስጥ፡ ሁለት፡ ሳባ፡ እንዳሉ፡ በትውልዱ፡ ሐረግ፡ ላይ፡ እንመልከታለን፡ (፩) = እንደኛው፡ የኖኅ፡ ልጅ፡ የካም፡ ልጅ፡ ልጁ፡ የኩሽ፡ ልጅ፡ ሳባ፡ ነው፡ ነገር፡ ግን፡ ከሌላው፡ ለመስየት፡ ሳባ፡ ሻባ፡ ይሉታል፡ ይኸውም፡ የካሙ፡ ነገድ፡ የጎቢያው፡ ኢትዮጵያ፡ የነገድ፡ ለባት፡ መሆኑ፡ ነው፡ በዚህም፡ ሳባ፡ ኖባ፡ እየተባለ፡ ይጠራል፡ የሁለተኛው፡ ትውልድ፡ ደግሞ፡ ኖኅ፡ የካምን፡ ወንድም፡ ሴምን፡ ሴም፡ እርፋክስድን፡ እርፋክስድ፡ ሳላህን፡ ሳላህ፡ አቤርን፡ ለቤር፡ የትጣንን፡ የትጣን፡ ሳባን፡ ይወልዳል፡ የኒህኛውን፡ የሳባን፡ ነገድ፡ ነው፡ ቢደብብ፡ ዓረብ፡ ሲኖር፡ በኋላ፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ መጥቶ፡ የካምን፡ ዘርች፡ እሸንጎር፡ ባለቤት፡ ሆነ፡ የምንለው፡ ንግሥተ፡ ሳባም፡ ነገዎች፡ የምትባሉው፡ በነዚሁ፡ ነገዶች፡ ላይ፡ ነው፡ ሐዘባን፡ ሳባ፡ የሚያራት፡ እየተባለ፡ መስያዩት፡ የመጣውም፡ በዘመን፡ ብዛት፡ በትውልድ፡ መባርከት፡ ነው፡

እንግዲህ፡ የኩሹ፡ ሳባ፡ (ሶባ፡ ሻባ) ከምሥራት፡ መጥቶም፡ ሆነ፡ ወይም፡ ግግሹ፡ የርሱና፡ ያባቱ፡ የካም፡ ወገኖች፡ ተደባልቀው፡ ባህረቱ፡ ኢትዮጵያና፡ በቀድሞዬቱ፡ ኢትዮጵያ፡ በጎቢያ፡ ሲኖሩ፡ በጎቢያ፡ ያሉት፡ ብዙውን፡ ዘመን፡ በነገሱት፡ ከኖሩ፡ በኋላ፡ በመጨረሻ፡ በ፪፻፪፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ ላይ፡ በግብ፡ ተነዙ፡ በመጨረሻም፡ ደግሞ፡ በ፪ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ ላይ፡ እነዚሁ፡ በግብ፡ የተነዙት፡ ኢትዮጵያውያን፡ መልሰው፡ ገብደን፡ ገዙ፡ በዚህ፡ ጊዜ፡ ሁሉ፡ ባህረቱ፡ ኢትዮጵያ፡ የሚገኙት፡ እግዓዝያን፡ ወይም፡ ሐዘባን፡ የሚባሉት፡ ሲመቻቸው፡ በነገሱት፡ ላይመቻቸው፡ ግብ፡ በፊት፡ ኖሯታ፡ በኋላ፡ በየጊዜው፡ እየወረሯቸውና፡ እየገበዙ፡ በመነካካቸው፡ ኃይለኛ፡ ሲነሣ፡ እየጠቀሰላቸው፡ ሲጠፋም፡ በየነገሳቸው፡ እየተከፋፈሉ፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ እስከ፡ መቶ፡ ወይም፡ ቢበዛ፡ ፪፡ መቶ፡ ዓመት፡ ድረስ፡ ኖሩ፡ በኋላ፡ ግን፡ በግብ፡ በጎቢያ፡ የአሰር፡ የፋርስ፡ የግሪክ፡ የጣ፡ ገዥ፡ እየተፈራረቀ፡ የኖቢያው፡ የኢትዮጵያ፡ መንግሥት፡

ሲደከም፡ በጉኑ፡ ያለው፡ የሐበባት፡ ወይም፡ የእግዓዝያን፡ ሕዝብ፡ የአከሰምን፡ መንግሥት፡ እያቀና፡ ተነሣ፡ ለዘዚህ፡ ይህን፡ መንግሥት፡ የርግና፡ የሲባጉኑን፡ ጸሐፊ፡ ሁሉ፡ በያውራሽው፡ ለሚገኘው፡ ሕዝብ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ስም፡ መስጠቱ፡ ሳይቀር፡ ዋነኛውን፡ መንግሥት፡ አከሰም፡ መሥርተው፡ ጽሕፈት፡ ሲያስተርፉ፡ ገንሙ፡ የአከሰም፡ ንጉሥ፡ ሕዝቡም፡ አከሰማውያን፡ እየተባሉ፡ እገናሞ፡ ብሔረ፡ አኩስም፡ በሚል፡ ይጠራ፡ ዝመር፡ ይሁን፡ እንጂ፡ ይህ፡ ግዕዝኛ፡ አነጋገር፡ የመጣ፡ ከክርስትና፡ በኋላ፡ ነው፡ እንጂ፡ የፈተኛው፡ አነጋገርና፡ ጽሑፍ፡ ቀድሞ፡ በደቡብ፡ ዓረብ፡ ሳሉ፡ የሚጽፉበትና፡ የሚነጋገሩበት፡ የሳባ፡ ቋንቋ፡ ነው፡ ይኸም፡ የሳባ፡ ፈደልና፡ ቋንቋ፡ ለግዕዙ፡ እንደ፡ ለባት፡ የሚቆጠር፡ ነው፡ ደግሞ፡ በአከሰም፡ መንግሥት፡ የግሪክ፡ ቋንቋ፡ ሲሠለጥን፡ በየሐውልታቸው፡ ላይ፡ አንድ፡ ጊዜ፡ በሳባውያን፡ አንድ፡ ጊዜ፡ በግሪክ፡ ቋንቋ፡ አንገኛን፡ ጊዜ፡ ባለመስጠትና፡ ግዕዝኛ፡ ወይም፡ ሁለቱ፡ ግሪኩንና፡ ሳባውን፡ ጉጉ፡ ለጉን፡ እያደረጉ፡ ሲያጽፉ፡ የነበረው፡ እነሆ፡ ዛሬ፡ በየሐውልታቸው፡ ላይ፡ ይታያል፡ በኋላ፡ ደግሞ፡ ከክርስትና፡ በኋላ፡ የተጻፈው፡ ሁሉ፡ እላይ፡ አንዳልነው፡ ብሔረ፡ አከሰም፡ ንጉሠ፡ አከሰም፡ አከሰማውያን፡ ሲል፡ ይገኛል፡ ይኸም፡ በያሜ፡ በዘመኑ፡ ይኸውም፡ ግዕዙ፡ በአከሰሞቹ፡ ዘመን፡ የኢትዮጵያዊነትን፡ ይልቁንም፡ የሳባና፡ የሐበባትን፡ ሲያሜ፡ እያጠፋው፡ ሳይሆን፡ እያደበዘዘው፡ ሕይዳል፡

እያንዳንዱ፡ ሕዝብ፡ በዚህውና፡ በሥናራው፡ በነገዱ፡ የየራሱን፡ ከተማ፡ ስም፡ ኖሯታ፡ መርጭ፡ አከሰም፡ እያሉ፡ ይኸንኑ ስም፡ በማድመፅ፡ ጸሐፊም፡ በዚሁ፡ እየሆነውም፡ የየኛውን፡ የጥንታዊውንና፡ የጠቅላላውን፡ የኢትዮጵያዊነት፡ ስም፡ ሲዘነጋ፡ ምንም፡ አልቀረውም፡ ነበር፡ ከሐሐዎችም፡ አንዳንዶቹ፡ ለወላህኛው፡ በፊት፡ የሐበባትን፡ በኋላም፡ የአከሰምን፡ ስም፡ እየሰጡ፡ ኢትዮጵያዊነትን፡ ለጎቢያ፡ (ለኖሯታና፡ ለመርጭ) የሚለው፡ እሁ፡ ነገር፡ ግን፡ እንደሆነውም፡ እንደ ሄሮዶቶም፡ ሲሆን፡ የኢትዮጵያዊነት፡ ስም፡ ለኖሯታና፡ ለመርጭ፡ ብቻ፡ ሊወሰን፡ ሊያገባም፡

በዚሁ፡ መሠረት፡ የኢትዮጵያ፡ ስም፡ በሌላው፡ ክፍል፡ መግለጽ፡ ብቻ፡ ሳይሆን፡ በፍጹም፡ ሲጠፋ፡ በኛ፡ በዛሬዬ፡ ኢትዮጵያ፡ ከፍጹም፡ ከፍጹም፡ ዓመት፡ ምሕረት፡ ወዲህ፡ መገንጠት፡ ከአከሰም፡ ላሰታ፡ ከላሰታ፡ በቀ፡ ከበቀ፡ ጉንደር፡ በተዛወረበት፡ ጊዜ፡ . . . ሐሰኛ፡ የሚባለው፡ ስም፡ ጣልታ፡ መግባት፡ ባይተርፍ፡ አብዛኛ፡ ጊዜ፡ የኢትዮጵያ፡ ስያሜ፡ በዘኛ፡ መዋዕልም፡ በገደልና፡ በድርሳንም፡ በደብሳይም፡ እንደገና፡ ይነግ፡ ገጽጦር በፆቶ፡ ዓመተ፡ ምሕረት፡ ላይ፡ የነበረው፡ ድልዓኛድ፡ ለትብብሩ፡ ገጥሥ፡ ሲገድርጊል፡ ደብሳይ፡ በግዕዝ፡ ቋንቋ፡ ሲጽፍ፡ ስሙን፡ ሳይጠቅስ፡ ገጥሥ፡ ኢትዮጵያ፡ ብሏል። የላሊበላና፡ የኃላዙ፡ ለአብ፡ የጎምደ፡ ጽጉንቁ፡ የዘርግ፡ ያዕቆብ፡ ታሪክ፡ ነገሥትም፡ እያንዳንዳቸውን፡ ገጥሞ፡ ኢትዮጵያ፡ ሲላቸው፡ ይገኛል (፩)።

ከወጪ፡ እገር፡ ሊቀ፡ ጳጳሳት፡ ውስጥ፡ የርማ፡ ሊቀ፡ ጳጳስ፡ አራተኛው፡ ፓውሊ፡ (ዳውሎስ)፡ በ፪፻፲፡ ፪፻፶፫፡ ዓ.ም፡ ለእኔ፡ ገላውዴዎስ፡ ፊልጶስ፡ ፪፡ የኤስፓኛ፡ ጉጥሥ፡ ለእኔ፡ ወርሶ፡ ድንግል፡ ደብሳይ፡ በላቲን፡ ቋንቋ፡ ሲጽፍ፡ (IMPERATOREM AETHIOPIAE) የኢትዮጵያ፡ ገጥሥ፡ ነገሥት፡ እያሉ፡ የጽፉት፡ በነፊ፡ በሰበሰበው፡ የፖርቱጋላኛ፡ የኢትዮጵያ፡ ግንኙነት፡ ጽሑፍ፡ ውስጥ፡ ተመዝግቦ፡ ይገኛል።

ስለዚህ፡ የኢትዮጵያ፡ ስም፡ ጥንት፡ በሰፊው፡ ብዙ፡ ሕዝብ፡ አቅፍ፡ ቢገኝም፡ ግሪኮቹ፡ እነሆጦር፡ እነሄሮዱብስ፡ እስራኤሎች፡ እነጳዊት፡ እነኢሳይያስ፡ የመሠረቱትን፡ ስያሜ፡ ሳይሰጡ፡ ኩሽ፡ ሐሰቫበዋኝ፡ ነጥሪ፡ የሚባለውን፡ ሁሉ፡ የምስሶ፡ በአውጥ፡ ዘመን፡ በፖሊቲካና፡ በወሰን፡ ተከልሱ፡ አውጥ፡ ላለው፡ ሕዝባችን፡ ኢትዮጵያዊነት፡ የግሉ፡ መጠፊያ፡ ሆኖ፡ መቅረቡን፡ እንመለከታለን። ይኸም፡ ሲሆን፡ የላባውያን፡ የሐሰባን፡ ነገድ፡ ዘርች፡ መሆናችንን፡ ሳንረሳ፡ ሀሰኛ፡ መባልንም፡ ሳንጠላ፡ ነው።

ምዕራፍ፡ ፪።

የተደዋው፡ የኢትዮጵያ፡ ጽሑፍ፡ ሁኔታ።

የአከሰሙ፡ መገንጠትና፡ ሕዝብ፡ ከሁሉም፡ ዓረብ፡ ሕዝብ፡ ታሪክ፡ ከፊደሉ፡ ከሥልጣኔው፡ ከልግዱ፡ ጋር፡ የተያያዘ፡ እንደሆነ፡ እንዲሁም፡ ያንጊዜ፡ ኢትዮጵያ፡ ወይም፡ የኩሽ፡ አገር፡ ተብሎ፡ የሚጠራው፡ የኩብያ፡ ሕዝብ፡ የሥልጣኔው፡ መደብ፡ በናፓታና፡ በመርዌ፡ የነበረው፡ በሃይማኖትም፡ በሥልጣኔም፡ በልግዱም፡ ከግብ፡ ሕዝብ፡ የተገናኘ፡ ነበር። ባዊሩ፡ የተገናኘ፡ ነው፡ ከግብት፡ ይልቅ፡ የኩብያው፡ ሕዝብ፡ ፊደሉና፡ ሃይማኖቱ፡ የጥንቅቅና፡ የሥልጣኖቹ፡ ወገኖች፡ የግብ፡ ፊደል፡ (ሄዶርግሊክ) የሚባለው፡ ነበር። በሃይማኖትም፡ ረገድ፡ የግብያውያንን፡ አማልክት፡ እንለምን፡ ያመልኩ፡ ነበር። ተራው፡ ባለገር፡ ደግሞ፡ ከግብ፡ ባላገር፡ ከወዲሁም፡ ከዛሬዬ፡ ኢትዮጵያ፡ ባላገር፡ ጋር፡ የተያያዘ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ክፍጠራን፡ የመንጪ፡ የፍጠርና፡ የመኖር ስት፡ አምላኩ፡ ነበረው።

ስለዚህ፡ በኋለኛው፡ ዘመን፡ አከሰሙ፡ ሲገን፡ (ሲነግ)፡ ሃይማኖትና፡ ፊደልን፡ ከሁሉም፡ ዓረብ፡ ይዞ፡ የመጣውን፡ ለዛሬው፡ ፊደላችን፡ አባት፡ የሆነውን፡ የላባውያንን፡ ፊደል፡ በግዛቱ ስሴ፡ አስፋፋ፡ ባሕላም፡ ይኸው፡ ፊደልና፡ ቋንቋ፡ ወደ፡ ግዕዝ፡ ተለውጦ፡ ሃፊ፡ ጽሑፍ፡ ውሎ፡ በዚያው፡ መጠኑ፡ ስለአከሰሙ፡ መገንጠት፡ ሲናገር፡ ነብያን፡ እንደባዕድ፡ በመመለከት፡ በገላዩ፡ ሲያገኘው፡ ተርቶ፡ ገዛነው፡ አስገብርኝው፡ ብሎ፡ ከግብና፡ በተር፡ ስለትብያ፡ መገንጠት፡ ሁኔታ፡ በሰፊው፡ የሚናገር፡ ምንም፡ ያህል፡ የሰም፡ የኩብያውም፡ በናፓታና፡ በመርዌ፡ የተፈጸመው፡ በሄዶርግሊክ፡ የተጻፈው፡ ታሪክ፡ እንደተባረ፡ እንደ፡ መምረስ፡ ታሪክ፡ ተደብቆ፡ ሲናገር፡ ሻምፖልዮን፡ የፊደሉን፡ ምሥጢር፡ ከፈታው፡ ወዲህ፡ ብዙ፡ መርማሪዎች፡ ጥንታዊውን፡ የግብ፡ ታሪክ፡ እየመረመሩ፡ ሲያወጡ፡ የኩብያውም፡ ታሪክ፡ እየተመረመረ፡ መው

(፩) ያኔ፡ ገላውዴዎስ፡ ዘኛ፡ መዋል፡ ጉንደራማን፡ ያቀተመው፡ ገጽ፡ ፪፡ ፶፮፡ ፶፭፡ ያምደ፡ ጽጉን፡ ታሪክ፡ ገጽ፡ ፪፻፳፡ ፪፻፳፡ ያላተመው፡ ገጽ፡ ፪፻፳፩፡ በነፊ፡ X ጽ፡ ፪፻፳፩፡ — ፪፻፳፩።

ጣት፡ ገመረ = ኃብያን ባካብሰ፡ ጋር፡ ደርበው፡ ሊገዙ፡ የኖሩት፡ ፈርዖኖች፡ እንደገና፡ ኢትዮጵያውያን፡ ደግሞ፡ ከኑቢያ፡ ተነሥተው፡ ግብፅን፡ በሙሉ፡ እስከ፡ ሊቢያ፡ እስኪገቡትን፡ የገብፅ፡ ጽሕፍት፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ (ዲናስቲ)፡ ተብለው፡ የተመደቡት፡ የኢትዮጵያውያን፡ ነገሥታት፡ የኒፒያንኪ፡ የነታርሐቃ፡ ታሪክ፡ ከሐውልትና፡ ከጣያታቱ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ገደግላ፡ ላይ፡ እየተተረጉሙ፡ ይወጣ፡ ገመር = ይኸንንም፡ ወደ፡ ፊት፡ በሥፍራው፡ በንደርስ፡ እየነሳሽዋል።

የሆነ፡ ሆኖ፡ የኢትዮጵያ፡ የጥንታዊ፡ ግዛት፡ ነበር፡ እስቀድሞ፡ ሲገዙ፡ ይኖሩም፡ በኋላ፡ መልሰው፡ ግብፅን፡ ገዝተዋል፡ እያልን፡ በድምጽ፡ ከባባቸው፡ ስለ፡ ኑቢያ፡ ሕዝቦች፡ በተለይ፡ ስለ፡ ናፓታና፡ ስለመርፄ፡ ደንበኛ፡ ታሪክ፡ የሚናገር፡ በግብፅም፡ በአግርኛም፡ የተጻፈው፡ በልክ፡ ነው። በየሐንሰ፡ መደብር፡ ስለ፡ በባቶን፡ (ዝባካ)፡ በለ፡ ንግሥት፡ ሕንደኪና፡ ስለ፡ ትልቁ፡ እስከንድር፡ ግንኙነት፡ በቲንሹ፡ ሲኖር፡ ከዚያ፡ በፊት፡ ያለው፡ ሰፊ፡ የኑቢያ፡ መንግሥት፡ ታሪክ፡ ለዚያን፡ ዘመንም፡ ለሃፈራዊም፡ ኢትዮጵያ፡ እስከ፡ ቅርብ፡ ጊዜ፡ የተጻፈን፡ ጨለማ፡ ነበር። የዚህ፡ የኑቢያ፡ ታሪክም፡ እላይ፡ እንዳመለከትነው፡ ከናፓታና፡ ከመርፄ፡ ዝት፡ ብሉም፡ ከቱብ፡ (ከርኖት)፡ ከዙሪያውም፡ ከየሐውልቱ፡ ከየመቅደሱ፡ ከቤተ፡ መንግሥቱ፡ ፍራሽ፡ ቢገኝም፡ በግብፃዊ፡ ጥንታዊ፡ ፈደል፡ የተጻፈ፡ ሆኖ፡ የሚተርከውም፡ ስለ፡ ኑቢያ፡ ይኸውም፡ ግለት፡ የናፓታንና፡ የመርፄን፡ መንግሥት፡ እንጂ፡ ለሁን፡ ከያዝነው፡ ፈደልና፡ ታሪክ፡ ጋራ፡ ተወራራች፡ ስለሆነው፡ በሌለክሉም፡ ለይናዝርም፡ በዘርና፡ በእንዳንድ፡ ልማድ፡ ካልሆነ፡ በተርፍኑቢያው፡ ሥልጣኔና፡ ታሪክ፡ ሃይማኖቱም፡ ከእኩሰም፡ ሥልጣኔ፡ ጋር፡ የግይዮኖች፡ ነው። በዚላልና፡ የኑቢያውን፡ ችላ፡ ብንለም፡ በሐራሪ፡ በሌለክሉም፡ መንግሥት፡ ታሪክ፡ እንኳን፡ በታሪክ፡ ነገሥትም፡ በከብረ፡ ነገሥትም፡ በብሐላ፡ ነገሥትም፡ በነገሥታቱና፡ በሕዝብ፡ ድርሳንና፡ ገድል፡ ውስጥ፡ የተጻፈውም፡ ቢሆን፡ በደረት፡ ታሪክ፡ ረገድ፡ የሚሰጠን፡ ጥቅም፡ ዝት፡ ያለ፡ ነው። ይኸውም፡

ባራ፡ የሚገኘው፡ ይኸን፡ የመሳሰለው፡ ጽሑፍ፡ የጥንቱ፡ በየዲት፡ መነሣትና፡ በሌላውም፡ ምክንያት፡ ጠፋሩት፡ እንደገና፡ መዘጋጀት፡ የቻለው፡ ከ፲፱፻፱ው፡ መቶ፡ ዓመተ፡ ምሕረት፡ ወዲህ፡ ከለኔ፡ ዓምዶ፡ ጽጥን፡ ጊዜ፡ ገምር፡ በመሆኑ፡ ከዚህ፡ ጊዜ፡ ወዲህ፡ ሞላ፡ ከጉደል፡ የመንግሥትም፡ የመንፈሳዊም፡ ታሪክ፡ ይገኛል። ግልባጩ፡ ሳይሆን፡ ለንግድ፡ መንፈሳዊ፡ ጽሑፍ፡ በይኩሃ፡ አምላክ፡ ጊዜ፡ የተዘጋጀ፡ እስ፡ ከዚሁ፡ ጽሑፍ፡ ብሔረ፡ ለራት፡ የሚባለው፡ ባራ፡ ቢገራስ፡ ቤተ፡ መጻሕፍት፡ የሚገኘው፡ እንደብርት፡ ይታያል።

ከለኔ፡ ዓምዶ፡ ጽጥን፡ ጊዜ፡ በፊት፡ ያሰረውን፡ የሳስታና፡ ይልቁንም፡ የአከሱምን፡ ታሪክ፡ የቤተ፡ ክህነት፡ ሰዎች፡ መነኩሳትና፡ እዉጊያች፡ የመንግሥቱም፡ ጽሑፎች፡ ሲያያዝ፡ በወፊ፡ የመጣውን፡ ከፈላቸውም፡ ሲያዘጋጁ፡ ሲያንሳጉ፡ የአከሱምና፡ የሳስታ፡ ንጉሥ፡ በዘመኑ፡ የፈጸመውን፡ ለሜዋር፡ የጦርነትና፡ የመንፈሳዊ፡ ተግባር፡ ሲያዘጋጁ፡ በየዘመኑ፡ የነበረውን፡ ልማድና፡ አስተዳደር፡ የሐቃና፡ የመግሪያ፡ የሸተጥና፡ የገንዘብ፡ ዓይነት፡ ሌላውንም፡ ይኸን፡ የመሳሰለውንም፡ ጽሑፍ፡ ለግንቅርብ፡ የዘመኑ፡ የጽሑፊነት፡ ልማድ፡ ለሳህፍላቸውም፡ ጽሑፍ፡ ጠፍቶም፡ እንደሆነ፡ አይታወቅም፡ ይሁን፡ እንጂ፡ የዚህ፡ ሀላፊ፡ ዓይነት፡ በደንብና፡ በዝርዝር፡ ተጽፎ፡ ወደ፡ ጊዜያችን፡ የተሰራ፡ ለላሳንንም፡ በዚህ፡ ምክንያት፡ ፈረንጆች፡ የኖን፡ የሥጉ፡ ጽሑፍ፡ ደረጃ፡ ከገደባቸውን፡ አገሮች፡ ከግሪክና፡ ከግብፅ፡ ከፋርስና፡ ከግሪክ፡ በዝትተኛነት፡ ለመገመት፡ ገደታ፡ ሆኖባቸዋል።

በዚሁ፡ ባልን፡ ታሪክ፡ ነገሥት፡ ውስጥ፡ እንደምንመለከተው፡ ከላም፡ ገምር፡ እስከ፡ ጻዊት፡ ከሱምን፡ ለስክ፡ ይኩና፡ ለምሳክ፡ የሌም፡ ዝርዝር፡ ይሰጥና፡ ከዚያ፡ ጣልቃ፡ እያገባ፡ የንግሥተሳባንና፡ የብሉጥንን፡ ግንኙነት፡ የተዳግረ፡ ምኒልክን፡ ለደትና፡ ንግሥ፡ የአብርሃንና፡ የአጽብሐን፡ ቲንሽ፡ ታሪክ፡ ከሌሎች፡ በላግኑ (ከግቱ፡ ብርሃን)፡ ጋር፡ ያኔ፡ ካልብን፡ ከላባ፡ አንጠልምን፡ የጌ፡ ግብረ፡ መስቀልን፡ ከሆፊድና፡ ከለቡን፡ ለረጋግ፡ ጋር፡ እያያያዙ፡

ይጽፋል = ከዚያ የሳሊበላንና የነሐሴቶ ስለብጥ የይኩና አም
ላክንና የአቡን ተከለ የደማናትን ይተረካል = አተራሪኩም፣
በደረት፣ ታሪክና ወይም ለታሪኩ ብቻ ተተኛ ሐተታ በመ
ስጠት ሳይሆን በመንፈሳዊና በተለያዩ ሥራዊ አገላለጽ ሆኖ፣
እናንተዋለን = ይኸው እንደማናቸውም ሥራ በዚያን ዘመን
የተለመደና የማያስቅና ነው ጻፋ ግን እላይ እንደመለከት
ነው ያብዛኞቹ ነገሥታት ከስማቸው ዝርዝር በቀር በፅ
ለት ተግባራቸው የፈጸሙት የፍርድ የሥርዓት የጦርነት
የግዴታ እኳን፣ የሸቀጡ የጦር መሣሪያው ለነፍሱ ለትዳር
ወንድና ሴቱ የሚገለገሉበት ፅኑና መሣሪያ በአግርኛ እንኳ
ተሰፋ ለግድረግ የራሱ የጽንደው አለመኖር እያስችለው
ብንል በዘመኑ በሚመራበት በቤተ መንግሥቱና በቤተ ክህ
ነቱ ጽንደ በግፅዝ እንኳ እይኛም = ባንጽንድ ቦታ በብ
ርት ቢገኝም በጣም ያንላ ከግማሽ ገጽ ስለማይደርስ ለዛሬ
ዘመን አሐፊና አንባቢ የግያጠግብ ይሆናል ።

- ከርስትናን ጌታችን ከመሠረተው ሐዋርያትና ስግዕታት
በያበበት ካለፋቸትና ወደ ኢትዮጵያም አባ ሰላማ ፍሬምና
ጦሰ ካገቡት ወዲህ እንደዛሬው ዘመን ልግድ እላይ የከረ
ዘርነውን ያገር ልግድ የፅኑና የመሣሪያ ዓይነት በዝርዝር
ለመጽፍ ለባቶቻችን አባባቸውን ግድነው አልፈለጉም = ዛሬ
የፈለግነውን ያህል ስኋላ ትውልድ ይጠቅመዋል ብለው
ያን ጊዜ እምብዛም የተገነዘቡት አይመስለኛም በዚህ ፈንታ
ስለ አዲሱ የክርስትና ዓይነት ስለሐዋርያትና ስለሰግፅ
ታት ስለመላእክትና ስለደድታን ከነዚህ ጋር ስለተያያዙት
ነገሥታት በመንፈሳዊ እያያዘ ብቻ ለመጽፍና ለመድከም
የዘመኑ አሐፊዎች የሆኑት የቤተ ክህነት ስሞች አባባቸ
ውን በሙሉ ወደዚህ ሥራ አስነበሱ = የማይካደውን ትጋታ
ቸውንና ፅውቀታቸውን በዚህ ለመናፈሳዊ ጽሕፈት ወጪት
በዚህ ምክንያት እነሆ ዛሬ በኢትዮጵያ ቤተ መንግሥትና
ቤተ ክህነት በገጣግትና በየአብያተ ክርስቲያናት ውስጥ

በውጪ አገር መጻሕፍት ሁሉ የገድል የድርሳን የሙልካ
መልክ የአሉት የምንና መጻሕፍት በጥሩ ጥሩ ብራና በሚ
ያማምር፣ ጽሕፈትና ድንብ ብደመቅ ሐረጎች እጊጤ ሲገኙ
የታሪኩ የመሣሪያውና የፅኑው የሥርዓት ጽሑፍ አንሰና
ጉድሉ ይገኛል = አባቶቻችን ይኸኛውን ሥራ ወደሚያልፍ
ወደሥጋዊ ወደምድራዊ ስለቆጠሩት መንፈሳዊ መጽሐፍ
ብቻ አበረክቱልን ።

ስለዚህ የታሪኩ ወገን በዚያው ዘመን ችላ ስለተባለ
ዛሬ ታሪክ እያለን የታሪክ ድታ ሆነን ስንናር እኛም ራሳ
ችን በራሳችን የራሳችንን ታሪክ ቆናረን እንኳን ባይሆን
ከቆመው ሐውልት ላይ ለመገልበጥና ለመረዳት ስለአታተገ
ወይም ስለአላለብንበት የዚህ ሥራ ልግድ ያላቸው ለታ
ሪክ ዋጋ መስጠት የቻሉ የውጪ አገር ስዎች አፍሪካን
ለግየት አደን ለግደን ታሪክ ለመመርመር በየምክንያቱ
ካገራቸው ሲወጡና ወደኢትዮጵያ ሲመጡ በአክሱምና በዙ
ሪያው ካለው ሐውልት ላይ አንጻገድ ጽሑፍ እየቆዱ እየ
ተረጉሙ የታሪካችንን ብልጭታ አሳዩን = እነዚህም እንደጎጆ
ምስ ብሩስ እድዋርድ ሩፔል ሆነሪ ሳልት ኮንቲ ሮሲኒና
ሌሎችም ናቸው = እነሱን አየተገጠሱ የተቃዋሚውን ለየ
ብቻ በጽሑፍ ገልጸው ከቆዩ በኋላ 1888፣ 9፣ ም ወደ
ኢትዮጵያ ለሚገኙ አሐፊ ርቀግራፍ እንሽ ቆሩ ጥላን
ሠራ ሆነው ባንድ ዓድ የመጡት እነሉትግን በአክሱምና
በሌላም ታሪካዊ ሥፍራ እየተዘዋወሩ ቆጥና ወድቆ ካገ
ኙት ሐውልት ላይ ያገኙትን የሳባ የግሪክ የግዕዝ ጽሑፍ እየ
ቀዱ ባንጻገድ ቦታም በቀሩር እያገኙ ለኢትዮጵያ ታሪክ
ጠቃሚ የሆነ ሥራ አዘጋጁ = ደች እከሱም አክስፔዲሽን፣
(DEUTSCHE AXUM EXPEDITION) የሚባለውን በአራት
ፆሊም በጀርመን ጽንደ ተዘጋጅቶ የታተመውን መጽሐፍ
መመልከት ነው የጀርመንን ጽንደ ለመረዳት እንደነፈ ያታ
ተው ሰው በአራተኛው ፆሊም ላይ ያለው ከየሐውልቱ

በቀጥታ፡ የተወሰደውና፡ የታተመው፡ የሳባውና፡ የግዕዙ፡ ጽሑፍ ሲታረክ፡ ይህ፡ በቂ፡ ሆኖ፡ ያስገልጻል።

ክርሱ፡ የተረፈውን፡ ደገፍ፡ እነሆ፡ በእሁት፡ ጊዜ፡ የፈረን ሳጂና፡ የኢትዮጵያ፡ ተወላጆች፡ የኢርኪዎሎጂ፡ ሠራተኞች፡ በጎ ብረት፡ በእከሰምና፡ በዙሪያው፡ እየተፈለሰጉ፡ እንዳንድ፡ የተጎ ጣጠል፡ ታሪካዊ፡ ዕቃ፡ ግጥምታቸውን፡ እያተናልና፤ ድካማቸው፡ በመጨረሻ፡ ፍራ፤ አግኝተው፡ የተደበቀና፡ እስከ፡ ዛሬ፡ የደከሙት፡ ይህ፡ ያላገኙት፡ ጽሑፍ፡ እንዳለ፡ ወደ፡ ብርሃን፡ እንዲያመጡልን፡ እንመኛለን።

እስከዚያ፡ ግን፡ ሥራ፡ ሳንፈታ፡ እስካሁን፡ ከተገኘው፡ የሐውልትና፡ ያብራና፡ ጽሑፍ፡ ውስጥ፡ ከገድሉና፡ ከድርሳትውስጥ፡ በትሕግሥት፡ እየለቀቀን፡ የኢትዮጵያን፡ ታሪክ፡ የግፊት፡ ሕዝባችን፡ በሚናገረው፡ በአግርኛ፡ ቋንቋ፡ አብራርተን፡ ለመጻፍ፡ ዓላማችን፡ ሆኖ፡ እነሆ፡ እግዚታችን፡ ላይ፡ ነን፡ ሐውልትና፡ አጭሩ፡ ታሪክ፡ ነገሥት፡ አብዛኛው፡ የታሪክ፡ ከፍል፡ ሆኖ፡ ሲያስገልጽ፡ ገድሉና፡ ድርሳት፡ በሙሉ፡ የሚጽፈው፡ ያንድ፡ ጻፊት፡ ወይም፡ መልእክት፡ ታምራታዊ፡ ታሪክ፡ ቢሆንም፡ ከዚህ፡ ከመንፈሳዊ፡ እነጋገሩት፡ ውስጥ፡ የመልእክትና፡ የጸረሕ፡ ወሳጅ፡ ንጉሥ፡ ወይም፡ ንግሥት፡ መስፍን፡ ወይም፡ መካኒን፡ ስማቸው፡ ጣልቃ፡ እየገባ፡ ይገኛል። ያንዳንዱም፡ ታሪካዊ፡ ዕቃ፡ ስም፡ እይጠራበትምና፡ እነዚህን፡ ከየቦታው፡ አግኝቶ፡ ለመልቀም፡ ስፈውን፡ ረጅሙን፡ መንፈሳዊ፡ ንግግር፡ በትሕግሥት፡ ግንባብ፡ ገደታ፡ ነው።

የሆነ፡ ሆኖ፡ ሁሉም፡ ቢሆን፡ እንደ፡ ንግሥተ፡ ሳባና፡ እንደ፡ ተዳማዊ፡ ምኒልክ፡ ወይም፡ እንደ፡ አብርሃን፡ አጽባሐ፡ እንደ፡ ሳሊ በላና፡ እንደ፡ ይኩና፡ እምላክ፡ ላሉት፡ ካልሆነ፡ በቀር፡ እብዛኞቹ፡ የእከሰም፡ የላስታ፡ ነገሥታት፡ ገድሉና፡ ድርሳን፡ ያልተፈለላቸው፡ ሰላሳ፡ ከስማቸው፡ ዝርዝር፡ በቀር፡ ታሪካቸው፡ እየተፈረጠ፡ መቅረቱ፡ ነው። የመሳፍንትና፡ የመካኒንት፡ ዝርዝር፡ ግጥማትም፡ ተስፋ፡ የሌለው፡ እንኳን፡ ታሪካቸው፡ ወደፊት፡ በሥፍራው፡ እንደምናስረዳው፡ የነገሥታቱ፡ ስማቸውና፡ የነገሡበት፡ ዘመን፡ እየተፋላለ፡ ያስቸግራል።

እንደዚህ፡ ሆኖ፡ እሁን፡ ጥንታዊውን፡ የትዕያን፡ መንግሥት፡ ተገሎ፡ የእከሰምን፡ ታሪክ፡ ለመጻፍ፡ ስንጎግ፡ ከኛ፡ ወገን፡ ጽሑፍ፡ ሲያጥርብን፡ በግድ፡ የጥንት፡ የግሪክና፡ የርማ፡ የግብ፡ ይህ፡ ስራ፡ መርግፈኞች፡ እያያም፡ በወሬም፡ እየጸፉ፡ ለዓፄ፡ ይህ፡ ትተው፡ ወደ፡ ፈረንሳይና፡ ወደ፡ ኢጣልያ፡ ተተርጉሞ፡ ሊነበብ፡ ከቻለው፡ ወደ፡ መላእከን፡ መሐድ፡ ገደታ፡ ነው።

በሐዚህ፡ በዚህ፡ መጽሐፍ፡ ውስጥ፡ ወደፊት፡ የምናነበው፡ በመጀመሪያው፡ ክፍል፡ የትዕያን፡ ታሪክ፡ ከግብ፡ ተያይዞ፡ የእከሰም፡ ከደቡብ፡ ዓረብ፡ ተዛምዶ፡ ለእሁት፡ መንግሥታችንም፡ ለሥልጣኔውም፡ ለፈደሉም፡ ለቋንቋውም፡ ለሀገሩም፡ ለልግዱም፡ ሳባና፡ ሐበሳን፡ የመጡበት፡ ይኸው፡ ደቡብ፡ ዓረብ፡ መሆኑን፡ በበሬው፡ እናያለን። ለዛሬው፡ ሥልጣኔያችንና፡ ፈደላችን፡ ቋንቋና፡ ልግዳችን፡ አባት፡ ያልሆነውን፡ የትዕያን፡ ታሪክም፡ በሰፊው፡ ስንመለከት፡ ከእከሰም፡ ጋር፡ የልዩነትን፡ ወይም፡ የግንኙነትን፡ መጠን፡ እንግባ፡ ራሱ፡ እንዲገነዘበውና፡ የራሱን፡ ፍርድ፡ እንዲሰጥ፡ ጭምር፡ ነውና፡ እነሆ፡ እሁን፡ ስለኢትዮጵያና፡ ስለግብ፡ ትድሚያ፡ ስለነገደ፡ ካምና፡ ስለነገደ፡ የትዕያን፡ ቋንቋውም፡ ብንጠራጠረውም፡ እስካሁን፡ በየመጽሐፉ፡ ስለሚገኙ፡ የነገሥታት፡ ዝርዝር፡ ስለትዕያውና፡ ስለእከሰም፡ መንግሥት፡ ልዩነትና፡ ግንኙነት፡ በየጥራፋ፡ እንመልከት።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ባብራችን፡ ጽሑፍ፡ የሚገኘው፡ የነገደ፡ ካምና፡ የነገደ፡ የትዕያን፡ እመሠራረት - የነገሥታቱ፡ የተለመደ፡ ዝርዝር፡ በውጪ፡ እገር፡ ጽሑፍ፡ ውስጥ፡ የሚገኘው፡ የኢትዮጵያ፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ነገድና፡ ልግድ።

ባጅኛው፡ ምዕራፍ፡ እንደተመለከትነው፡ የአብራሃልና፡ የግሪክ፡ ይህ፡ ስራ፡ እነሙሴ፡ እነሆማር፡ እነሄሮፍቱስ፡ ነቢያት፡ እነኢሳይያስ፡ ይህ፡ የኢትዮጵያ፡ ዘር፡ በኩሽ፡ የዘር፡ ሐረግ፡ መውረዱ፡ ሲታወቃቸው፡ እንደግብግግያን፡ የኩሽ፡ እገር፡ ይገለጻል፡ መጥቶ፡ በተደባለቀበት፡ ምክንያት፡ የልያን፡ ዘርነቱ፡ ሲገባቸው፡

ሁል፡ ጊዜ፡ እንደሌሎችን፡ የተሰማረ፡ አጻጻፍ፡ እነዚህ፡
ከዚህ፡ በላይ፡ የተጻፉት፡ ነገደ፡ ካም፡ የተባሉት፡ ነገሥታት፡
ናቸው፡ እንደዚህም፡ የካም፡ ወንድም፡ ልም፡ ህ፡ ልጆች፡ ይወልዳል፡
ከዚያ፡ እንዲሁ፡ አርፋክስድ፡ ነው፡ እርሱም፡ ሳላህን፡ ሳላህ፡
ኢርን፡ ከሐትንና፡ የትማንን፡ ይወልዳል፡ የትማን፡ ደግሞ፡ ሆ፡
ልጆች፡ ይወልዳሉ፡ ከነዚህ፡ ሩቅ፡ ሳባ፡ አባል፡ አረር፡ አረር፡
ሐዊላ፡ ከወንድሞቻቸው፡ ተለይተው፡ የመካከል፡ ምሥራቅን፡
አገር፡ ትተው፡ ወደየመን፡ መጥተው፡ ተቀመጡ፡ በየመንም፡
ባሉ፡ የሕንድ፡ ነገሥታት፡ እየወጡ፡ ቢያስቸግርዋቸው፡ አላይ፡
የተጠፈው፡ ባንድሚያውስተው፡ የካሙ፡ ዘር፡ አላሪ፡ በነገሠበት፡
ዘመን፡ ፈጃዊዋ፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ የመንን፡
ስተው፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ ተሻግረው፡ መጡና፡ ሦስቱ፡ ነገዶች፡
ሳባ፡ በትግራይ፡ አባል፡ በአባል፡ አረር፡ በውጋዴን፡ ተቀመጡ፡
እንደመጣቸው፡ መገመሪያውን፡ ሩቅን፡ ዓመት፡ በካሙ፡ ነገድ፡
ንጉሥ፡ በአላሪ፡ ገብረዋል።

በዚህ፡ መካከል፡ የሕንድ፡ ነገሥት፡ ራማ፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡
መጥቶ፡ አላሪን፡ ወገቶ፡ አሸንፎ፡ መንግሥቱን፡ ተግባው፡ ሕዝቡንም፡
እንደባሪያ፡ ይገዛው፡ ሆመር፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ እነዚህ፡ ሦስቱ፡
የየትማን፡ ልጆች፡ ነገደ፡ የትማን፡ ከያሱበት፡ ተሰባስበው፡
ራማን፡ ወግተው፡ ሠራዊቱን፡ አሸንፈው፡ አርሱንም፡ ገደሉና፡
ሕዝቡን፡ ከባርነት፡ ነፃ፡ አወጡት፡ በዚህም፡ እነዚህ፡ ነገደ፡
የትማን፡ ነገደ፡ አግዛዝያን፡ (ነፃ፡ አውጪዎች)፡ የሚባል፡
ስም፡ መጣላቸው፡ ይላል፡ ይህን፡ እንጂ፡ የመንግሥት፡ መሪነት፡
ወደ፡ ነገደ፡ ካም፡ ሳይወሰስ፡ ነገደ፡ የትማን፡ ተግባተው፡ ያላትን፡
አገር፡ ለራሳቸው፡ ያዙት፡ ማለት፡ ነው፡ ከዚህ፡ ጊዜ፡ ሆሞር፡
ነገደ፡ የትማን፡ በነገደ፡ ካም፡ ተተክተው፡ ኢትዮጵያን፡
ማስተዳደራቸውን፡ ይገልጽና፡ በታሪክ፡ ነገሥታችን፡ አርሱንም፡
መሠረት፡ እድርገው፡ በጻፉት፡ በነጻነት፡ ሞረዱ፡ በነብላትን፡
ጌታ፡ ጎረቤት፡ መጽሐፍ፡ የነገሥታቱ፡ ዝርዝራቸው፡ እንደዚህ፡
እያል፡ ይቀጥላል።

ተከታታይ	ስም	የግዛት ዘመን	ክርስቶስ ልደት በፊት
፩	አክናሁሳ ሳባ፡ ፪ኛ፡ ዓይ	፩	፩
፪	ነክሀቲ፡ ካልገሶ፡	፱	፩
፫	ክሊየፒ፡	፲፬	፩
፬	ሳቢ፡ ፪ኛ፡	፲፭	፩
፭	ኢትዮጵስ፡ ፩ኛ፡	፶፮	፩
፮	ላክንፋን፡ ሞወር ሳሪ፡	፱	፩
፯	ቀትሎም ሐብ	፳	፩
፰	ሐርሐቅር፡	፳	፩
፱	ኢትዮጵስ፡ ፪ኛ፡	፳፱	፩
፲	ሳኑካ፡ ፪ኛ፡	፲፯	፩
፲፩	የታ፡ ፩ኛ፡	፳	፩
፲፪	መግዚል፡	፳	፩
፲፫	አራላባ፡	፪ኛውር፡	፩
፲፬	አሚን፡ አሶር፡	፳፱	፩
፲፭	አሪ፡ ፪ኛ፡	፳፱	፩
፲፮	አሊሪ፡ ፪ኛ፡	፲፭	፩
፲፯	አሚን ሐምሐት፡ ፩ኛ፡	፱	፩
፲፰	ዓውሳ፡	፲፭	፩
፲፱	አክቲሳኒስ፡	፲	፩
፳	ማንጻስ፡	፲፮	፩
፳፩	አርቶወስ፡	፳፫	፩
፳፪	አሞይ፡	፳፩	፩
፳፫	ኮንሊ፡	፳	፩
፳፬	የታ፡ ፪ኛ፡	፳	፩
፳፭	ሳቢ፡ ፪ኛ፡	፲፭	፩
፳፮	ጸንጎስ፡	፳	፩
፳፯	ሳኑካ፡ ፪ኛ፡	፲	፩
፳፰	አንጋቦስ፡ ፩ኛ፡	፶	፩
፳፱	ሚሎር፡	፳፱	፩

ተከታታይ ስም : የግዛት : ዘመን : ከዘርዘር ለጽት ስራት :

፬ ክሊና :	፲፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፩ ዘግቶር :	፱	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፪ ሐርሐቶር : ፪ኛ :	፬	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፫ ሐርሐቶር : ፫ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፬ ሕክት : ፪ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፭ ቲቶን : ሰኞ :	፲	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፮ ሐርመጉኑ : ፪ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፯ አግን : አምሐት : ፪ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፰ ኮንሳብ : ፪ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፬፱ ኮንሳብ : ፪ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱ ሰኮነ : ፪ኛ :	፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፩ አንጋቦ : ፪ኛ : ሕዝባዊ :	፱	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፪ አግን : አስታት :	፬	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፫ ሐርሣር :	፲፮	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፬ ሊግንኪያ : ፪ኛ :	፱	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፭ ጥናትሲም : ፪ኛ :	፲፮	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፮ ጥናትሲም : ፪ኛ :	፱፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፯ ግሳሐርታ :	፲፮	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፰ ራግንኮፐርም :	፲፱	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፱፱ ጥናትሲም : ፫ኛ :	፮	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፲ ሳቢ : ፪ኛ :	፲	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፲፩ ተዋሲያ : ደውሰ :	፲፫	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱
፲፮ ግዝገጣ : ንግሥት :	፬፩	፩፻፲፱፻፱	—	፩፻፲፱፻፱

እነዚህ ውሉ ነገሥታት የምንላቸው አብዛኞቹ ከቡር ብላቲን ጌታ ጎራይ በዋዜግ መብላቸው እንዳሉት እንደ ባላባት በውስጣቸው ያለውን ነገድ ያስተዳድሩት ነበር እንጂ እንደ ድንቡ ዘውድ ደቀተው ሥርዓተ ንግሥ ተደርጎላቸው በንጉሥነት ስም የነቡ እይመስለም በዚያን ዘመን የነሁ

ዕድል የጠጣቸው የግዛት መንግሥትና ሐውራቢ የመሠረተው የባቢሎን ከዚያም የቃይናና የሕንድ መንግሥታትና ሩቸው የነዚህ መንግሥታት ሥልጣን ቀዳሚነት የታወቀው ሊታወግት የነበሩበትን ከተማ እያስቀረፈ ልዩ ያግልከትና የነገሥታት ሐውልት እያገኙ በሐውልቱ የተቀረጸውን ጽሑፍ በጥልት ምርመራ እየተረጎሙ በሰጡት ግብረኛ መሠረት ነው።

የሆነ ሆኖ በእከሱም ታሪክ ላይ እንደምናገኘው ግዝገባ ንግሥት ከአርዌና ከአንጋቦ ተከታትላ መምጣቷን ታሪክ ነገሥታችን በአሚገልጽና ይኸ ያውኑ ሌላ ዓይነት ሽርዝር በአሚሲባ በዝርዝር ሙሉ እምነት ግድረግ ችግር ነው።

ምናልባት የኢትዮጵያ ጥንታዊ ከተማ እየተቀረፈ የተደበቀ ሐውልት ተገኝቶ ወደ ብርሃን እስኪመጣ ድረስ እንደዚሁ እንዳሰ አንብበን እንዳላና የዚህ የጥንት ሕዝብ ኑር እንመልከት።

የቀድሞ ሕዝባችን ኑር ምን ዓይነት እንደነበረ በዝርዝር የሚገልጽ ጽሑፍ አይገኝም እጭር የኢትዮጵያ ሕዝብ ታሪክ የሚባለው የእስታ ታሪ መጽሐፍም በሰፊው እይገልጽም ቢሆንም ከክርስቶስ ልደት በፊት ከአምስት መቶ ዓመት ወዲያ ባለው ጊዜ ውስጥ በምንም ዓይነት ቢሆን ሥልጣን የነበረውን የኑርው ደረጃ ከፍተኛ እይመስለም በአዚህም የሚናገር ጽሑፍ ከኛ ወገን የለንም።

በአዚህ ከራሳችን ስናጣ የነዚህ የኑርሪዎቹ የነገድ ካምፕ ከምሥራት የመጡት የነገድ የትግን ሕዝቦች እንዴት ይኖሩ እንደነበረ ወደ ውጪ አገር ጽሑፍ ተራምደን የሚያስረውንም የሚያስቀይመውንም እየሌለን መመልከት እስባን የሚያስረው በዘንገው መቶ ዓመት የነበረው ሆሜርና ይልቁንም በ፻ኛው መቶ ዓመት የነበረው ሄሮዶት የጽሑፍ ነው እነሱም ከብዙዎቹ ንግግርዎቹ ውስጥ እንደዚህ ይላሉ። ኢትዮጵያውያን ታላላቆች መልካቸው ያግረ የሰውነታቸው

ትርፎ፡ ደንበኛ፡ የሆነ፡ ጸድቆች፡ በጎ፡ እድራጊዎች፡ ለሥራ፡ የግደደክሙ፡ ተበበኞች፡ በሩት፡ ሥፍራ፡ የሚኖሩ፡ እግልክት፡ የሚወዷቸው፡ ባንደበታቸው፡ ሐሰት፡ የግደገባ፡ በመርኅትና፡ በርጅና፡ ካልሆነ፡ በሰተቀር፡ በበሽታ፡ የግደግ፡ ናቸው።

በተረፈ፡ በመገመሪያው፡ ምዕራፍ፡ እንዳልነው፡ የኢትዮጵያ፡ ስም፡ ነቢያት፡ እንዲላይያስ፡ እንደጋሪገባ፡ በወደዝርዝር፡ ጉዳይ፡ ላይገቡ፡ በትንቢታቸው፡ ውስጥ፡ እንደእጋግሚ፡ እየጠቀሱት፡ እልፈዋል። በነሱም፡ ጽሑፍ፡ ውስጥ፡ ስም፡ ግጥሳት፡ ካልሆነ፡ በተር፡ ስለኢትዮጵያውያን፡ ኦር፡ የሚናገር፡ ዝርዝር፡ ጽሑፍ፡ እይነኛም።

በለዚህ፡ ከሁሉ፡ ይበልጥ፡ ከናባያ፡ እስከ፡ ኤርትራ፡ ባሕር፡ ድረስ፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ ተበታትኖ፡ ስለሚኖረው፡ ሕዝባችን፡ በሰራው፡ የጌታ፡ ከዚህ፡ ቀደም፡ በምዕራፍ፡ ፪፡ የጠቀስናቸው፡ እጋታር፤ እራታሰቱን፡ ጻዕዶር፡ የሚባሉ፡ የግሪክ፡ ተወላጆች፡ ናቸው። እራታሰቱን፡ በየተኛው፡ መቶ፡ ዓመት፤ እጋታር፤ በዚያው፡ መቶ፡ ዓመት፡ ላይ፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ የነበሩ ናቸው። እጋታር፤ የበተሊዋስ፡ ስባተኛ፡ (የግሪክ፡ ንጉሥ)፡ መምህር፡ የነበረ፡ ነው። እሱም፡ በዘመኑ፡ የታሪክ፡ መጽሐፍ፡ ጽፎ፡ የቀረው፡ ሁሉ፡ ጠፍቶ፡ MARE ERYTHREO የኤርትራ፡ ባሕር፡ የሚባለው፡ መጽሐፍ፡ ብቻ፡ እስከ፡ ዛሬ፡ ይገኛል። የሱንም፡ መጽሐፍ፡ መሠረት፡ እያደረጉ፡ ሃገን፡ ሞሪዬና፡ ኮንቲ፡ ርሲቲ፡ በኢትዮጵያ፡ ተበታትኖ፡ የሚኖረውን፡ ልዩ፡ ልዩ፡ ነገድ፡ ጠቅሰውት፡ ይገኛል። ታላቅ፡ ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ የተጻፈው፡ ነው።

፪ኛ/፤ እባ፡ ታሊት፡ ወይም፡ ስትሩቲአፋኝ፡ ትርጉሟውም፡ ስሆን፡ የምትባለዋን፡ እንስሳ፡ የሚበሉ፡ ግማሾቹ፡ እዕጥፍ፡ የሚበሉ፡ ዓባይ፡ ምንጭ፡ እጠገብ፡ የሚኖሩ፡ ልብሳቸውም፡ ሥጋዋን፡ የሚበሉት፡ የስሆን፡ ቀኝ።

፫ኛ/፤ እላሊት፡ የሚባሉት፡ ከግሪክ፡ ጠፍተው፡ መጥተው፡ የአላሊስን፡ ትጽር፡ ምክን፡ መርተው፡ ግማሾቹ፡ በጥኝ፡ የሚኖሩ።

፬ኛ/፤ እለጉሴፋል፡ ፈላቸው፡ ጥንዚዛ፡ የሚመስል፡ ጥንዚዛ፡ የሚበሉም፤

፭ኛ/፤ እኤጉሊዮሴፋል፡ ኔት፡ በምትባለው፡ ሴት፡ ጣዖት፡ የሚሰገጥ።

፮ኛ/፤ እኤራሳፋኝ፡ እንበጣን፡ የሚበሉ፡ ቀመታቸው፡ እሚጥር፡ ሰውነታቸው፡ ቀጭን፡ በጣም፡ የሚፈጠ፡ ስድሚያቸው፡ ከወላባ፡ ዓመት፡ የግደበልጥ፡ ይኸውም፡ ግሰት፡ በቅምጥና፡ በሽታ፡ እያለቁ፡ በተሉ፡ የሚጥቱ።

፯ኛ/፤ እኤራራ፡ የሚባሉ፡ ከአጥላላ፡ በሰሜን፡ የሚኖሩ።
፲ኛ/፤ እርታባቂት፡ የሚባሉ፡ በሜክ፡ የሚኖሩ።

፳ኛ/፤ እላኪያን፡ ኤፋፋንተፋኝ፡ ዝጥን፡ እያደኑ፡ የሚበሉ፡ ሰግቸው፡ እስግክ፡ ግስቡእኝ፡ የሚባሉ፡ በዛሬው፡ ሐግልንና፡ ሙኒት፡ የሚታመሙ፡ በቀን፡ ዝናንና፡ ሌላም፡ እውረ፡ ቢያድኑ፡ እየጥሉ፡ እዳራቸውን፡ በዛፍ፡ ላይ፡ የሚያደርጉ፡ የነበር፡ ቀኝ፡ የሚለብሉ፡ ናቸው። በነርሱ፡ ዘንድ፡ ሴትና፡ ልጅ፡ የጋራ፡ ነው። ከመከከላቸው፡ እንድ፡ ሰው፡ በጣም፡ ሸምግሉ፡ የግደግ፡ ቢሆን፡ በገዛ፡ እጅ፡ እንዲሞት፡ ይጠይቃል። እምቢ፡ ያለ፡ እንደሆነ፡ እንደልግላቸው፡ እርጊውን፡ ሰው፡ ከኮርግ፡ በፊ፡ ጥራ፡ ጋር፡ እሥረው፡ እያሰጉት፡ ይገሉታል።

፷ኛ/፤ እባሊት፡ ከባብ፡ ኤል፡ ግንደብ፡ ባሕር፡ ጆምር፡ ከርቢና፡ ብርታድ፡ በብዙ፡ በሚገኙበት፡ በዛሬው፡ የእዓልና፡ የሱግሌ እነር፡ የሚኖሩ፡ (እነዚህም፡ ከ፲፫ቱ፡ ከጥንት፡ ልጆች፡ ያንዱ፡ የእባል፡ ዘርች፡ መሆናቸው፡ ነው።)

፲፱ኛ/፤ እከሱግውያን፡ በዛሬው፡ እከሱም፡ እጠገብ፡ የሚኖሩ።
፲፻ኛ/፤ ባርጂን፡ የሚባሉ፡ በዛሬው፡ ባርክ፡ በሚባለው፡ እውራኝ፡ በጥኝ፡ የሚኖሩ።

፲፻፲ኛ/፤ ብላሚ፡ (ብላግ)፡ የሚባሉ፡ ከእትባራ፡ (እስታብራሱ) ወንዝ፡ በሰሜን፡ እስከ፡ ላዕሳይ፡ ግብ፡ ድረስ፡ የሚቀመጡ፡ ሰራቸው፡ ከከነዓን፡ ልጅ፡ ከኬት፡ ወይም፡ ከኬት፡ የወረዱ፡ የዛሬ፡ ዘመን፡ ጽሐፊዎች፡ የበጃ፡ ዘር፡ የሚለጥቸው፡ ናቸው። እነሱም፡ ምንም፡ እንኳ፡ አብዛኞቹ፡ በጥኝ፡ የሚቀመጡ፡ ቢሆኑ፡ ሙሳ፡ የሚሆኑ፡ ፈደሎች፡ በሰንበሯቸውና፡ በፈላቸው፡ ደንድ፡ የሚ

ናገሩ፡ ስለ፡ ነበሩ፡ በዚያው፡ በመጠኑ፡ ሥልጣናት፡ መኖሩን
ውገ፡ ያስረዳል፡ እነሱም፡ በቀይ፡ ድርጭት፡ ያመልኩ፡ ነበር፡
ኑርአቸው፡ እየተራራው፡ ሥር፡ በብዙ፡ ቦታ፡ ራሳቸው፡ በሠሩት፡
በዋሻ፡ ከተማ፡ ይቀመጡ፡ ነበር፡ እንደ፡ በጠባቡ፡ ዋሻንት፡ ያለውን፡
ብቻ፡ አይመርጡም፡ ነበር፡ እነሱም፡ ላንድ፡ ጊዜ፡ ጦርነት፡ ፃፉ፡
፲፱፡ ወታደር፡ በ፲፡ መንኮራኩር፡ ያቀርቡ፡ ነበር፡ ይባላል።

፲፱ኛ፡ ሲናጥፍኹ፡ የሚባሉ፡ ጭንቅላታቸው፡ የውሻ፡ የሚ
መስል፡ የውሻ፡ ወተት፡ የሚጠጡ፡ ተኩላ፡ የሚበሉ፡ መልካቸው፡
ጥቁር፡ ፋንጋ፡ ረጅኞች፡ ጫማቸው፡ ትልልቅ፡ ግናቸውንም፡
አውራ፡ አድገው፡ ሥጋውን፡ በልተው፡ ቀዳውን፡ አልስልስው፡
የሚልብሱ፡ ናቸው፡ እነዚህም፡ አውራና፡ ጎሽ፡ ለማደን፡ እንዲያ
ገዛቸው፡ እንደከብት፡ የውሻ፡ መንጋ፡ ያረቡ፡ ነበር።

የነሱ፡ አማልኮቻቸው፡ ነገሥታቸው፡ ነበሩ፡ ነገሥታ
ቱም፡ ተገልጠው፡ በመታየት፡ ምክንያት፡ እንዳይናቁ፡ ዘወትር፡
በሕዝብ፡ መካከል፡ ተሸናኝው፡ ይኖሩ፡ ነበር። እነዚህ፡ ዘርች፡
ዛሬ፡ ቀናማ፡ እየተባሉ፡ የሚጠሩ፡ ናቸው።

፲፱ኛ፡ ሲኔኹ፡ በድርት፡ አገር፡ የሚኖሩ፡ በረጅም፡ አንገብ፡
በናላ፡ በድንጋይ፡ አውራ፡ እያደኑ፡ የሚኖሩ፡ ጭንቅላታቸው፡ ያንስ።

፲፱ኛ፡ ሳሬማስ፡ በዋሻ፡ የሚኖሩ።

፲፱ኛ፡ ደማዘን፡ በዛሬው፡ ደምበኹን፡ በዋሻ፡ የሚኖሩ።

፲፱ኛ፡ አላርሲሱል፡ ጭንቅላታቸው፡ ዘንዶ፡ ወይም፡ ድኩላ፡
ጢንዝዛ፡ የሚመስል፡ ሴት፡ በሚባል፡ ረዥም፡ ዋልዶ-አባማ-አቦያ፡
ጣታት፡ የሚያመልኩ።

፲፱ኛ፡ ጋሊ፡ ጋላ፡ በዋሻ፡ የሚኖሩ፡ በጥሊዋስ፡ ረላደልና፡
፪፻፳፭-፪፻፵፮፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ ያስገባ
ራቸው።

፲፱ኛ፡ ሐርፒ፡ ወይም፡ ሒዬራከሲሱል፡ ጭንቅላታቸው፡
የእጥራ፡ ጭንቅላት፡ የሚመስል፡ በዐባይ፡ ዳር፡ የሚኖሩ-እነዚህም፡
የግሪክ፡ የተረት፡ መጽሐፍ፡ እንደሚለው፡ ከባላቸው፡ ተጣል
ተው፡ ከኃልጆቻቸው፡ ከግሪክ፡ አገር፡ የመጡ፡ የአምስት፡ ልዑ

ላት፡ የግሪክ፡ ሴቶች፡ ዝርያዎች፡ ናቸው። እነራቸውን፡ ሁል፡
ጊዜ፡ እንበጣ፡ ስለሚያጠቃው፡ በረከብ፡ ምክንያት፡ ጉረቤቶቻቸውን፡
በዘረፋ፡ የሚያበረሩ፡ ከልጆቻቸው፡ ውስጥ፡ ለጣታት፡ እያ
ረዱ፡ የሚሰጩ፡ ናቸው።

፳ኛ፡ ሒሊንስ፡ በዛሬው፡ ባሕር፡ ኤል፡ ጋዛል፡ በሚባለው፡
ረግሪግ፡ ቦታ፡ የሚኖሩ።

፳፩ኛ፡ ሒማንቶ፡ ትልጣማቸው፡ ደረት፡ በሩጫ፡ ዛፍና
ተራራ፡ በመውጣት፡ ግንም፡ የማይቀድሟቸው።

፳፪ኛ፡ ሒፖኹ፡ ረረሰኞች፡ ምንባቸውም፡ የረረሰ፡ ሥጋ፡
ልብስ፡ በደንብ፡ የሚለብሱ፡ ጠጉራቸውን፡ የሚጠሩ፡ መልካቸው፡
ያግረ፡ ቁመታቸው፡ የረዛዘመ፡ ከግብያት፡ ጋር፡ በጦርነትም፡
በግንድም፡ ስለሚገናኙ፡ እያምልኩባቸውም፡ እንደ፡ ግብያት፡ አሊ
ሪስና፡ ኮም፡ በሚባሉ፡ ጣቶች፡ ነበር።

፳፫ኛ፡ ሂላፖታዋሲሱል፡ ጭንቅላታቸው፡ ጉማራ፡ የመሰሉ።

፳፬ኛ፡ ሒሎፋኹ፡ የዛፍ፡ ሥርና፡ የዛፍ፡ ቀምበጥየሚመገሱ፡
ከተማቸው፡ ኬብሐ፡ የሚባል፡ በነሱ፡ ዘንድ፡ የቤተ፡ ሰብ፡ የነገድ፡
አልቅና፡ የሴት፡ ነው። የመንግሥት፡ መብት፡ ያላት፡ ሴት፡ ነች።
ሕዝቦቹ፡ ሰውነታቸው፡ ቀጭን፡ ቀልጣፋ፡ ራቀታቸውን፡ የሚ
ሒሱ፡ ኑት፡ በሚባል፡ ወርክ፡ አድባር፡ የሚያመልኩ፡ ናቸው፡
በነሱ፡ ዘንድ፡ ሴት፡ የጋራ፡ ነው፡ ይኸውም፡ ግለት፡ የግል፡
የባልና፡ ሚስት፡ ጋብቻና፡ ኑሮ፡ ሳይሆን፡ ተደባልቆ፡ በማግበር፡
መኖር፡ ግለት፡ ነው።

፳፭ኛ፡ ሒሊሲሱል፡ ጭንቅላታቸው፡ ጥንዚዛ፡ የሚመስል፡
በሴት፡ (ወሐይ)፡ የሚያመልኩ።

፳፮ኛ፡ ኤቢዩሲሱል፡ ጭንቅላታቸው፡ አዋራ፡ የሚመስል።

፳፯ኛ፡ ቁድርሲያን፡ ወይም፡ አክቲዮኩክ፡ ዓጣ፡ የሚመገቡ፡
በቀይ፡ ባሕር፡ ዳር፡ የሚኖሩ፡ ጭንቅላታቸው፡ የዓጣ፡ የሚመስል፡
ራቀታቸውን፡ የሚሒሱ፡ የጦር፡ መግሪያቸው፡ በይፋግ፡ ድንጋይና፡
የናዩል፡ ቀንድ፡ በነሱ፡ ዘንድ፡ ሴት፡ ልጅ፡ የከብት፡ መንጋ፡
የጋራ፡ ነው፡ በመካከላቸው፡ ከፍ፡ ያለ፡ ግንብራጭ፡ ኑሮ፡ ሲኖር፡

ከገባቸው፡ ዘር፡ በገገድም፡ ቢጋብዝም፡ እያገኘውም፡
ነበር። ምግባቸው፡ ሞገ፡ ስለነበረ፡ እብዛኛ፡ ጊዜ እርጉዝን፡ እየበሉ፡
የተረዉን፡ በፀሐይ፡ እያደረጉ ለከርሞ፡ ያከግኛሉ። ሞገን፡ በብዙ፡
የሚይዝ፡ እንደመረብ፡ ያል፡ ብዙ፡ መግሪያና፡ ብልሃት፡ ነበራቸው።
ራሳቸውንም፡ ባሕር፡ በሞላ፡ ወይም፡ ምገድ፡ በተነግ፡ ጊዜ፡ ወደ፡
ጥልቁ፡ ባሕር፡ ወስዶ፡ እንዲጥሰው፡ ለላላ፡ በሚገኙ፡ ድንጋይ፡
ላይ፡ ያስተምሩታል። በመርኩት፡ ጊዜ፡ ውጊያቸው፡ እደገኛ፡ ነው።
እነሱም፡ እያባረሩ፡ ከሚገሉ፡ እየሸሹ፡ በውርወራ፡ የሚገሉት፡
ያበልጣል።

፳፭ኛ፡ ካሊብ፡ በዋኛ፡ ከሚኖሩት፡ እንደኛው፡ ክፍል።

፳፮ኛ፡ ሌሎች፡ ሌሊን፡ የሚመገቡ፡ ከባሕር፡ የሚወጣ፡
ሞገና፡ ሌላም ያለው፡ እየበሉ፡ በትራራውና፡ በሌሊ፡ ቆሳ፡ ጀልባ፡
እየወሩ፡ የሚሴኝ፡ መኖሪያ፡ ቤታቸውንም፡ በዚህ፡ የሚከድት፡
ኖቸው።

፳፯ኛ፡ ከረዮች፡ እርጉብ፡ ሥጋ፡ የሚመገቡ፡ በበናር፡
ደቡብ፡ የሚኖሩ።

፳፱ኛ፡ ባንፊፋል፡ መለካቸው፡ የሚጻፉ፡ ጭንቅላት፡ የሚመ
ሰሉ።

፳፻ኛ፡ ግክርቢያን፡ ረጅም፡ ዘመን፡ የሚኖሩ፡ የመርፎ፡ ነገ
ዶች፡ ስድልና፡ ጽድቅ፡ ያላቸው፡ አትክልትና፡ ወሃ፡ ጥብለ፡ ሥጋ፡
የሚመገቡ፡ ዘሊን፡ ጭፋሮ፡ ንጽሕና፡ (እጥበት)፡ የሚወዱ፡ ቀጥራ
ቸው፡ እስከ፡ አንድ፡ ሚሊዮን፡ የሚያርስ፡ እንራቸው፡ አሉ፡ ወይም፡
ፄሊዎትራፕዝ፡ (የፀሐይ)፡ እግር፡ በሚባለው፡ የዛሬው፡ የበናርና፡
የሱሳን፡ ግባት፡ ነው። ከተግባቸው፡ መርፎ፡ ነው። መሪታቸውም፡
በፀባት፡ በፍሬያማነት፡ ሰው፡ ጥር፡ ነበር፡ እርስ፡ በርሳቸው፡
አንድ፡ አንድ፡ ጊዜ፡ እየተባበሩ፡ አንድ፡ አንድ፡ ጊዜም፡ እየተለ
ያዩ፡ ለየብቻ፡ እስከ፡ አርባ፡ የሚያርሱ፡ ነገሥታት፡ ነበሩባቸው።
የነገሥታቱም፡ በም፡ የአብዛኞቹ፡ በታኛው፡ የገብሱ፡ (ሚያረፈ)፡
ጣዖት፡ በጥታህ፡ ወይም፡ አንድ፡ ግሪቶች፡ በፄሊዎስ፡ (ፀሐይ)፡ ተሰ
ይሞ፡ ይገኛል። የነዚህ፡ የግክርባውያን፡ (መርፎ)፡ መገገሥት፡

ከገብሱ፡ ከግሪኩ፡ መገገሥታት፡ ታሪካቸው፡ ከታሪካቸው፡ የነገ
ሥታቱም፡ ዘር፡ ከነገሥታቱ፡ ዘር፡ ጋር፡ በብዙ፡ ተደባልቆ፡
ይገኛል።

፳፻፱ኛ፡ ግሪቶች፡ (ግሪኮች)፡ በተከዘና፡ በተይ፡ ባሕር፡ መካከል፡
የሚኖሩ።

፳፻፲ኛ፡ ሚጋባር፡ (ከባዶች)፡ ወይም፡ ኒቃናሪያ፡ (ድል፡ እድ
ራጊዎች)፡ የሚባሉ፡ ዛሬ፡ የባሪያ፡ ዘር፡ የሚባሉት፡ ናቸው። መል
ካቸውም፡ ጥቁር፡ ቀመታቸው፡ ረጃጅም፡ ጋይልቶች፡ የፀር፡ መጣ
ሪያቸው፡ እንኳሉ፡ ጦርና፡ የቀሳ፡ ጋሻ፡ ነበር፡ በነሱ፡ ዘንድ፡ ሴት
ትልቅ፡ ከብር፡ አላት፡ ሴትን፡ የመታ፡ እንድትልቅ፡ ወንጀለኛ፡
ይቀጠራል። እርሷት፡ ሴት የተገኘበት፡ ገብረኛ፡ ሸንጋ፡ ውሉ፡ የተ
ከበረ፡ ነው። በወንድ፡ ላይ፡ ግን፡ ብዙ፡ የጭካኔ፡ ሥራ፡ ይወራል፡
ለምሳሌ፡ ወገቡ፡ ጉባጣ፡ እግሩ፡ እንኳላ፡ ወይም፡ የግጥድን፡ በሽታ፡
ያለው፡ የተገኘ፡ (ወይም፡ የተወለደ፡) እንደሆነ፡ ገድለው፡ ይጥ
ሉታል። ይኸውም፡ በነሱ፡ ውስጥ፡ ያለው፡ የሁሉም፡ ሰው፡ ቀመ
ናው፡ ያግረ፡ ሕይወቱ፡ ጤናግ፡ የሆነ፡ ብቻ፡ እንዲገኝ፡ ነው።
እንደዚህ፡ ያለው፡ ልግድ፡ በግሪኩ፡ እግር፡ በሰጋርትና፡ በእስ
ኪዋ፡ በእውስትራሊያ፡ ይገኛል።

አንድ፡ ፍጥ፡ ቀጥር፡ ነገዶች፡ በጣም፡ አርጅተው፡ አለ
ሞትም፡ ያሉትን፡ አርጌትና፡ ሽግግሎቻችን፡ እበራ፡ ኮርግ፡ ጥራ፡
ላይ፡ እሥረው፡ እያስገቡት፡ ይገድሏቸዋል። ይኸንን፡ አጭረ፡
ያለ፡ በግድ፡ ታገቆ፡ ይገደላል። ሰው፡ ሲሞት፡ ጭንጉ፡ ከእገጉቱ፡
ጋር፡ እስረው፡ እጉብታ፡ ሥፍራ፡ ላይ፡ ወስደው፡ ያስተምሩና፡
ጫርሱ፡ እስኪሸረጉ፡ ድረስ፡ ድንጋይ፡ ይቆያሉብታል። በተቆየ
ለው፡ ድንጋይ፡ ሜሮ፡ የፍጥል፡ ቀንድ፡ ይሰክብታል።

፳፻፲፱ኛ፡ ጥልሹያ፡ በዋኛ፡ የሚኖሩ፡ ከፍሎች።

፳፻፲፻ኛ፡ ሞናፖራ፡ አንድ፡ እግር፡ ሞናቤል፡ አንድ፡ ከንድ፡
ሞናልል፡ አንድ፡ ጭን፡ ብቻ፡ ያላቸው፡ እባብ፡ የሚበሉ፡ (አንድ
ከንድ፡ አንድ፡ ጭን፡ አንድ፡ እግር፡ ብቻ፡ ነበራቸው፡ ሲል፡
የተረት፡ እነጋገር፡ ይመስላል።)

፱፻፶፫ ፡ ሞባላሽ፣ የበሬ ፡ ሥጋ ፡ የሚመጡ ፡ በሱኦኪንና ፡ በአባክ ፡ መካከል ፡ የሚኖሩ ።

፱፻፶፫ ፡ ሚኦሴፋል ፡ (ቀንድ ፡ አውጪ ፡ የሚመስሉ ፡ ወይም ፡ የሚመጡ ።)

፱፻፶፫ ፡ ኖብያ ፡ ኃብያ ፡ ኖባት ፡ በዛሬው ፡ ጎርዶፋን ፡ የሚገኙ ፡ ከፒግሚይ ፡ (አጫቀር ፡ ሰዎች) ፡ ዘር ፡ የወረዱ ፡ ውሻን ፡ እንደ ፡ ቅዱስ ፡ እንሰባ ፡ የሚያከብሩ ።

፱፻፶፫ ፡ አኖራፋል ፡ (ከፈታኛው ፡ የአህያ ፡ ጭንቅላት ፡ የሚመ ስሉ ፡) በኢትዮጵያ ፡ ደቡብ ፡ በኩል ፡ የሚኖሩ ፡ አህያን ፡ ለመዝመ ሬያ ፡ ጊዜ ፡ ለቋነት ፡ ለኮርቻ ፡ ያሠለጠኑ ፡ በአገራቸው ፡ ብርኮድና ፡ ሰማን ፡ የሚገኝ ፡ በጉናቸው ፡ እንደሚገኙት ፡ ፒግሚ ፡ በበሬና ፡ በዛ ሞገ ፡ ተቀምጠው ፡ የሚሰሩ ። በመካከላቸው ፡ ሰውን ፡ የሚሰላ ፡ ጭራት ፡) ይገኛል ። ወንጀለኛ ፡ ሲሞት ፡ እንደቅጣት ፡ እንደውር ደት ፡ እንዲቀጠር ፡ በመሬት ፡ ውስጥ ፡ ይቀብሩታል ። የቀረውን ፡ ደገናውን ፡ ሰው ፡ ግን ፡ በእሳት ፡ ያቃጥሉታል ። ምግባቸው ፡ ፅንቀ ፡ ራሪት ፡ (በትራቶክ) ፡ በማቸው ፡ ሲሰሩት ፡ ሉኔሪያን ፡ ይባላል ።

፱፻፶፫ ፡ ፋሊክ ፡ የዛሬው ፡ ፈላጆች ።

፱፻፶፫ ፡ ፒግሚ ፡ ቁመታቸው ፡ እንድ ፡ ከንድ ፡ ወይም ፡ እንድ ፡ ትልጥም ፡ ወይም ፡ ሦስት ፡ መዳፍ ፡ የሚሆን ፡ መልካቸው ፡ ጥቁሮች ፡ ጢማሞች ፡ ራቂታቸውን ፡ የሚሰሩ ፡ በዝግግና ፡ በበሬ ፡ ተቀምጠው ፡ የሚገዙ ፡ በዝግግ ፡ የሚያርሱ ፡ በአትባራ ፡ ወንዝና ፡ በታላባት ፡ ተራራ ፡ መካከል ፡ የሚኖሩ ፡ ናቸው ። ሞተራቸው ፡ እምስት ፡ መቶ ፡ ሺህ ፡ ይደርሳል ። ዛሬ ፡ በአፍሪካ ፡ መካከል ፡ በኮንት ፡ ወንዝና ፡ በግ ዳስካር ፡ ይገኛሉ ፡ (የሸግግን) ፡ አቦሽግኒን የሚባሉትም ፡ ሞተራቸው ፡ ወደኋላሁ ፡ ነው ።

፱፻፶፫ ፡ ራብሲ ፡ ከመርዌ ፡ ከደቡብ ፡ በኩል ፡ የሚኖሩ ።

፱፻፶፫ ፡ ሪዞኑክ ፡ ሥራ ፡ ሥር ፡ የሚሰሉ ፡ በአትባራ ፡ ወንዝ ፡ በሪያ ፡ የሚኖሩ ፡ የበሪያ ፡ ዝንብ ፡ እየነደፈ ፡ በሚያስቸግሩባቸው ፡ ጊዜያት ፡ ወደ ፡ ረገረግ ፡ ቦታ ፡ ሄደው ፡ ተደብቀው ፡ የሚኖሩ ።

፱፻፶፫ ፡ ግምብር ፡ የታግና ፡ የቀንድ ፡ ከብታቸውን ፡ የዜት ፡ እንሰባቸውን ፡ ሁሉ ፡ ጀር ፡ እየቀረጡ ፡ በማሳደግ ፡ በመ ፡ ጥርች ፡ ናቸው ።

፱፻፶፫ ፡ ሳክሲግን ፡ (የዛሬው ፡ ሳሳናብ ፡ ናቸው (፩) ።)

የዋንት ፡ ኤሐፊዎች ፡ በዚህ ፡ ዓይነት ፡ በዘመን ፡ ቋንቋቸው ፡ በግሪክኛ ፡ ጽፈው ፡ በነገድ ፡ በልግድ ፡ በታትነው ፡ የሚያሳዩንን ፡ ሕዝብ ፡ በኛ ፡ ወገን ፡ ያለው ፡ ጽሑፍ ፡ የነገድ ፡ ካም ፡ ወገኖች ፡ በሆኑ ፡ ነገሥታት ፡ እየተመሩ ፡ በደንብ ፡ የሚተዳደሩ ፡ መሆናቸውን ፡ ከሚ ያሳዩን ፡ ጋር ፡ እሳቡ ፡ አርስ ፡ በርሱ ፡ ይባላል ። ባለፈው ፡ በዚሁ ፡ ምዕራፍ ፡ እንደአየነው ፡ ያገራችን ፡ ጽሑፍ ፡ (ያስታ ፡ ታይም ፡ የብ ላቱን ፡ ጌታ ፡ ገራይም) ፡ ለነገሥታቱ ፡ በም ፡ እየጠቀሰ ፡ የግዛቱን ፡ ዘመን ፡ እየወሰነ ፡ እከታትሎ ፡ ሲያመጣው ፡ የቀረው ፡ ሰፊው ፡ አገር ፡ አገኝን ፡ ባይሆን ፡ ለሚኖረው ፡ ኢትዮጵያ ፡ ባንድ ፡ ካግዊ ፡ በሆነ ፡ ገጥሥ ፡ የሚተዳደር ፡ ለሰመስሎታል ። የነዚህ ፡ የግሪኮችና ፡ የርማውያኖች ፡ የታሪክ ፡ ምንጭ ፡ ለየባቸው ፡ በየጉሳው ፡ መል ኩን ፡ ልማዱን ፡ ፅምነቱን ፡ ምንባቸውን ፡ ልብሉን ፡ እየበያየ ፡ ለየባ ቻው ፡ የሚኖር ፡ ለሰመስሎታል ፡ እንጂ ፡ ሁሉንም ፡ ባንድ ፡ ገጥሥ ፡ ባንድ ፡ ሥልጣኔና ፡ ልማድ ፡ ጠቅልሎ ፡ እያሳይም ፡ የዚያን ፡ ጊዜ ሕዝብ ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ጋይለኛ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ መጠቅለሉ ፡ ባይቀር ፡ በጠፋ ፡ ጊዜ ፡ ተብታትኖ ፡ ለየባቸው ፡ እንደ ፡ ልማዱ ፡ በራሱ ፡ ቀንደኛ ፡ ባላባት ፡ ብቻ ፡ መተዳደርን ፡ መውደዱ ፡ እይቀ ርምና ፡ የግሪኮችን ፡ ኤሐፊዎች ፡ ሀሳብ ፡ በመሉ ፡ መቀበልም ፡ ቅር ፡ በያሰኘ ፡ በሙሉ ፡ መተቀም ፡ እይቻለም ። ነገር ፡ ግን ፡ ጢንዚዛ ፡ እሞራ ፡ ገማራ ፡ የሚመሳሰሉ ፡ ወይም ፡ እየተመሳሰሉ ፡ የሚኖሩ ፡ ባለእንድ ፡ ጭን ፡ እንድ ፡ ከንድ ፡ ብሰው ፡ ለጻፉት ፡ ከሰ ሙነት ፡ እርእያና ፡ እምባል ፡ የራቱ ፡ ለሰሚያስመስሉት ፡ እጻፋ ቸው ፡ ተራትና ፡ ቀልድ ፡ የተደባለቀበት ፡ ይመስላል ።

የሆነ፣ ሆኖ፣ እነዚህ፣ ሕዝቦች፣ በዚያን፣ ጊዜ፣ ኦርአቸውን፣ ጋይላች፣ ሲገኙ፣ እየተበበሰሱ፣ ሲጠፋ፣ በጉላቸው፣ እንደ፣ አለቃ፣ ወይም፣ እንደ፣ ንጉሥ፣ እየአበጁ፣ እርሱ፣ በርባቸው፣ እየተጥጉ፣ እየታረቁ፣ በኮረት፣ ሥፍራ፣ ለሥፍራ፣ እየተለዋወጡ፣ ይኖሩ፣ ነበር። ከነዚህ፣ ውስጥ፣ የጉብፅ፣ የፒራሚድና፣ የሐውልት፣ ሥራ፣ አስመርጋቸው፣ ከኹማምንት፣ እምልጠው፣ በአዳሊስ፣ የተተመጡት፣ የተሩት፣ ደግሞ፣ ከባቢላንና፣ ከአላር፣ ሥልጣኔን፣ ይዘው፣ በደብብ፣ ዓረብ፣ ቆይተው፣ ከዚያ፣ በኋለኛው፣ ጊዜ፣ ወደ፣ ኢትዮጵያ፣ ተሻግረው፣ የተተመጡት፣ በሥልጣኔ፣ ከሌሎች፣ ነገዶች፣ በመሻላቸው፣ እንደ፣ ቅጥር፣ ያለ፣ ከተግ፣ እየከተሙ፣ ፈደል፣ አበጅተው፣ ቋንቋቸውን፣ ለይተው፣ የሚኖሩ፣ እንደ፣ ሳባውያን፣ እንደ፣ ሐሰላን፣ ያሉት፣ አሉባቸው። ሌላውንም፣ ነገድ፣ ለመግባት፣ የበላይነት፣ ያላቸው፣ እነዚህ፣ ሳይሆኑ፣ አይተሩም። ነገር፣ ገን፣ ወደ፣ ፊት፣ ተጽፎ፣ እንደምናገኘው፣ በተለይ፣ ከኢትዮጵያ፣ ወዲያ፣ ያሉት፣ የትብያ፣ ኢትዮጵያውያን፣ ከሺህ፣ ስድስት፣ ሙቶ፣ ዓመት፣ ወዲህ፣ በጉብያች፣ ተገዝተው፣ ኢትዮጵያውያንም፣ በጃፂ፣ ዓ፡ም፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ መልሰው፣ ጉብያችን፣ የገዙበት፣ ጊዜ፣ አለ። ነገር፣ ገን፣ እነዚህ፣ ጉብያን፣ መልሰው፣ የገዙት፣ የትብያ፣ ኢትዮጵያውያን፣ እንዲሳባውያንና፣ ሐሰላን፣ አይደሉም። ሳባውያንና፣ ሐሰላን፣ ከየመን፣ ወደ፣ ኢትዮጵያ፣ ሰሜን፣ የገቡበት፣ ጊዜ፣ የዓፄ፣ ሊቃውንትና፣ መርግፊዎች፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ ሲበዛ፣ ፳፪፣ ዓመት፣ ግድም፣ ላይ፣ እድርገውታል። ከዚያ፣ በፊት፣ ሥልጣኔና፣ ፈደል፣ የሌላቸው፣ ሳባውያን፣ ገብተው፣ እንደሆነ፣ አይታወቅም።

እስከ፣ እዚህ፣ ጊዜ፣ እስከ፣ ሺህ፣ ስድስት፣ ሙቶ፣ ዓመት፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ ገን፣ የትብያ፣ ኢትዮጵያ፣ ከጉብፅ፣ ጋር፣ ንግዳቸውን፣ በሰላም፣ ይተቀሉ፣ ነበር። የንጉዳም፣ ዓይነት፣ ሰማን፣ ከርቤ፣ ብርተድ፣ የዘናን፣ ጥርስና፣ የአውራሪስ፣ ተንድ፣ የአውራፋጽ፣ ለቤተ፣ መቅደስና፣ ለቤተ፣ መንግሥት፣ የሚያስገልግል፣ እንዲሁትና፣ ባርያ፣ ሌላም፣ ይኸን፣ የመሳሰሉ፣ ነው።

በ፪፻፳፱—፪፻፳፱፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ የአምስተኛው፣ ዲኖስቲ፣ የግብፅ ንጉሥ፣ ነፈርቃል፣ በነገሡ፣ በአራተኛው፣ ዓመት፣ ከኢትዮጵያ፣ (ከኩሻ፣ አገር)፣ ውስጥ፣ ደንከዬዎች፣ የኔን፣ ቤተ፣ መንግሥትና፣ የሐደርን፣ (ሐትሆር፣ ሴት፣ ጣያት)፣ ቤተ፣ መቅደስ፣ በጭፋር፣ በዘፈን፣ ደስ፣ እንዲያሰኙ፣ ይዘሰልን፣ ና፣ ብሎ፣ ሐረሐዋይ፣ ለሚባለው፣ ሹም፣ ደላዳሪ፣ ጽፈሰት፣ ይገኛል። በደብዳቤውም፣ ላይ፣ እነዚህን፣ ደንከዬዎች፣ ከአገራቸው፣ ይዘህ፣ ስትመጣ፣ በመንገድ፣ እንዲይጠፋ፣ በመርከብ፣ አድርገህ፣ በጉዞም፣ ጊዜ፣ ባሕር፣ እንዳይገቡ፣ ሌሊት፣ እሥር፣ እሥር፣ ጊዜ፣ እየተነሣህ፣ እየፈተሽህ፣ በጥንቃቄ፣ ይዘህ፣ አምጣልኝ። ለእ፣ ከሶንቀሞ፣ ከወርቅም፣ ይበልጥ፣ በጣም፣ ደስ፣ የሚያስገኘኝ፣ እነዚህን፣ ደንከዬዎችን፣ ግግኘት፣ ነው። ይኸንን፣ ስታደርግ፣ ለልጅ፣ ልጅህ፣ የሚተላለፈው፣ የምስጥህ፣ ሽልማት፣ ትልቅ፣ ነው። ሲል፣ ጨምር፣ ገልጽለታል።

እንግዲህ፣ እነዚህ፣ ሁለት፣ የግብፅና፣ የትብያ፣ ኢትዮጵያ፣ የጥንት፣ መንግሥቶች፣ ለየላቸው፣ ንግድና፣ ሥልጣኔ፣ እየተለዋወጡ፣ ሲኖሩ፣ የአምልኮአቸውም፣ ዓይነት፣ ፀሐይምን፣ ወርካውን፣ ተራራውን፣ ወንዙን፣ (ግባይን)፣ አጥራን፣ በማምለክ፣ ይመሳሰላል። ለእነዚህም፣ የሚያቀርቡት፣ የእንስሳና፣ የእዝርዕት፣ መሥዋዕት፣ ይተራረባል። ነገሥታቸውንም፣ እንደ፣ እምላክ፣ እያዩ፣ በማከበር፣ ይገናኛሉ። በተረፈ፣ ከቤት፣ መነሪያ፣ ውስጥ፣ ቢሳየው፣ ምጣዱ፣ ደግሞ፣ ጥጋሻው፣ የጦር፣ መነሪያው፣ እንካሏው፣ ጦሩ፣ ሹተሉ፣ ይመሳሰላል።

እነዚህ፣ ሁለቱ፣ የግብፅና፣ የትብያ፣ አገሮች፣ እስከ፣ እዚህ፣ እስከ፣ ሺህ፣ ስድስት፣ ሙቶ፣ ዓመት፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ ድረስ፣ በጉርባትና፣ በሰላም፣ ሲኖሩ፣ ቀጥሎ፣ ባለው፣ ጊዜ፣ የውጭ፣ ወረራ፣ እንደአጠቃቸው፣ እነሆ፣ እንመለከታለን።

በ፪፻፳፩፣ በ፪፻፳፪፣ መካከል፣ ከዚህ፣ ተደም፣ ሰመን፣ ያነሣው፣ ራግ፣ (የማጋዳና፣ የአዮዲያ፣ ግሐራሽ)፣ የሚባለው፣ የሕንድ፣ ንጉሥ፣ ሕንድን፣ ለይላገኘ፣ ዓረብን፣ ፋርስን፣ ከሰዓውያንን፣

ለሸንፎ፣ ግብፅን፣ ወረረ፣ የጥባቄ፣ ንጉሥ፣ ሲጥጋ፣ ጥቀ፣ ተከታ
 የቅዱሳን መጥጋት፣ የግድግዳ፣ መሆን፣ ሲረፉት፣ ገበዳ፣ እን
 ደዚሁም፣ ይሸው፣ የሕንድ፣ ንጉሥ፣ ራማ፣ ከዚህ፣ ቀደም፣ እንዳ
 ልነው፣ ከነገደ፣ ዛም፣ ውስጥ፣ ደህረ፣ እንደኛ፣ በነገረዋት፣ ዘመን፣
 ወደ፣ ሊትጥፉ፣ መጥቶ፣ ሊሰረን፣ ወጥቶ፣ መገገሥቱን፣ ያበበት፣
 በኋላ፣ ነገደ፣ የቅጣን፣ ሕክናውስ፣ ሳባ፣ ሁለተኛን፣ መሪ፣ እድር
 ገወ፣ የራማን፣ ንጉሥ፣ ተዋግተው፣ ገደሉት፣ ሲል፣ ግንግን፣
 የውጭ፣ እገርም፣ በአገራችንም፣ ታሪክ፣ ነገሥት፣ ተጽፎ፣ ይገ
 ሃል፣ ነገር፣ ግን፣ በዚህ፣ ዘመን፣ ራማ፣ የሚባል፣ የሕንድ፣ ንጉሥ፣
 የግብፅን፣ ንጉሥ፣ ገድሎ፣ እገሩን፣ ገዛ፣ የሚል፣ በግብፅኛ፣ ዜና፣
 መጥፋል ፀሐይኛም፣ ከጃሺ፣ እስከ፣ ሸሺ፣፪፻፳፭፣ ድረስ፣ በጃሺኛው፣
 ሥርወ፣ መገገሥት፣ ተመሥርተው፣ ግብፅን፣ ያስተዳድሩ፣ የነበ
 ሩት፣ ሃቀብ፣ ዘር፣ የሆኑት፣ ነገሥታት፣ አሜሪያላት፣ ሸኛ፣ ሳኑስ
 ትሪ፣ ሸኛ፣ (ልቦስትሪስ)፣ አሜሪያላት፣ ጀግናት፣ የኛው፣ ሳኑስ
 ትሪ፣ ጀግናው፣ በሚገዛበት፣ በሁለት፣ ሺና፣ በሺ፣፪፻፳፭፣ ዓመት፣
 መካከል፣ ራማ፣ የሚባል፣ የሕንድ፣ ንጉሥ፣ ገዛቸው፣ የሚል፣
 የለም፣ ከጃሺ፣፪፻፳፭፣ እስከ፣ ሸሺ፣፪፻፳፭፣ ባለው፣ የመቶ፣ ዓመት፣
 ጊዜ፣ ውስጥ፣ ከዚህ፣ ቀደም፣ የጠቀስናቸው፣ የይከሶስ፣ ዘርኾ፣
 ወደፊት፣ እንደምናገኘው፣ ግብፅን፣ ገዝተዋል፣ ይሁን፣ እንጂ፣
 ከነርሱ፣ ውስጥ፣ ራማ፣ የሚሉ፣ የሕንድ፣ ንጉሥ፣ የለም።

ጣንድ፣ ወገን፣ ደገጥ፣ የውጭ፣ እገር፣ እንዳገድ፣ ጸሐፊ
 ራማን፣ ተዋግተው፣ የገደሉ፣ ሊከሶስ፣ የሚባሉ፣ ከምሥራቅ፣
 የመጡ፣ ጋይላኖ፣ ሕዝቦች፣ የነበሩ፣ ኖቸው፣ እንጂ፣ በሊትጥፉ፣
 የነበሩ፣ ነገደ፣ የቅጣን፣ ወይም፣ የነገደ፣ ሳባ፣ ዘርኾ፣ እያደሉም፣
 የሚሉ፣ ሐሱና፣ ስለራማ፣ ወደፊት፣ እስኪጣራ፣ ድረስ፣ እንዳል፣
 እንተወው።

ግግሾች፣ ሊከሶስ፣ የተባሉት፣ ነገደ፣ የቅጣን፣ እያደሉም
 የሚሉ፣ ግግሾችም፣ ሊከሶስ፣ የተባሉት፣ እነዚያው፣ ነገደ፣ የቅ
 ጣን፣ ኖቸው፣ የሚሉ፣ ሐሱ፣ የሆነ፣ ሆኖ፣ ሰማቸው፣ ሊከሶስ
 ነገደ፣ የቅጣን፣ እየተባሰ፣ ሲያደያም፣ ሁለቱም፣ የመጠበት
 ሥፍራ፣ ያው፣ ምሥራት፣ ዘራቸውም፣ ሁለቱም፣ ሲግጥ፣ ስለሆነ

ነገሩ፣ ተያደዙ፣ ይገኛል። ምናልባት፣ ነገደ፣ የቅጣንም፣ ሊከሶስ
 ስም፣ የዘራቸው፣ ግንድ፣ ያው፣ የቅጣን፣ ሆኖ፣ ሊከሶስ፣ በላይ
 በሰሜን፣ በሦርያ፣ በኩል፣ ወደ፣ ግብፅ፣ ነገደ፣ የቅጣን፣ የምንዳ
 ቸው፣ በታችኛው፣ ዓረብ፣ በኩል፣ ወደ፣ ሊትጥፉ፣ ገብተው፣
 ይሆናል።

እነዚህም፣ ሊከሶስ፣ የሚባሉት፣ ዘርኾ፣ መቶ፣ ዓመት፣ ግብ
 ፅን፣ ገዝተው፣ ሲወጡ፣ ነገደ፣ የቅጣን፣ ግን፣ በሊትጥፉ፣ ተመ
 ሥርተው፣ መቅረታቸውን፣ እንጂ፣ ተመልሰው፣ ወጡ፣ የሚል፣
 ታሪክ፣ የለምና፣ ሁለቱ፣ የተሰያዙ፣ የነገደ፣ ቅርንጫፎች፣ መሆኖ
 ቸውን፣ ይሸም፣ የሚያስረዳ፣ ይመስላል። ነገር፣ ግን፣ ዘሩ፣ እንድ፣
 ሆኖ፣ ቅርንጫፍ፣ ለየባቻ፣ የሆነ፣ ሁለት፣ ነገድ፣ ለየባቻ፣ በሁ
 ሰት፣ እገር፣ ገብቶ፣ በግጣት፣ ከኖረ፣ በኋላ፣ እንደኛው፣ ተሸንፎ፣
 መውጣት፣ እንደኛው፣ ተመሥርቶ፣ መቅረት፣ የተሰመደ፣ ነው።
 ስለዚህ፣ ከምሥራቅና፣ ይልቁንም፣ ከወደ፣ ለሳር፣ መጥተው፣ ግብ
 ፅን፣ መቶ፣ ዓመት፣ የገዙት፣ ሊከሶስ፣ ብዙ፣ ጊዜ፣ በግብፅ፣ ሕዝቡ
 ላይ፣ የጭቆና፣ ሥራ፣ ስለላላዩ፣ ሕዝቡና፣ ሹጥምንታ፣ ጠልተዋ
 ቸው፣ የሚያስወጡበትን፣ ጊዜና፣ መንገድ፣ ይፈልጉ፣ ነበር።
 በዚህ፣ ምክንያት፣ ገጃምቹ፣ ሊከሶስ፣ እብዛኛው፣ መቀመጫ
 ቸው፣ በሰሜን፣ ግብፅ፣ ስለ፣ ነበረ፣ የደቡብን፣ ሕዝብ፣ ከኖል፣
 በደንብ፣ ለመቲጣጠር፣ እልቻሉም፣ ነበር፣ በደቡብ፣ በኩል፣
 ያሉት፣ የግብፅ፣ መሳፍንትና፣ ሕዝብ፣ በሰሜን፣ ያሉትንም፣ ወገ
 ኖቻቸውን፣ እየተባሰሱ፣ እንድንት፣ ተዘጋጅተው፣ ወደ፣ ሰሜን፣
 ተገዙው፣ ሊከሶስን፣ ተዋግተው፣ ከእስወጡ፣ በኋላ፣ የራሳቸውን፣
 መገገሥት፣ መልሰው፣ አቀሙ።

የነገደ፣ የቅጣን፣ ግን፣ ሁኔታው፣ እንደታሪኩ፣ ከሊከሶስ፣
 የተሰያየ፣ ነው። ነገደ፣ የቅጣን፣ መሄራያ፣ በምሥራት፣ ምና
 ላሳት፣ በባቢሎን፣ ሲኖሩ፣ የባቢሎንን፣ ሥልጣኔ፣ ይዘው፣ ወደ፣
 ደቡብ፣ ዓረብ፣ መጡ፣ በደቡብ፣ ዓረብም፣ ብዙ፣ ጊዜ፣ ከተቀ
 መጡ፣ በኋላ፣ ሕንዶች፣ ወይም፣ ሌላ፣ ሕዝብ፣ እየወጡ፣ ስለእስኞ
 ገሩቸው፣ ይሁን፣ ወይም፣ በደታኛቸው፣ ለምለም፣ እገር፣ ፍልጋ

ይሁን፡ ከደቡብ፡ ዓረብ፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ ሰሜን፡ ተሻግረው፡ ተቀመጡ።

ከዚያም፡ ነገደ፡ የትጣን፡ ግግሾቹ፡ በትግረ፡ ግግሾቹ፡ በእዳል፡ ግግሾቹ፡ በውጋዴን፡ እገር፡ ተከፋፍለው፡ በሰላም፡ ሲኖሩ፡ እንደባላገር፡ ይኸም፡ ቢቀር፡ እንደ፡ መልካም፡ እንግዳ፡ ይቆጠሩ ነበር፡ እንጂ፡ ሌክሶስ፡ በግብዳች፡ እንደተጠሉ፡ ነገደ፡ የትጣን፡ ያን፡ ጊዜ፡ የእገር፡ ተወላጅነት፡ ባለው፡ በነገደ፡ ካም፡ ዘንድ፡ የተጠሉ፡ እይመስልም፡ ተገኝ፡ የባዕድ፡ ጥገን፡ መጥላቱ፡ ገዥም፡ እየገበረ፡ በሰላም፡ የሚቀመጠውን፡ እስመጥላቱ፡ የታወቀ፡ ነው። የሩቁን፡ ዘመን፡ የሚተርከው፡ የዛሬው፡ ታሪክ፡ ነገሥታችን፡ የሚሰው፡ እርሻ፡ እንደሆነ፡ የሕንድ፡ ንጉሥ፡ ራማ፡ ወደ፡ ኢትዮጵያ፡ መጥቶ፡ በዚያ፡ ዘመን፡ የነበረውን፡ ንጉሥ፡ ጸሐሪን፡ ወግቶ፡ ኢትዮጵያን፡ ባስገበረ፡ ጊዜ፡ እነዚሁ፡ ነገደ፡ የትጣን፡ ከያስበት፡ ተሰብስበው፡ ከመካከላቸው፡ እከናህሰን፡ እንግሠው፡ የሕክፋን፡ ንጉሥ፡ ራማን፡ ተጥጥተው፡ ስለአስወጡ፡ ነገደ፡ አጋግዞያን፡ (ነፃ፡ እውጭዎች)፡ የሚባል፡ ስም፡ ተሰጣቸው።

ከዚያን፡ ጊዜ፡ ወዲህ፡ ነፃ፡ ባወጡት፡ እገር፡ በነገደ፡ ካም፡ ነገሥታት፡ ምትክ፡ ገብተው፡ መንግሥታቸውን፡ መሠረቱና፡ የነገደ፡ የትጣን፡ ሕዝብ፡ ከነገደ፡ ካም፡ ዘር፡ ጋር፡ ተደባልቀው፡ ይኖሩ፡ ሆኖር፡ ማለት፡ ነው። ነገር፡ ግን፡ በኢትዮጵያ፡ የቆየው፡ የካም፡ ሕዝብ፡ ከደቡብ፡ ዓረብ፡ የመጣው፡ የትጣን፡ ሕዝብ፡ በልግድ፡ በወግና፡ በሥርዓት፡ በእምልኮ፡ በቋንቋ፡ መለያየታቸው፡ የታወቀ፡ ስለሆነ፡ ከመርቁ፡ እስከ፡ እርትራ፡ ባሕር፡ ባለው፡ በሰረገው፡ በኢትዮጵያ፡ ምድር፡ እየተሰደዩም፡ እየተገናኙም፡ ጋይደሻ፡ ሆኖ፡ ለነገሠው፡ እየገበሩ፡ ያም፡ ሲጠፋ፡ እየተሰደዩ፡ በየነገላቸው፡ እንደልግላቸው፡ መኖራቸው፡ የታወቀ፡ ነው። ከመካከላቸው፡ ነገደ፡ የትጣን፡ ሥልጣናችን፡ ጽሑፍ፡ ያላቸው፡ ናቸው፡ ሲባልም፡ ይህ፡ እስካሁን፡ የተገኘው፡ ጽሑፍ፡ ከዚህ፡ ቀደም፡ እንዳልነው፡ ዘመኑ፡ በግምት፡ ከ፲፮፡ ዓመት፡ አድርስቀት፡ ልደት፡ በፊት፡ ነውና፡ ምናልባት፡ ከዚያ፡ በፊት፡ ረድል፡ የሌለውና፡ ያልወሰነው፡ የሴምና፡ የትጣን፡ ዘር፡ መጥቶ፡ ከካሙና፡ ከኩቹ፡ ጋር፡

ተደባልቆ፡ ከዚህ፡ ቀደም፡ እንደተባለው፡ በዛሬዬቱ፡ ኢትዮጵያና፡ በጥንታዊቱ፡ ኢትዮጵያ፡ በኩባያ፡ (ሱዳን)፡ ጭምር፡ ሲኖሩ፡ የነገላቸውን፡ ዝርዝር፡ ስም፡ የሚተመጡበትን፡ ሥፍራ፡ የሚመገቡትን፡ እንስሳ፡ ይነስ፡ ይብዛ፡ እንደ፡ እጋርታኪድ፡ እውነትም፡ ስሕተትም፡ የተደባለቀ፡ ባይጠፋበት፡ እነሆ፡ ባለፈው፡ ተመልክተናል። ከዚህ፡ በተረፈ፡ ደግሞ፡ እንዲያረድ፡ ከጻፉት፡ ከጥንታዊዎች፡ የኢትዮጵያውያን፡ ልግድ፡ የሰቀምን፡ እንደሆነ፡ ከዚህ፡ የሚከተለው፡ ምዕራፍ፡ የሚያስረዳንን፡ እናነግሳን።

ምዕራፍ፡ ፮

በሰላም፡ ጊዜ፡ ንግድ፡ በመርኘት፡ ጊዜ፡ ሲጥኑ፡ ንጉሥና፡ ለንድ፡ ለንድ፡ ያገር፡ ልግድ፡ ሃይማኖት፡ ጋብቻ።

ይኸው፡ የካምና፡ የሴም፡ ዘር፡ የሠላጠነው፡ የሳባና፡ የሀባባን፡ ዘር፡ ከደቡብ፡ ዓረብ፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ በ፳፻፡ መቶ፡ ዓመት፡ ገድሞ፡ መጥቶ፡ ደምበኝ፡ ሥልጣኔውን፡ እስኪተክል፡ ድረስ፡ ከተከለም፡ በኋላ፡ ከኩባያ፡ ወዲህ፡ ጥምር፡ እስከ፡ እርትራ፡ ያሉት፡ ሕዝቦች፡ ያላቸውን፡ የንግድ፡ የልግድ፡ የሃይማኖትና፡ የመርኘት፡ ሁኔታ፡ ከዚህ፡ እንደሚከተለው፡ ነው።

ንግድና፡ ሸቀጥ።

የሸቀጡ፡ ዓይነት፡ ከዚህ፡ ቀደም፡ እንደጻፍነው፡ ፅግን፡ ከርቢ፡ እንጨት፡ የአውሬ፡ ጥርስና፡ ቀንድ፡ ባርያ፡ ደግሞ፡ ከምሥራት፡ የመጡት፡ ሥልጣናቸው፡ ልብስ፡ ሽቱ፡ እንደ፡ እንባር፡ እንደ፡ ዶታ፡ ያሉ፡ ጌጣጌጥ፡ እያጡም፡ ሸቀጥ፡ ለሸቀጥ፡ ሲገበያዩ፡ መልኪያቸው፡ ዛሬም፡ በባላገር፡ ሲደረግ፡ እንደምናየው፡ ከንድ፡ መጻፍ፡ ጣት፡ ነው። በተረፈ፡ እንደ፡ መቃ፡ እንደ፡ ዘንግ፡ ያለ፡ መለኪያ፡ አላቸው፡ እንደ፡ እህል፡ የመሰለውንም፡ የሚለክብት፡ የበካላ፡ ማሰርና፡ እንዳንዶቹም፡ የነሐስ፡ ማሰር፡ የመሰለ፡ ነበራቸው። ይኸም፡ ሁኔታ፡ እነሆ፡ መሻሻል፡ ባለገኙ፡ ባላገርዎቻችን፡

ዘንድ፡ ዛሬም ሲሠራበት፡ ስለምናይ፡ እንደ፡ ዘመት፡ ርቀት፡ የመግሪያውና፡ የሸቀው፡ ዓይነት፡ ምንም፡ ያህል፡ ሲያስደንቀን፡ እይቶልም ።

በጦርነት፡ ጊዜ፡ ሲዋጉ ።

ሁለት፡ ነገድ፡ ሲጣሳ፡ ሁለቱም፡ የጠላት፡ ወገኖች፡ ወደ፡ ጦርነቱ፡ ሥርፈው፡ ጉዞ፡ ያደርጋሉ ። በጉዞ፡ ጉጉማቸው፡ የግማሾቹ፡ በሠረገላው፡ ላይ፡ ተቀምጦ፡ (ጋራውን)፡ ከፈት፡ እንስሳ፡ ወይም፡ ሰው፡ እየጉተተው፡ የግማሹ፡ ጉጉሥ፡ በመሐል፡ በእግሩ፡ ወይም፡ በዛብት፡ እየተጎዘ፡ በዘፈን፡ በጥፋር፡ ወደ፡ ጦርነቱ፡ ቦታ፡ ይሐሳሉ ። ጦርነታቸው፡ ሲጀመር፡ እቅራቢያ፡ የሰወን፡ ልብ፡ ለመቀሰቀስ፡ ጥፋርው፡ ከፈተኛው፡ ይደምቃል ። በሁለቱም፡ እጅ፡ ያለው፡ የጦር፡ መግሪያ፡ በትንሹ፡ ይልያል፡ እንጂ፡ አብዛኛ፡ ጊዜ፡ ያው፡ የታወቀው፡ ደንጊያ፡ (የሾላ፡ ወይም፡ ስለት፡ ያለው፡) ቀንድ፡ ወንጭ፡ ለንካሲ፡ ጦር፡ ሲላም፡ መጥረቢያ፡ ቀስት፡ ፍላጻ፡ መመከቻው፡ የቀላ፡ ጋሻ፡ ከጋሻም፡ በተለይ፡ ዓይነት፡ የተሠራ፡ ነው ። ውጊያው፡ የሚሻመረው፡ ከሁሉ፡ መግሪያ፡ በሚረከበው፡ በደንጊያ፡ ነው ። ከሩት፡ ዝምረው፡ እየተወራወሩ፡ በተጠጋጉ፡ ጊዜ፡ የቀስቱ፡ ከዚያም፡ የአንካሲው፡ የጦሩ፡ በትር፡ ይቀጥልና፡ ሲገናኙና፡ ሲደባሰቱም፡ የቢላዋና፡ የጨቢው፡ ሥራ፡ በተራው፡ ይደርሳል ። መቼም፡ ሁለት፡ ወገኖች፡ ተጥግተው፡ እንደኛው፡ መሸነፉ፡ የታወቀ፡ ነው ። ላሩ፡ ግን፡ የተሸነፈውና፡ የተግረከው፡ ወገን፡ ወቅለት ። ከምርኮ፡ ቀን፡ ገዢር፡ ግናኛውንም፡ የአብሪት፡ ሥራ፡ እሸናፊዎቹ፡ በተሸናፊዎቹ፡ ይፈሰሱባቸዋል ። ጉጉሥ፡ የነበረው፡ የእሸናፊውን፡ ጉጉሥ፡ ውረገሳ፡ በእግሩ፡ እየሄደ፡ መጉተት፡ የቀረውም፡ እንደ፡ ከባት፡ ቀንበር፡ ተሸከም፡ በገመድ፡ የፊጥኛ፡ መታሠርና፡ እንደ፡ ባሪያ፡ ተቆጥሮ፡ መሥራት፡ መጥረድ፡ መገጠጥ፡ እለበት ። በዝግግንነት፡ መጥጋታንም፡ እውቀው፡ እሸናፊዎቹ፡ በልባቸው፡ ሲያከብሩትም፡ ከምርኮ፡ በኋላ፡ የውርደት፡ ሥራ፡ በራሱም፡ በሚሰቱም፡ በቤተ፡ ሰቡም፡ ሁሉ፡ ላይ፡ ይፈጽሙበታል ። የተሸናፊው፡ ቀንጽ፡ ሚስት፡ ወይም፡ ልጅ፡

ወዲያው፡ ያሸናፈው፡ ሚስቶች፡ ይሆናሉ ። የቀሩት፡ ይሽን፡ የጋብቻ፡ ስድል፡ ያላገኙት፡ የባርነት፡ ሥራ፡ ይወራሉ ። ሳይጥጋም፡ በቀሩ፡ የነበረና፡ ያመቻም፡ ሲኖር፡ ከውርደት፡ እድድንም ። እንደ እንስሳ፡ ወይም፡ እንደ፡ ሴት፡ እየተቆጠረ፡ መሰረብንና፡ መወቀስን፡ ይጨምራል ።

ንጉሥና፡ እንዳንድ፡ ያገር፡ ልግድ ።

እንደ፡ ጄምዶር፡ ለጸጸፍ፡ ግብያች፡ ጉጉማቸውን፡ ፈርዖን፡ እንደ ሚሉት፡ ኢትዮጵያውያን፡ ደግሞ፡ በዚያን፡ ጊዜ፡ ጃሺ-ጃሺ ብክርል ቀስ፡ ልደት፡ በፈት፡ ጉጉማቸውን፡ ሱተን፡ ይሉት፡ ነበር። ሱተን፡ ግስት፡ በጥንታዊ፡ የግብፅ፡ ቋንቋ፡ የንጉሥ፡ ልጅ፡ ወይም፡ የንጉሥ፡ ሴት፡ ሰብ፡ ግለት፡ ነው ። በተረፈ፡ የኢትዮጵያውያኖቹ፡ እንደ፡ ግብያች፡ ጉጉሥ፡ ከመንገዱ፡ በፈት፡ እንድንለም፡ ከነገሙ፡ በኋላ፡ ሌላ፡ ስም፡ (ስሙ፡ መንግሥት) ይሰጠዋል ። የዚህም፡ ልግድ፡ እነሆ፡ እስከ፡ ዛሬ፡ ድረስ፡ ሲቀጥል፡ እናያለን፡ ከሞተ፡ በኋላ፡ ደግሞ፡ የአምላክነት፡ ደረጃ፡ ሲሰጡት፡ ከቀድሞዎቹ፡ አግልክት፡ ስም፡ ጋር፡ የተያያዘ፡ እድርገው፡ ሌላ፡ አዲስ፡ ስም፡ ይጨምሩለታል ። እንደዚህ፡ የበረከተ፡ ያንድ፡ ጉጉሥ፡ ስም፡ በኋለኛው፡ ጊዜ፡ በለጸጸፍ፡ በታረከ፡ ውስጥ፡ እየአላሳተ፡ እስካገኛል ።

ያመራረጣቸው፡ ወገን፡ ያንዱ፡ ነገድ፡ ከሌላው፡ መለያየት፡ እለበት ። ለምሳሌ፡ የናጋታና፡ የመርዌዎቹ፡ ወገኖች፡ ጉጉሥ፡ የጣያ ነገሠት፡ ከኤህደ፡ ውስጥ፡ መልኩ፡ ከአምላካቸው፡ ከአጥጋ፡ (አሜን-አመን)፡ ምሕል፡ ጋር፡ የተመሳሰለውን፡ ነው፡ መራራቹ፡ ካህናቱ፡ ናቸው ። ከተመረጠም፡ በኋላ፡ በክብር፡ ከአምላኩ፡ ጋር፡ ባይተካከልም፡ ወደዚያው፡ ይጠጋል ። የቀሩት፡ ደግሞ፡ ከላይ፡ ሲያያዝ፡ በባላባትነት፡ የወረደውን፡ ወይም፡ ቀንደኛ፡ ሆኖ፡ የተነሣውን፡ ወይም፡ ሹጥና፡ ሆኖ፡ ጠላትን፡ የመስበውን፡ አገር፡ በመውረርና፡ በጉብዝና፡ የታወቀውን፡ ያንግጣሉ ። የሆነ፡ ሆኖ፡ ግንኛውም፡ እብዛኛው፡ ርንጉሥ፡ ከነገሠበት፡ ጊዜ፡ ዝምሮ፡ በዚያን፡ ዘመን፡ ወሰን፡ የሌለው፡ ክብርና፡ ሥልጣን፡ ነበረው ። በነገሠበት፡ አገር፡ ውስጥ፡ ከዛሬ፡ ዘመን፡ ዲክታተር፡ ይበልጥ፡ የልቦን፡ ይሠ

[illegible]

ባንድ፣ ያስከንድት፣ ወይም፣ ባይን፣ የንጉሡ፣ እጅ፣ ወይም፣ እግር፣ የተቆረጠ፣ እንደያን፣ ቤተ፣ በቡ፣ ውሉ፣ ከርሱ፣ ተሰይቶው፣ ሙሉ፣ ሰውንት፣ ይዘው፣ ቀስታ፣ እንዲያን፣ እንደልግድ፣ ሆኖ፣ በውድያ፣ በግድያ፣ የሚቆረጠው፣ ንበሩ፣ ሲሞት፣ እብረው፣ የሚሞቱ፣ አሉ፣ ሰበሲህ፣ የንጉሥ፣ ሕይወትና፣ አካል፣ የሁሉም፣ የሕይወት፣ ሙሉ፣ ነት፣ ስለሆነ፣ እነብርሱም፣ ተሞክረውት፣ ይጠባባቱታል።

ያንድነት፣ ነገር፣ ጉጉሥ፣ ወይም፣ ትልቅ፣ ብዙ፣ የሞተ፣ እንደሆነ፣ በአባራ፣ ራሻቸውንና፣ ፈቃቸውን፣ እየፈተኑ፣ የሚያልቅሉ፣ እንጂ፣ ራሻቸውን፣ የማይገድሉ፣ ለሉ፣ የነገሩ፣ ልማድ፣ ልዩ፣ ልዩ፣ ነው። ከወገኑ ጋንጉሥ፣ የሴት፣ ንግሥት፣ መርጠው፣ በሴት የሚገነቡ፣ ለሉ፣ እነሱም፣ እንደ፣ ቢግሚሉ፣ እንደ፣ አብዛካኪያሉት፣ ናቸው። በመርጫም፣ ባሉት የቀዳጅ፣ ንግሥታት፣ የሚባሉ፣ በሕንድክ፣ ባሉ፣ የሚጠሩ፣ የኪስ፣ ሌቶች፣ እንደታዘሩ፣ የሚኖራው፣ በንደርሰ፣ እናያንዳን፣

ባለፈው፡ በዝርዝሩ፡ እንደ፡ ሰማንው፡ እንዱ፡ ነገድ፡ በዝናን፡ ሌላው፡ በማሃ፡ ሥጋ፡ ሌላው፡ በጥራጥራ፡ እህል፡ እንዱ፡ በፍራፍራ፡ በዛፍ፡ ሥር፡ ምግብ፡ የሚኖሩ እንዱ፡ በዛፍ፡ ላይ፡ እንዱ፡ በዋሻ፡ የሚቀመጥ፡ እንዳንዱ፡ ነገድ፡ በው፡ ሲሞትበት፡ እሥር፡ እዛፍ፡ ሳይ፡ የሚገኝጠበቅል፡ ሌላው፡ በመሬት፡ የሚቀብር፡ ወይም፡ እግዳ፡ ሳይ፡ ጥሉ፡ ድንጋ፡ የሚቀልል፡ እንዱ፡ ወደ፡ ባሕር፡ የሚመድብ፡ አሉ፡ ልብስታ፡ እንደደረጃቸው፡ ትጠል፡ ቀዳ፡ ኬሻ፡ ልብስ፡ የሚሰብሱ፡ እሉ፡ የጥንት፡ የክም፡ ወይም፡ የክሽ፡ ነገድ፡ በየሥፍራው፡ የሚኖርበት፡ ሕይወት፡ ዛሬም፡ ሲሆን፡ በአግራም፡ በትግሬም፡ ባላጎር፡ ይልቁንም፡ በደቡብ፡ ኢትዮጵያ፡ በለሩሲ፡ በባሌና፡ በሌላውም፡ በልዩ፡ ልዩ፡ በአፍሪካ፡ በአስያና፡ በአውስትራልያ፡ አሁንገር፡ በሚኖረው፡ ሕዝብ፡ ሕይወት፡ ምንም፡ ሆኖል፡ ልዩነት፡ ያለው፡ አይመስልም፡ ነገር፡ ግን፡ ሥልጣኔን፡ ከባለቤትና፡ ከምሥራት፡ ያለው፡ የመጣት፡ ወይም፡ በግብ፡ በግብ፡ ኃር፡ በግንኙነት፡ በግድረግ፡ ሥልጣኔን፡

የተከሰቱት ወገኖች ስለላው ነገር፣ በቤትም፣ ሥራ፣ በመግሪያም፣ በላብስም፣ በግናቸውም፣ የታሪ፣ ፈረጃ፣ ክፍ፣ ብለው፣ ይነሻሉ፣ መጫያ፣ ሊጸናና፣ ገንግራቸውን፣ የሚቀርቡበት፣ የሰጥበው፣ መገንጠ፣ ይሉ፣ ነበራቸው።

የይግዣት ፡

የተደገ፡ ሊተቀናጽ፡ የሌላውም፡ አገር፡ ሕዝብ፡ ሁሉ፡ በሊ፡ ሃይማኖትና፡ በሊጋብዝ፡ ሕግ፡ በሊአላተበጠው፡ ራሱ፡ በሊበበውና፡ በሊተደው፡ መንገድ፡ ይኖር። በርዘ = በሥልጣኑ፡ ዝቅ፡ ያለው፡ በዛፍ፡ በተራራ፡ ያመለካል፡ የሠለጠነው፡ ወገን፡ እያላከ፡ መኖሩን፡ ያምንና፡ እያላከን፡ በሰው፡ በሌላይ፡ በሠረጸ፡ እየመለሰ፡ ከዚያም፡ በበሬም፡ በበግም፡ በአጥራም፡ . . . ሊያድር፡ ይችላል፡ በግለት፡ በነዚሁ፡ እንስሶች፡ ምስሉንና፡ ሐውልቱን፡ በድንጋይያም፡ በብረትም፡ በብርም፡ በወርትም፡ እየሠራ፡ ለአግልክቱ፡ ምስል፡ ቤተ፡ መትደሊ፡ ሊያፀ፡ ሊቤተ፡ መትደሉና፡ ለአግልክቱ፡ በየደረጃው፡ ካህናትና፡ ኃጢያት፡ ሊበልና፡ ደረጃ፡ እየተወሰነ፡ የአምልኮ፡ ሥራቸውን፡ ያካሂዳሉናል።

የጥንት፣ የኢትዮጵያውያን፣ አያሌት፣ ከዚያውም፣ ከጉበኤ፣ የሚጥሱት፣ የናጋታና፣ የመርጃዎቹ፣ አያሌትአቸው፣ ከግብፅ፣ ይገናኛል። ሁለቱም፣ ጠያቂዎች፣ በመገመገሚያ፣ ካምግ፣ የናገን፣ ለጅ፣ ለንደክሞላክ፣ ያመልኩት፣ ነበር፣ ይባላል። ነገር፣ ግን፣ በዛግ፣ የታሪኩት፣ አማልክት፣ አጥ፣ አሲሲስ፣ ኑዎ፣ ተት፣ አሲሲ፣ ሲት፣ ባቲ፣ ሐገር፣ (ሐትሐር)፣ ባራጋህ፣ ናቸው፣ በባይዎ፣ ራሱ፣ ፊሐይዎ፣ ራሷ፣ አማልክት፣ ናቸው። የተራራቁት፣ ደግሞ፣ በባይዎ፣ ፊሐይ፣ ሁለቱም፣ የአምላክ፣ ይኸውም፣ የአሞን፣ ስጦታ፣ ስለሆኑ፣ ግማሽ፣ አማልክት፣ ናቸው፣ ሲል፣ ይገኛል። ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ ከ፲፱ኛው፣ መቶ፣ ጓመት፣ ህምር፣ ከርስትና፣ እስኪፈን፣ ድረስ፣ አሞን፣ ሁሉን፣ ደምበሶ፣ ፀሐይዎ፣ ጥናውም፣ አያላክ፣ እሱ፣ ሆኖ፣ በታላቅ፣ ከብርሃና፣ ገናኛነት፣ በቱሪት፣ በመርጃ፣ በናጋታ፣ ሲመለከቱት፣ ሲሰናድሉት፣ ናርዋል። የርሱንም፣ አምላክ፣

ነት፡ ከዚህ፡ በፋ፡ ባለ፡ እኳኝን፡ ወደ፡ ፈት፡ በናፓታው፡ በፒያን
ኪና፡ በታላቁ፡ ፈርዖን፡ በራዎሲስ፡ ዘመን፡ ላይ፡ አፈንሰታል።

በተፈረ፡ የአገር፡ ሕዝብ፡ በሙሉ፡ በሳብረት፡ የሚገባብረው፡
አንዱ፡ አውራጃ፡ ከልላው፡ ይበልጥ፡ ሰግሉ፡ የሚወደውና፡ የሚያ
ከብረው፡ አንድ፡ አንድ፡ እምሳክ፡ ለሰው፡ ከሁሉ፡ ከፍ፡ ያለችው፡
ፀሐይ፡ ግን፡ በእሞን፡ ስም፡ በሙላው፡ ኢትዮጵያ፡ (መርዌ)፡ ተከ-
ብራ፡ ይሰገድላት፡ ሃበር፡ ከኢትዮጵያ፡ በሚን፡ ከግብፅ፡ ደቡብ፡
ምሥራቅ፡ የሚገኙት፡ የብሉሚ፡ (አገው፡ ?) ሰዎች፡ የሰው፡ ቀር-
ባን፡ ለፀሐይ፡ ያቀርቡላት፡ ነበር፡ ይባላል። በዋሻ፡ ነዋሪ፡ በዘረየ፡
ተቀጥጦ፡ የተባሉት፡ ሁሉ፡ በልፍ፡ ልፍ፡ ግደነት፡ ፀሐይን፡ (አጥ-
ንፈ) ያመልክ፡ ነበር። የመርዌ፡ ነገሥታት፡ እንደራብ፡ እንደመጥ
ፈሰ፡ የግብያቸው፡ ነገሥታት፡ የአጥንፈ፡ (የፀሐይ)፡ ካህናት፡ ሲሆኑ፡
ሚስታቸው፡ ደግሞ፡ የሙት፡ (የሜረቃ)፡ ካህንነት፡ ነበራቸው።

ጋብቻ።

በዚህ፡ ዘመን፡ ሕዝቡ፡ ሁሉ፡ የአራትና፡ የክርስትና፡ የቡድህ፡
ወይም፡ የእስላም፡ ሕግ፡ በሰለሰው፡ ነገሥታቸው፡ ሹግምታቸው፡
ሕዝቡም፡ ብዙ፡ ሚስት፡ ያገባሉ፡ ከባዕድ፡ ወገን፡ ከገቡ፡ በእላ፡
ለባታቸው፡ የሞተ፡ አንደሆነ፡ አናታቸውን፡ አገታቸውን፡ ልጃቸውንም፡
ሲያገቡ፡ ይችላሉ፡ ባለፈው፡ እንደ፡ እነብሰነው፡ በአንዳ
ንድ፡ ነገድ፡ ዘንድ፡ ሚስት፡ ልጅ፡ እናት፡ ከብት፡ ሁሉ፡ የጋራ፡
ነው፡ አንጂ፡ እንዲህ፡ የአንድ፡ ሚስት፡ ናት፡ ብሉ፡ መወሰን፡ አል-
ነበረም። ይኸው፡ ለሳፊ፡ ጊዜ፡ እውታቱ፡ ሲመሰገን፡ በዚያን፡ ጊዜ፡
የተሰመደ፡ በመሆኑ፡ ምንም፡ አይሲጋበትም፡ ነበር።

እውሉስ፡ እንደት፡ ያምናሉ፡ መዋህር፡ የልላቸው፡ ሐዋርያ፡
ያልተሳካቸው፡ እንዳለው፡ በዚህ፡ ዘመን፡ እንኳን፡ ሌላው፡ ሕዝብ፡
የእስራኤል፡ ወገኖች፡ እንኳን፡ ሙሴ፡ በደብረ፡ ሲና፡ እውርቱ፡
ትእዛዛትን፡ ተቀብሎ፡ ሕጉን፡ በእስራኤላውች፡ ዘንድ፡ ለስዚያብ
ናው፡ ድረስ፡ ይኸ፡ ልግድ፡ ባይደርስባቸው፡ አልላቀሩም፡ ለባታ-
ቸው፡ ለአባርሞ፡ ሚስቱ፡ ግራ፡ ያባቱ፡ ልጅ፡ እጉሱ፡ ነበረች፡ ወን-
ድሙ፡ ሎተ፡ በዘመናዊ ጊዜ፡ ከሴት፡ ልጆቹ፡ ጋር፡ ይተኛ፡ አንደኛ

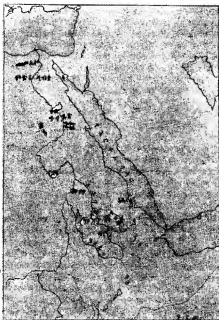
በር፡ መጽሐፍ ቅዱስ፡ ይናገራል። ከዚያ፡ ወዲህም፡ እስከ፡ ቅርብ
ጊዜ፡ ድረስ፡ ዘራችንን፡ ከልላ፡ አንደኛዋንም፡ በግብት፡ ከቤተሰባ-
ቸው፡ ውጭ፡ የግድጋቤ፡ ነበሩ፡ በደብብ፡ ኢትዮጵያ፡ በሚገኙ፡ ነገ-
ዶቻችን፡ ውስጥ፡ እስካሁን፡ ድረስ፡ የወንድምን፡ ሚስት፡ ያል-
ወሰደችን፡ ያባትን፡ ሚስት፡ ግንባት፡ ስለነበር፡ ይህ፡ ክርስትና፡
በሙሉወነበት፡ ዘመን፡ ሲደረግ፡ ያኛው፡ ከዩፒ፡ ግመት፡ በፊት፡
ያለው፡ የጋብቻ፡ ግደነት፡ አምባጭ፡ ሊያስገርመን፡ አይችልም።

ምዕራፍ ፩

ከግብፅና፡ ከኢትዮጵያ፡ በሥልጣኔ፡ ጥን፡ ይቀድግል።

በዚህ፡ በያዝነው፡ በጽያኛው፡ ሙቀ፡ ግመት፡ ያለው፡ እንባቢ፡
ሁሉ፡ ከሁሉ፡ አስቀድሞ፡ ግብፅ፡ ትልቅ፡ መንግሥት፡ እንደነበረ፡
በ፲፭ኛው፡ ሂሳብ፡ ውስጥ፡ የነገሙት፡ ነገሥታትም፡ ኢትዮጵያን፡
አስገብረው፡ አንደገዙና፡ አንዳወሰኑት፡ ያምናል፡ በዚህ፡ ሙ-
ረት፡ በየቋንቋው፡ የተጻፈው፡ መጽሐፍ፡ ብዙ፡ ነው፡ ኢትዮጵያ፡
ሰንል፡ የነብሆውን፡ ኢትዮጵያ፡ እንጂ፡ የእኩሱን፡ አለመሆኑን፡
ሳንባቢ፡ አናስገነዝባለን።

ነገር፡ ጥን፡ የታሪክ፡ ለባት፡ የሚባለው፡ ስሙ፡ ጥሩው፡ ሄሮ-
ዱት፡ ወደ፡ ግብፅ፡ መጥቶ፡ ግብፅንም፡ ጉብኝቶ፡ በደረሰው፡ የታ-
ሪክ፡ መጽሐፍ፡ አንደዚሁም፡ ላይደር፡ የሚባለው፡ የርግ፡ ዴሌ፡
ከግብፅ፡ በፊት፡ ሥልጣንና፡ ጥናና፡ የነበረችው፡ ኢትዮጵያ፡ መሆኗን፡
እፀም፡ በመሆኖም፡ ግብፅን፡ ወርራ፡ ቅኝ፡ አገር፡ አድርጋ፡ መያ-
ዟን፡ ግብፅንም፡ ፲፭፡ የኢትዮጵያ፡ ነገሥታት፡ አንደኛዋት፡ ራዲ፡
ኢትዮጵያ፡ ጥን፡ በግንም፡ ተገዝታ፡ የግታውት፡ አገር፡ መሆኗን፡
ነገሥታቸው፡ ሕዝቡም፡ ሥልጣን፡ ደግሞ፡ እንግዳ፡ ተቀባይ፡ ሰላ-
ግዊ፡ በመርኔት፡ ጊዜ፡ ገዢና፡ ጉብዝ፡ መሆናቸውን፡ እያጋነኑ፡
አፈዋል። ኢትዮጵያም፡ በአገር፡ (ገርዮግራፈ) አቀጣጣሪነቷን፡
(ሳዕላይ) ግብፅ፡ ጥን፡ ወደታች፡ (ታሕታይ) ስለሆነች፡ ግብፅም፡
ከላይ፡ ከኢትዮጵያ፡ ወደታች፡ ወደ፡ ግብፅ፡ ለየፈሰሰ፡ አንደሚ

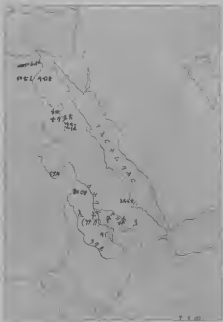

ግንባርት፣ ኢትዮጵያና ግብፅ፣ ግሪክ፣ ሶዊት ምላሽ፣ (ተ፡ጸ፡ጠ)

ያጠጣት፣ አፈርም፣ እያቀበለ፣ እንደሚመግባት፣ እንደዚሁ፣ እንደ፡
ወገው፣ አወራረድ፣ ሥልጣኔን፣ ለግብፅ፣ መሄመሪያ፣ የሰጠች፣
ኢትዮጵያ፣ መሆንዋን፣ እነዚሁ፣ የታወቁት፣ የጥንት፣ ጸሐፊዎች፣
እነሱንም፣ የተከተሉት፣ ሁሉ፣ አስፋፍተው፣ ጽፈዋል። በኋላ፣
ግን፣ ግብፅ፣ ደግሞ፣ ከኢትዮጵያ፣ ያገኘችውን፣ ሥልጣኔ፣ ይበልጥ፣
አስፋፍታ፣ እንደገና፣ የ፲፭ኛውና፣ የ፲፱ኛው፣ ዲኖስቲ፣ ነገሥታት፣
ኢትዮጵያን፣ መልበው፣ እንደገዙ፣ ከዚያ፣ ወዲህ፣ ደግሞ፣ ኢትዮ
ጵያውያኖች፣ አይሉው፣ እንደገና፣ ግብፅን፣ ይዘው፣ የ፳፭ኛውን፣
ዲኖስቲ፣ (ሥርወ፣ መንግሥት)፣ እንደመሠረቱና፣ እንደገዙ፣ ተጽ
ኋል።

እንደ፣ እውነት፣ የሆነ፣ እንደሆነ፣ ግን፣ መና (መኔስ) የሚባለው፣
ግብፃዊ፣ የድቡብና፣ የሰሜን፣ አገሮች፣ ተብሎ፣ ተከፍሎ፣ የነበረ
ውን፣ በ፲፪፣ ፳፻፣ ዓመት፣ ከክርስቶስ፣ ልደት፣ በፊት፣ መሥርቶ፣
ከግድቃው፣ በፊት፣ የሆነውን፣ አናውቅም፣ እንጂ፣ ከርሱ፣ ወዲህ፣
እስከ፣ ፻፶ው፣ መቶ፣ ዓመት፣ ድረስ፣ በ፳፪፻፳፻፱፣ ዓመት፣ ላይ፣
ሂክሶሶች፣ መጥተው፣ ፩፣ መቶ፣ ዓመት፣ ከመግዛታቸውም፣ በቀር፣
የውጭ፣ ባዕድ፣ ግብፅን፣ ወርሮ፣ ገዝቶታል፣ የሚል፣ እስካሁን፣
አልተገኘም። እስከ፣ ፻፶ው፣ መቶ፣ ዓመት፣ ድረስ፣ ከሂክሶሶች፣
ጋር፣ ጭፈ፣ ሥርወ፣ መንግሥት፣ ሲቀባበል፣ ሁሉም፣ የራሳቸው፣
ነው።

በዚህ፣ ምክንያት፣ የባሪ፣ ዘመን፣ ጸሐፊዎች፣ ይኸን፣ የመጨ
ረሻውን፣ የርስ፣ በርስ፣ በየተራ፣ መግባዛት፣ ሳይከፉ፣ ኢትዮጵያ፣
መሄመሪያ፣ ሥልጣን፣ ሆና፣ ግብፅን፣ መግባቷን፣ አይቀበሉም።
ለስቀድሞ፣ ሥልጣን፣ የነበረና፣ እንዲያውም፣ ኢትዮጵያን፣ (የት
ብያውን) በመጀመሪያ፣ እስጉበር፣ ያሠለጠነ፣ ግብፅ፣ መሆኑን፣
በሃሪው፣ ዘመን፣ የተከተለው፣ በርክቷል። ይኸንንም፣ ለግሉት፣
ያደረሳቸው፣ አሁን፣ በመጨረሻው፣ ፩፣ እንድ፣ የፈረንግሃዊና፣ የእ
ንግሊዝ፣ የጀርመንና፣ ያሚሪካ፣ መርግሪ፣ ሊቃውንት፣ በመም
ራስ፣ በቲብ፣ በናፓታ፣ በጥንታውያን ብተሞች፣ ያለውን፣ መሬት፣
እያስቀፈሩ፣ የሚያገኙትን፣ የነገሥታትና፣ የአግልክት፣ ሐውልት፣
የቤት፣ ዕቃና፣ መግሪያ፣ በላዩ፣ ላይ፣ በዚያን፣ ዘመን፣ የተቀረጸ

ጥንታዊት፡ ኢትዮጵያና፡ ግብፅን፡ ግሪኮች፡ የካርታ፡ ሥልጣን፡ (ተ፡ ፩፡ መ)

ያጠጣት፡ አፈርም፡ እያቀበለ፡ እንደሚመጣጣት፡ እንደዚሁ፡ እንደ፡
ውሃው፡ አውራጅ፡ ሥልጣን፡ ለግብፅ፡ መገመሪያ፡ የሰጠች፡
ኢትዮጵያ፡ መሆንዋን፡ እነዚሁ፡ የታወቁት፡ የጥንት፡ ይህግግግ፡
እነሱንም፡ የተከተሉት፡ ሁሉ፡ እስፋፋተው፡ ጽፈዋል ። በጳላ፡
ግን፡ ግብፅ፡ ደግሞ፡ ከኢትዮጵያ፡ ያገኘችውን፡ ሥልጣን፡ ይበልጥ፡
አስፋፋታ፡ እንደገና፡ የጀጅኛውና፡ የጀጅኛው፡ ዲናስቲ፡ ነገሥታት፡
ኢትዮጵያን፡ መልሰው፡ እንደገዙ፡ ከዚያ፡ ወዲህ፡ ደግሞ፡ ኢትዮጵያውያንና፡
አይሰው፡ እንደገና፡ ግብፅን፡ ይዘው፡ የጀጅኛውን፡
ዲናስቲ፡ (ሥርወ፡ መንግሥት)፡ እንደመሠረቱና፡ እንደገዙ፡ ተጽፏል ።

እንደ፡ እውነቱ፡ የሆነ፡ እንደሆነ፡ ግን፡ መና (መኒስ) የሚባለው፡
ግብግብ፡ የደቡብና፡ የሰሜን፡ አገሮች፡ ተብሎ፡ ተከፍሎ፡ የነበረውን፡
በፂጢ፡ ፱፻፲፯፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ መሥርቶ፡
ከግጥሙ፡ በፊት፡ የሆነውን፡ አናውቅም፡ እንጂ፡ ከርሱ፡ ወዲህ፡
እስከ፡ ፶፻፲፱፡ ዓመት፡ ድረስ፡ በ፳፻፲፱፡ ዓመት፡ ላይ፡
ሂክሶስቶች፡ መጥተው፡ ፩፡ መቶ፡ ዓመት፡ ከመግዛታቸውም፡ በቀር፡
የውጭ፡ ባዕድ፡ ግብፅን፡ ወርሮ፡ ገዝቶታል፡ የሚል፡ እስካሁን፡
አልተገኘም ። እስከ፡ ፶፻፲፱፡ ዓመት፡ ድረስ፡ ከሂክሶስቶች፡
ጋር፡ ፳፻፲፱፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ ሲቀባበል፡ ሁሉም፡ የራሳቸው፡
ነው ።

በዚህ፡ ምክንያት፡ የዛሬ፡ ዘመን፡ ጽሑፎች፡ ይኸን፡ የመጨረሻውን፡
የርስ፡ በርስ፡ በየተራ፡ መግዛት፡ ሳይከፉ፡ ኢትዮጵያ፡ መገመሪያ፡
ሥልጣን፡ ሆና፡ ግብፅን፡ መግዛቷን፡ አይቀበሉም ። አስቀድሞ፡
ሥልጣን፡ የነበረና፡ እንዲያውም፡ ኢትዮጵያን፡ (የተብያውን፡)
በመጀመሪያ፡ አስገብሮ፡ ያውለጠን፡ ግብፅ፡ መሆኑን፡ በዛሬው፡
ዘመን፡ የተከተለው፡ በርክቷል ። ይኸንንም፡ ለግለት፡ ያደረሳቸው፡
አሁን፡ በመጨረሻው፡ ፩፡ አንድ፡ የፈረንሳይና፡ የእንግሊዝ፡
የጀርመንና፡ ያሜሪካ፡ መርማሪ፡ ሊቃውንት፡ በመምራስ፡
በቲብ፡ በናፓታ፡ በጥንታዊያን ባከተሞች፡ ያለውን፡ መሬት፡
እያስቆፈሩ፡ የሚያገኙትን፡ የነገሥታትና፡ የአማልክት፡ ሐውልት፡
የቤት፡ ዕቃና፡ መዛሪያ፡ በላዩ፡ ላይ፡ በዚያን፡ ዘመን፡ የተቀረጸ

ጥንታዊት ሊትዮጵያና ግብፅን ሚያሳይ የከርታ ሥልል (ተ.ጺ.መ)

ያጠጣት፡ አፈርም፡ እያቀበለ፡ እንደሚመጣባት፡ እንደዚሁ፡ እንደ፡
ውሃው፡ እወራረድ፡ ሥልጣኔን፡ ለግብፅ፡ መሸመሪያ፡ የሰጠች፡
ሊትዮጵያ፡ መሆንዋን፡ እንዚሁ፡ የታወቁት፡ የጥንት፡ ጽሑፎች፡
እነሱንም፡ የተከተሉት፡ ሁሉ፡ አስፋፍተው፡ ጽፈዋል ። በጓላ፡
ግን፡ ግብፅ፡ ደግሞ፡ ከሊትዮጵያ፡ ያገኘችውን፡ ሥልጣኔ፡ ይበልጥ፡
አስፋፍታ፡ እንደገና፡ የ፲፭ኛውና፡ የ፲፱ኛው፡ ዲናስቲ፡ ነገሥታት፡
ሊትዮጵያን፡ መልሰው፡ እንደገዙ፡ ከዚያ፡ ወዲህ፡ ደግሞ፡ ሊትዮ
ጵያውያኖች፡ እይለው፡ እንደገና፡ ግብፅን፡ ይዘው፡ የ፳፭ኛውን፡
ዲናስቲ፡ (ሥርወ፡ መንግሥት)፡ እንደመሠረቱና፡ እንደገዙ፡ ተጽ
ፏል ።

እንደ፡ እውነቱ፡ የሆነ፡ እንደሆነ፡ ግን፡ መና (መኔስ) የሚባለው፡
ግብፂዊ፡ የደቡብና፡ የሰሜን፡ እገሮች፡ ተብሎ፡ ተከፍሎ፡ የነበረ
ውን፡ በቦፒ፡ ፱፻፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ መሥርቶ፡
ኮማቴድሙ፡ በፊት፡ የሆነውን፡ እናውቅም፡ እንጂ፡ ክርስቲያን፡
እስከ፡ ፶ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ ድረስ፡ በ፳፻፲፱፡ ዓመት፡ ላይ፡
ሂክሶሶች፡ መጥተው፡ ፩፡ መቶ፡ ዓመት፡ ከመግዛታቸውም፡ በቀር፡
የውጭ፡ ባዕድ፡ ግብፅን፡ ወርሮ፡ ገዝቶታል፡ የሚል፡ አስካሁን፡
አልተገኘም ። እስከ፡ ፶ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ ድረስ፡ ከሂክሶሶች፡
ጋር፡ ፳፪፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ ሲቀባበል፡ ሁሉም፡ የራሳቸው፡
ነው ።

በዚህ፡ ምክንያት፡ የዛሬ፡ ዘመን፡ ጽሑፎች፡ ይኸን፡ የመጨ
ረኻውን፡ የርስ፡ በርስ፡ በየተራ፡ መገዛዛት፡ ሳይከፋ፡ ሊትዮጵያ፡
መሸመሪያ፡ ሥልጣን፡ ሆና፡ ግብፅን፡ መግዛቷን፡ እይቀበሉም ።
አስቀድሞ፡ ሥልጣን፡ የነበረና፡ እንዲያውም፡ ሊትዮጵያን፡ (የኑ
ብያውን)፡ በመጀመሪያ፡ አስገብሮ፡ ያሠለጠነ፡ ግብፅ፡ መሆኑን፡
በዛሬው፡ ዘመን፡ የተከተለው፡ በርክቷል ። ይኸንንም፡ ለግለት፡
ያደረሳቸው፡ እሁን፡ በመጨረካው፡ ፩፡ አንድ፡ የፈረንሣዊና፡ የእ
ንግሊዝ፡ የጀርመንና፡ ያሜሪካ፡ መርማሪ፡ ሊቃውንት፡ በመም
ፈስ፡ በቲብ፡ በናፓታ፡ በጥንታውያን፡ ከተሞች፡ ያለውን፡ መሬት፡
እያስቆፈሩ፡ የሚያገኙትን፡ የነገሥታትና፡ የእግልክት፡ ሐውልት፡
የቤት፡ ዕቃና፡ መማሪያ፡ በላዩ፡ ላይ፡ በዚያን፡ ዘመን፡ የተቀረጸ

ወን ፡ ጽሑፍ ፡ (፻፳፫ግሊፍ ፡) የብራናውንም ፡ ጭምር ፡ እየተረጉሙ ፡ ተረዳን ፡ ባሉት ፡ መውረት ፡ ነው ፡ ከዚህም ፡ ውስጥ ፡ በትክክል ፡ ለመለየትና ፡ ለመፍረድም ፡ እየለበቅገራቸው ፡ የዚህን ፡ ጉዳይ ፡ የተረከቡትን ፡ ምራራቸውን ፡ በውልውል ፡ የተውት ፡ ለሉ ፡ ደግሞ ፡ ምናልባት ፡ ወደፊት ፡ በናፓታና ፡ በመርዌ ፡ በናጋኔ ፡ በዋጂኤ ፡ ሰፍራ ፡ . . . በእኩልም ፡ ዙሪያ ፡ በዩሃ ፡ በስክሰሴ ፡ በቆሃሂቶ ፡ በደቅምሐፊ ፡ በግታራ ፡ በባረከናሃ ፡ በደህና ፡ በደብረ ፡ ጳጵ ፡ በእዳሊስ ፡ በዳሕላት ፡ በሌላውም ፡ ሁሉ ፡ የጉብያና ፡ የእክሱም ፡ ይታያል ፡ የሆነው ፡ ታሪካዊ ፡ ሥፍራ ፡ ሁሉ ፡ ያልተቆራረመ ፡ እየተቆራረመ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ቀደምትነት ፡ የግብፅን ፡ ተከታይነት ፡ የሚያስረዳ ፡ ሐውልተኛ ፡ የጽሑፍ ፡ ቅርጽ ፡ የተገኘ ፡ እንደሆነ ፡ ጽሑፉ ፡ ሁሉ ፡ ሲለወጥ ፡ እንባቢያ ፡ አባባን ፡ ሲለወጥ ፡ ይቸላል ፡ እስከዚያን ፡ ግን ፡ ከጉብያው ፡ ኢትዮጵያ ፡ በሥልጣኔ ፡ ግብፅ ፡ እንደሚቀድም ፡ እያሰባገን ፡ የመጭውን ፡ ጊዜ ፡ ታሪክ ፡ መጠባበቅ ፡ ባይቻል ፡ አይቀርም ።

አንዳንድ ፡ ጽሑፎች ፡ ከነዚያውም ፡ ጀምሰው ፡ ብራስ ፡ የሚባለው ፡ ወደጉብያና ፡ ወደ ፡ እባሻ ፡ ጉዞ ፡ በሚባለው ፡ መጽሐፍ ፡ ግብፅን ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ከጆጂፔፕቱ ፡ እስከ ፡ ጆጂፔፕቱ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ሙቶ ፡ ዓመት ፡ ገዝተው ፡ ያስገባሉት ፡ የኒክሶስ ፡ ዘርኛ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ነገደ ፡ የትጣን ፡ የተባሉት ፡ ናቸው ፡ በግሉት ፡ ብዙ ፡ ማስረጃ ፡ ለማትረብ ፡ ደክሟል (፩) ።

በዚህ ፡ ዓይነት ፡ ኒክሶስ ፡ የሚባሉት ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ በዓረብ ፡ አገር ፡ በኩል ፡ በኩል ፡ የምንገኛቸው ፡ በኢትዮጵያም ፡ ከነገደ ፡ ካም ፡ በኋላ ፡ እንደሆኑ ፡ አባት ፡ የምናደርጋቸው ፡ ነገደ ፡ የትጣን ፡ እንደሆኑ ፡ ግብፅ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ከመግዛቷ ፡ በፊት ፡ ጆጂፔፕቱ—ጆጂፔፕቱ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ እስከቀድሞ ፡ ኢትዮጵያን ፡ በነዚህ ፡ በኒክሶስ ፡ (ነገደ የትጣን) ፡ ጊዜ ፡ ግብፅን ፡ ገዝታለች ፡ ማለት ፡ ነው ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ሞቱ ፡ ኃይል ፡ ሲያገኙ

(፩) JAMES BRUCE — VOYAGE... የሐስሐፊ ፡ ትርጉም ፡ ወደ ፡ ፈርጋባሮሃ ፡ ቦሊያ ፡ 18፡ 2200 — 221፡

በሌሊት ፡ ደካማው ፡ እንዳጋግሟ ፡ ኃይለኛውን ፡ ለመግዛት ፡ የሚችልበት ፡ ጊዜ ፡ ባይጠፋ ፡ ግብፅን ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከገዛች ፡ ከግብፅ ፡ ይበልጥ ፡ ኃይለኛ ፡ ሥልጣኔ ፡ ነበራት ፡ ያስኖል ፡ ኒክሶስ ፡ የተባሉት ፡ እንደ ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ ተቀጥረው ፡ ግብፅን ፡ ገዙ ፡ የተባለውን ፡ ወደ ፡ ግመት ፡ ብንቀርብም ፡ ኒክሶስ ፡ ግብፅን ፡ ከመውረራቸው ፡ ጆጂፔፕቱ—ጆጂፔፕቱ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ግብፆች ፡ መውልጣናቸው ፡ መገናኛቸው ፡ የታወቀ ፡ ስለሆነ ፡ በጆጂፔፕቱና ፡ ይልቅንም ፡ በዚህ ፡ በያዝነው ፡ በጃያሾው ፡ ሙቶ ፡ ዓመት ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚደረግ ፡ ሁሉ ፡ አብዛኛው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ በፊት ፡ ግብፅ ፡ ሥልጣን ፡ ኃይለኛ ፡ ሆኖ ፡ መኖሯን ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ታሪክን ፡ እንደምናገኘው ፡ ከኒክሶስ ፡ ተገኝነት ፡ ከወጣች ፡ በኋላ ፡ ኢትዮጵያን ፡ በመዝገፍያ ፡ መገዳት ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ የናፓታውያን ፡ ኢትዮጵያውያን ፡ መገዳት ፡ ግብፅን ፡ መግዛታቸውን ፡ ነው ፡ ይኸንንም ፡ ወደፊት ፡ በሚገኘው ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ በጥርዘር ፡ እናንባልን ።

ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የጎብኙት ፡ ነገደ ፡ የትጣንም ፡ ምንም ፡ እንኳን ፡ ከኒክሶስ ፡ ጋር ፡ የዘርኛ ፡ የሥልጣኔ ፡ እንድንት ፡ ባያው ፡ እነዚያ ፡ ላዩን ፡ በከነዓንና ፡ በፋሊስጥኤም ፡ እድርገው ፡ ወደ ፡ ግብፅ ፡ ሲገቡ ፡ እነዚህ ፡ ታዩን ፡ ባሕረ ፡ ኤርትራን ፡ ተሻግረው ፡ ወደ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ግብተው ፡ የካሙን ፡ ዘር ፡ አሸንፈው ፡ ባለበት ፡ ሆነዋል ፡ ግማሹ ፡ በዛሬዬቱ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ሰሜን ፡ ሲመውረቱ ፡ የቀረት ፡ ወደ ፡ ኑባያ ፡ እያለፉ ፡ ከካሽና ፡ ከካሙ ፡ ዘር ፡ ቀደባልቀው ፡ የቀድሞዬቱ ፡ ኢትዮጵያ ፡ የምትባለውን ፡ የናፓታውንና ፡ የመርዌውን ፡ መገገሥታት ፡ እቅቁመዋልና ፡ እነዚህን ፡ የታችኞቹን ፡ የኖን ፡ ነገደ ፡ የትጣንና ፡ ኒክሶስን ፡ እንድ ፡ ማድረግና ፡ ማደባለት ፡ የሚቻል ፡ እይመስለም ።

ስለዚህ ፡ መድምደሚያውን ፡ እገደ ፡ እንባልነው ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እዲስ ፡ ማስረጃ ፡ እስከነጋኝ ፡ ድረስ ፡ የዛሬው ፡ ዘመን ፡ መርግፊና ፡ ጸሐፊ ፡ እንደሚለው ፡ የግብፅን ፡ ቀደምትነት ፡ የኢትዮጵያን ፡ ተከታይነት ፡ እንያዝና ፡ ነገሩን ፡ ከሥሩ ፡ ለመረዳት ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ የግብፅን ፡ አጭር ፡ የግንት ፡ ታሪክ ፡ እንብብን ።

ከዚያ ፡ ግብፅ ፡ የኑብያውን ፡ ኢትዮጵያ ፡ እንዴት ፡ እንደነገሩት ፡ መልሳ ፡ ደግሞ ፡ በኢትዮጵያውያን ፡ እንዴት ፡ እንደተገዛች ፡ እን መልክት ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

የግብፅ ፡ መንግሥት ፡ አመሠራረትና ፡ አምልኮ ።

ጥንት ፡ በግብፅ ፡ አገር ፡ መንግሥት ፡ ከመመሥረቱ ፡ በፊት ፡ አውራጃዎቹ ፡ ለየብቻ ፡ በየባላባት ፡ ተከፋፍለው ፡ ይገዙ ፡ ነበር ። እነዚህን ፡ የተከፋፈሉትን ፡ እየወጋ ፡ አንድ ፡ አድርጎ ፡ የመጀመሪያውን ፡ መንግሥት ፡ የመሠረተ ፡ ሜኔስ ፡ ይባላል። ሜኔስ ፡ መንግሥቱን ፡ መሥርቶ ፡ የመጀመሪያ ፡ ንጉሥ ፡ የሆነበትን ፡ ጊዜ ፡ በትክክል ፡ ለማወቅ ፡ ሊቃውንት ፡ ሁሉ ፡ መቸገራቸውን ፡ በጽሕፈታቸው ፡ ይገልጻሉ ። የግብፅን ፡ ታሪክ ፡ በመጻፍ ፡ ከታወቁት ፡ ጸሐፊዎች ፡ ውስጥ ፡ እነማኔቶን ፡ MANETHION ፡ ፍላቬዮስ ፡ ፑሴፍ ፡ (FLAVIOUS JOSEPH) ጃምፖሊዮን ፡ (CHAMPOLLION) ጅቪጃጃ፤ ፡ ዓመት ፡ ላይ ፡ ያደረጉትን ፡ በክህ ፡ (BOKH) ጅቪጃጃ፤ ፡ ማሪዮት ፡ (MARIEITTE) ጅቪ፤ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ ሲያደርጉትና ፡ በዚሁ ፡ መሠረት ፡ ጸሐፊው ፡ ሁሉ ፡ የግብፅን ፡ ታሪክ ፡ ሲጽፍ ፡ ኖረ ።

በመጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ ምስተር ፡ ብሪስትድ ፡ (BREASTED) የሚባሉት ፡ አሜሪካዊ ፡ የጥንቱን ፡ የግብፅ ፡ ጽሑፍ ፡ (ሂዬሮግሊፍ) ፡ ሐውልቱን ፡ መቃብሩን ፡ በታላቅ ፡ ትዕግሥትና ፡ በረቀቀ ፡ ጥበብ ፡ መርምረው ፡ የግብፅን ፡ መንግሥት ፡ አመሠራረትና ፡ የሜኔስን ፡ የመሆኑን ፡ ንጉሥነትን ፡ በ፪፻፩፤ ፡ ዓመት ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ አድርገውታል ። እንደዚሁም ፡ ስቲይንዶርፍ ፡ (STEINDORFF) የሚባል ፡ የጀርመን ፡ ሊት ፡ በ፪፻፪፤ ፡ ዓመት ፡ ሺ ፡ ሁለት ፡ መቶ ፡ ከክርስቶስ ፡ ልደት ፡ በፊት ፡ አድርገዋል ። የበዛውንም ፡ ዘመን ፡ ወደ ፡ ማሳጠር ፡ የደረሱት ፡ በቀድሞው ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የተመደቡት ፡ ቀናችና ፡ ወራቶች ፡ እንደዛሬው ፡ ወሩ ፡ በ፴ ፡ ቀን ፡ ዓመቱ ፡ በ፪፻፳፪፤ ፡ ቀን ፡ ከሩብ ፡ ሳይሆን ፡ ከዚያ ፡ ባነሱ ፡ ጊዜ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ነው ። የዛሬም ፡ ጸሐፊ ፡ እነዚህ ፡ ሊቃውንት ፡

ሐፒ ፡ የሚባለው ፡ የብረ ፡ ገርግ ፡ የጅኚውን ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ ፈርሶን ፡ ፕሳሜ ፡ ቲኒ ፡ የሚባለውን ፡ (ሐትዮር ፡ ካህን ፡ የሚሉ ፡ አሉ ፡) አቅር ፡ እንደሚጠበቀው ፡ (ሐውልቱ ፡ በቡላክ ፡ ይገኛል ።)

አማሊስ ፡ የሚባለው ፡ የጅኚውን ፡ ሥርወ ፡ መንግሥት ፡ ፈርሶን ፡ ለክርግው ፡ ምስል ፡ ሲሰጥ ፡ (ሐውልቱ ፡ በቡላክ ፡ የሚገኝ ።)

ይልቁንም፡ የጀርመናዊ፡ ሲቃውንት፡ ዝቅ፡ እድርገው፡ የሺጃ፡ ብለው፡ የመደቡትን፡ መነሻ፡ እየእደረገ፡ መጻፍ፡ ስለጀመረ፡ እኛም፡ በዚሁ፡ መሠረት፡ ወደፊት፡ ያለውን፡ የግብፅን፡ ገናንነቱን፡ ባጭሩ፡ እንመልከት።

ሚኒስ፡ ከመንገሡ፡ በፊት፡ የግብፅ፡ ነገድና፡ ሕዝብ፡ ሲያብርም፡ ሲበተንም፡ ብዙ፡ ዘመን፡ ከቆየ፡ በኋላ፡ በመጨረሻ፡ ከሁለት፡ ላይ፡ ብቻ፡ ተከፍሎ፡ የሰሜንና፡ የደቡብ፡ ግዛት፡ ይባላል፡ ዝመር = ሰሜናዊም፡ አዚት፡ በምትባል፡ በስት፡ እንቀጽ፡ በሚጠራ፡ እባብ፡ የደቡብኛ፡ ነትቤት፡ በሚባል፡ ጆሊ፡ አጥራ፡ ያመልኩ፡ ነበር። ሕዝቡንም፡ የሚያስተዳድሩት፡ የነዚሁ፡ እማልክት፡ ካህናት፡ ነበሩ። ሚኒስ፡ እነዚህ፡ ከሁለት፡ የተከፈሉትን፡ ወግቶ፡ አማት፡ ላይ፡ እንድ፡ እድርገት፡ በበላያቸው፡ ነገሙ፡ ከርሱም፡ በኋላ፡ የርሱ፡ ዘር፡ እየተከታተለ፡ ሲገዛ፡ ቀይቶ፤ ካካው፡ (የወንዶች፡ ወንድ)፡ የሚባል፡ ከሚኒስ፡ ዘር፡ ዙፋኑን፡ ቀምቶ፡ ሁለተኛውን፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ (ጄናስቲ)፡ መሠረተ። በርሱ፡ ዘመን፡ ብዙ፡ ዓይነት፡ እምልኮ፡ ተፈጠረ፤ ከሁሉ፡ ይበልጥ፤ በስው፡ እምሳል፡ የሚቀረጸው፡ ፕታህና፡ የርሱ፡ ማደሪያ፡ የሆነው፡ እፒስ፡ ወይም፡ ሐፒ፡ የሚባለው፡ ኮርማ፡ ነው።

የኮርማውም፡ እመራረጥ፡ እንደዚህ፡ ነው። ከበፊት፡ ጥጃዎች፡ ውስጥ፡ ከላይ፡ ከገዢባው፡ ቀለሙ፡ ጥቁር፡ ሆኖ፡ የጆሊ፡ እጥራ፡ የሚመስል፡ የተጋደመበት፤ በግንባሩ፡ ባለ፡ ሦስት፡ ማዕዘን፡ የነው፡ ቦታ፡ ያለበት፡ ደረቱ፡ ላይ፡ የሩብ፡ ጨረቃ፡ የሚመስል፡ ነጭ፡ ፍንጣቂ፡ የጣለበት፡ በመላሱ፡ ላይ፡ ከታችኛው፡ ወገን፡ ጤንዚዛ፡ የሚመስል፡ መልክ፡ የተገኘበት፡ ሲወለድ፡ በካህናቱ፡ ምርመራና፡ ምርጫ፡ በዚህ፡ ዋናው፡ እምላክ፡ ፕታህ፡ እድርበታል፡ ብለው፡ ይወስዱትና፡ ጥጃውን፡ ካህናቶቹ፡ እከባከበው፡ ያላድጉታል። ቲንሽ፡ ከፍ፡ ብሎ፡ ወደ፡ ኮርማነት፡ ሲደርስ፡ ለፀሐይ፡ የተቀደሰው፡ ወሃ፡ ወደሚባለው፡ ወስደው፡ ይነከሩታል፡ (ያጠምቁታል)።

ከዚህ፡ በኋላ፡ ማናቸውንም፡ የእምላክነት፡ ክብር፡ ስጥተው፡ ይቀድሱትና፡ በቤተ፡ መቅደስ፡ እስቀምጠው፡ ይሰማሩታል፡ በሕይወቱ፡ ሳለ፡ በበዓል፡ ቀን፡ ታላቅ፡ ከበሬታና፡ በዓል፡ እንደ

(የሚገኝበት የግብፅ ሕዝብ፡ ከሚኒስ፡ ዘር፡ ዙፋኑን፡ ቀምቶ፡ ሁለተኛውን፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ (ጄናስቲ)፡ መሠረተ። በርሱ፡ ዘመን፡ ብዙ፡ ዓይነት፡ እምልኮ፡ ተፈጠረ፤ ከሁሉ፡ ይበልጥ፤ በስው፡ እምሳል፡ የሚቀረጸው፡ ፕታህና፡ የርሱ፡ ማደሪያ፡ የሆነው፡ እፒስ፡ ወይም፡ ሐፒ፡ የሚባለው፡ ኮርማ፡ ነው።)

ሚደረግለት፡ የሞተ፡ ለት፡ የጎዘት፡ የተብሩ፡ ሥነ፡ ሥርዓት፡ በታላት፡ እከባበር፡ ይፈጸምና፡ እንደሞቱ፡ እግልከትና፡ ነገሥታት፡ ጉን፡ ይተበራል። በሞትኩም፡ የርሱ፡ ዓይነት፡ እንደገና፡ ይመረጣል። እንደርሱ፡ ያለም፡ ለጊዜው፡ የጠፋ፡ እንደሆነ፡ እምላክ፡ ራቀን፡ ብለው፡ ያነገሱት፡ ሲገኝም፡ እምላክ፡ ተረበገ፡ ብለው፡ ይደሰታሉ።

የዚህ፡ የጥጃ፡ ወይም፡ የኮርማ፡ ምስል፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ዓይነት፡ በደንጊያና፡ በብረት፡ በነሐስ፡ በብርና፡ በወርት፡ ይሠራና፡ በገዢባው፡ ላይ፡ እንደግላስ፡ የሚመስል፡ የተጠለፈና፡ ያግረ፡ ጨርቅ፡ ይጋደምበታል። የፀሐይ፡ ምስል፡ ከብ፡ ነገርና፡ የአባብ፡ ምስል፡ በቀንድና፡ በቀንዱ፡ ግህል፡ ወደግኝራቱ፡ ላይ፡ ያስተምረብታል። በዚያም፡ ውስጥ፡ ከጉፋን፡ የዘረጋ፡ ጢንዚዛ፡ ወይም፡ ከጉፋን፡ እጥፎ፡ የተቀመጠ፡ ጆሊ፡ እሞራ፡ እየተደረገ፡ ይቀረጽና፡ በቤተመቅደስ፡ ተቀምጦ፡ በየእገሩ፡ ይመለከበታል።

እስራኤሎች፡ ከ፲፱ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ እስከ፡ ፲፫ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ ድረስ፡ እራት፡ መቶ፡ ዓመት፡ ያህል፡ በግብ፡ እገር፡ በኖሩ፡ ጊዜ፡ ምንም፡ እንኳን፡ ያባቶቻቸው፡ የአብርሃምና፡ የይስሐት፡ የያዕቆብ፡ እምላክ፡ መናፋን፡ ሲያውቁ፡ በጊዜ፡ ብዛት፡ በግብያት፡ ልግድ፡ በዚህ፡ በኮርማ፡ እምላኮች፡ ተውጠው፡ እንደነበረ፡ የተረጋገጠ፡ ነው። በመጽሐፍ፡ ቅዱስ፡ በእራት፡ ዘለአት፡ ላይ፡ እንደምናገኘው፡ እስራኤሎች፡ በልዩ፡ ልዩ፡ ታምራት፡ በሙሴና፡ በእርግ፡ መሪነት፡ ከግብ፡ ወጥተው፡ ወደ፡ ከነዓን፡ በሚገዙበትና፡ ሲና፡ በረዣ፡ ላይ፡ በመፈራበት፡ ጊዜ፡ ሙሴ፡ ከነርሱ፡ ተለይቶ፡ ወደሲና፡ ተራራ፡ ወጥቶ፡ ቢዘገይ፡ እርግን፡ ይህ፡ ሙሴ፡ ወደኒት፡ እንደሆነ፡ ሐዲ፡ እናውቅምና፡ በፈታችን፡ የሚሔድ፡ እምላክ፡ ሥራልን፡ ብለው፡ እንዳስጨነቁት፡ እርሱም፡ ከሚስቶቻችሁና፡ ከየሴት፡ ልጆቻችሁ፡ ገር፡ ላይ፡ የሚገኘውን፡ ሎቲና፡ ጌጥ፡ ሰብስቡ፡ ብሎ፡ ያንን፡ በእሳት፡ እስተልጦ፡ የጥጃ፡ ምስል፡ እንደሠራላቸውና፡ ያውና፡ ከግብ፡ እገር፡ ያወጣችሁ፡ እምላካችሁ፡ ብሎ፡ እንደሰማቸው፡ እነሱም፡ ለተሠራው፡ የጥጃ፡ ምስል፡ እየሰጉ፡ ደስ፡ እንዳላቸው፡ በዚሁም፡ እግዚአብሔር፡ ተቆጥቶ፡ ሲያጠፋ

ለአገን፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ እንልጋቸው፡ ልግና፡ ልላቸው፡ ዓይነት፡ ፍራፍሬ፡ ሲያገኙ፡ (ሳከራው)፡ ፕራም፡ ለእ =

የአሕመድ፡ በዓል፡ ለመሥዋዕት፡ ከተረበ፡ ከነው፡ በራ፡ ጋር፡ በግራ፡ በኩል፡ ረርዖ፡ በወርቅ፡ ጥወድ፡ የአሸት፡ ነጻ፡ ሲቆርጥ፡ ከህት፡ ወደ፡ ምሥጥት፡ ሲገል፡ ይታያል። (ከሐፋ፡ መጽሐፍ፡ =)

ቸው፡ ሲል፡ በሙሉ፡ ልመና፡ ይቅርታ፡ እንደተደረገላቸው፡ ከዚያ፡
ሙሉ፡ የእግዚአብሔር፡ ትእዛዛት፡ ያሉበትን፡ ጽላት፡ ይዞ፡ ከሲና፡
ተራራ፡ በወረደ፡ ጊዜ፡ የጥጃውን፡ ጣዖት፡ (ሰብኮ፡ ሳሕመን፡)
ዓይቶ፡ እንደተቆጣና፡ በያዘው፡ ጽላት፡ የጥጃውን፡ ምስል፡ እንደ፡
ሰበረው፡ ተጽፏል (፩) ። በክርስትና፡ ዘመን፡ ይኸንን፡ ጥጃ፡
(ሰብኮ፡ ሳሕም)፡ ፈላታዎስ፡ ሰማዕት፡ እንደገደለው፡ ይነገራል ።

በተረፈ፡ በግብፅ፡ እገር፡ በዚያን፡ ዘመን፡ ያሉት፡ የቀሩት፡
እግልክት፡ (ጣዖታት)፡ ብዙ፡ ስለሆኑ፡ በዚህ፡ ምዕራፍ፡ ጽፈን፡
እንወርሳቸውም ። ባጭሩ፡ እንደግሪቦችና፡ እንደርማውያን፡ ለእ
ግልክቶቻቸው፡ የሰውነት፡ መልክና፡ እርዳታ፡ እስኪሰጡ፡ ድረስ፡
ለእግልክቶቻቸው፡ ግንደር፡ የግንደርንት፡ ወይም፡ እግልክቶ
ቻቸውን፡ የሚመስሉት፡ በእንስሳና፡ በዕፅዋት፡ ነበር ።

ለምሳሌ፡ ይኸው፡ የዋናው፡ ከተማ፡ የመምፈስ፡ ቅዱስና፡
ጠባቂ፡ የዋናው፡ አምላክ፡ የጥቃህ፡ ግንደር፡ ወይም፡ ሕይወት፡
ተብሎ፡ በኮርማ፡ ሲመሰል፡

ሐደር፡ (ሐትሆር)፡ በጦርነት፡ ፩፡ እንድ፡ ጊዜ፡ በላም፡

ኔፈርቆም፡ በእበባ፡

ኔትህ፡ ሁለት፡ ቀስት፡ በተመሳቀለበት፡ ጋሻ፡

ከሊኑም፡ በበግ፡

ሆሩስ፡ በአሞራ፡

ሴሴት፡ በአዞ፡

ቡባስቲስ፡ በድመት፡

ቡቶ፡ በእባብ፡ እየተመሰሉ፡ ይከበሩ፡ ነበር (፪) ።

ወደፊት፡ የምናገኘው፡ የአሞን፡ አምላክ፡ በዚህ፡ ጊዜ፡ ገና፡
አልገነነም፡ ነበር፡ ምናልባት፡ ባንድ፡ መንደር፡ ብቻ፡ ይከበር፡
ይሆናል ። ስለዚህ፡ በዚህ፡ በአውኑ፡ ጊዜ፡ ከነዚህ፡ ሁሉ፡ የበላይ፡
ፈጣሪ፡ አምላክ፡ እግልክት፡ የግንደርንት፡ ጥቃህ፡ የሚባለውን
ብቻ፡ ነው ። ለቀሩት፡ የእንስሳ፡ መልክ፡ ሲሰጡ፡ ለጥቃህ፡ የሰው

የገደባው፡ ፕራሚድ፡ በቀኝ፡ በትል፡ ገደባው፡ ወይም፡ ባሕው፡ ፈርዖን፡
ገደባው፡ እግርዋን፡ ወደፊት፡ ዳርግቶ፡ የተሃ፡ የእንስሳ፡ ምል፡ ያለበት፡
(ሴላንክስ) ።

(፩) ኦሪት፡ ዘጸአት፡ ም፡ ፩፩—፩፪፡

(፪) የሐረም፡ ሙዶ፡ ገጽ፡ ፲፮፤፡

ነት፡ እርግ፡ ይሰጡታል። ምስሉ፡ ሲሳል፡ በስው፡ አምሳል፡ ሆኖ፡ በራሱ፡ ሳይ፡ የዘለዓለማዊነት፡ ምልክት፡ የሆነውን፡ የጢንዚዛን፡ ምስል፡ ደፍቶ፡ የጨለማ፡ ምልክት፡ የሆነችውን፡ እዞ፡ ሲያባርር፡ ይታያል። ስሙና፡ መልኩ፡ አንደግብሩ፡ ብዛት፡ ይለዋወጣል።

ይኸን፡ ማስታወሳችን፡ ባንድ፡ ወገን፡ እነዚህ፡ የጥንት፡ የግብ፡ አማልክት፡ ዛሬ፡ ባገራችን፡ ባገናኝድ፡ ባላገሮች፡ ዘገድ፡ የሚደረገውን፡ አስበን፡ ለማመዛዘን፡ አንደምንችል፡ በሌላው፡ ወገን፡ የግብ፡ ታሪክ፡ ከነገሥታቱ፡ ታሪክ፡ ጋር፡ የያዘው፡ የአማልክቱ፡ ታሪክ፡ ስለሆነ፡ ስለቀድሞ፡ የግብ፡ ወገን፡ አምልኮ፡ ለአንባቢ፡ አሳብ፡ ለመስጠት፡ ያህል፡ ነውና፡ አሁን፡ መደታሪኩ፡ እንመለስ።

ከሁለተኛው፡ ሥርወ፡ መንግሥት፡ (ዲናስቲ)፡ በኋላ፡ እስከ፡ አስረኛው፡ ዲናስቲ፡ ድረስ፡ (ዪኒፊደፍ—ዪኒፊደ፡ ዓመት)፡ ብዙ፡ ነገሥታት፡ ሲያልፉ፡ የውስጥ፡ አስተዳደራቸውን፡ ከማድረጃት፡ ጥበባቸውን፡ ከማስፋፋት፡ በቀር፡ ግዛት፡ ለማስፋፋት፡ ገና፡ አልተቀሰቀሱም፡ ትንሽ፡ በምሥራት፡ በኩል፡ እስከ፡ ሲና፡ ተራራ፡ ድረስ፡ ሔደው፡ አስገብረዋል።

ባገር፡ ውስጥ፡ የሠሩት፡ የጥበብና፡ የሕንፃ፡ ሥራግን፡ ብዙ፡ ነው። ከዚያውም፡ እንደዋና፡ ሆኖ፡ የሚቆጠረው፡ እስከ፡ ዛሬ፡ ተመልካችን፡ ሁሉ፡ የሚያስደንቀው፡ የፒራሚድ፡ ሥራ፡ ነው። አብዛኛውንም፡ የሠሩት፡ ያራተኛው፡ ዲናስቲ፡ ነገሥታት፡ ናቸው። በተለይ፡ በግብዖቹ፡ ኩው (KHOUFOU) በግሪኮቹ፡ ክኔፕቲስ (CHEOPS) የሚባለው፡ ለመታብሩ፡ ያሠራው፡ ከሁሉ፡ የበለጠ፡ ይደነቃል። የቀሩትም፡ ፒራሚዶች፡ በሦስት፡ ያሉት፡ ለየቤተ፡ ሰበቻቸው፡ ያሠሩት፡ ይገኛል። በዚህ፡ የሚገኘው፡ ከሁሉ፡ ትልቅ፡ የሆነው፡ የክኔፕቲስ፡ ፒራሚድ፡ ፪፡ ሚሊዮን፡ ፫፻፲፡ ደንጊያ፡ በሰው፡ ትክክ፡ አየተጋዘ፡ ቁመቱ፡ ከመሠረቱ፡ በላይ፡ ፩፻፶፮፡ ሜትር፡ የሚሆነው፡ ፒራሚድ፡ በሰው፡ ከገድ፡ ተሠራ። እንደዚህ፡ ሆኖ፡ ተሠርቶ፡ ዛሬ፡ ለተመልካቾችና፡ ለስሜው፡ ሲያስደንቅ፡ ሠራተኞቹ፡ በዚህ፡ ሥራ፡ ያገኘዉ፡ የደረሰባቸው፡ ሥታይ፡ ለሕሊና፡ አያስደስትም። እሠራውንም፡ ንጉሥ፡ በማስደነቅ፡ ፈንታ፡ ለምኞቱና፡ ለግል፡ ክብሩ፡ ሲል፡ የፈጸመውን፡ ሞክሄውን፡ ያሳስ

የአራተኛው፡ ዲናስቲ፡ ነገሥታት፡ እነኚሞቹ፡ ክኔፕቲስ፡ እና፡ ማሪኔ፡ ለዚህ፡ የሚገኙት፡ ፒራሚዶች፡ (ጋስቶን፡ ፓርሉ፡)

ባል = የሆነ፣ ሆኖ፣ ይህ፣ በመገመሪያ፣ ላይ፣ ሲሠራ፣ ሸፈነ፣ ሜትር፣ ቁመት፣ የነበረው፣ ባሁን፣ ሁኔታው፣ ሲታይ፣ ሸፈነ፣ ሜትር፣ ነው፣ (፩) = ፓል፣ ፒየራ፣ (PAUL PIERRET)፣ ያዚጋ ጀውን፣ የአርኬዎሎጂ፣ ሲክሲየኔር፣ (መዝገበ፣ ቃላት) ጀጅ፣ ገጽ፣ ተመልከት።

ይኸን፣ ፒራሚድ፣ ቀጥራቸው፣ እስከ፣ መቶ፣ ሺህ፣ የሚደርሱ፣ ባርቶና፣ ባላገርቶ፣ ሸሽተው፣ እንዳያመልጡ፣ እንገታቸውን፣ በገመድና፣ በሰንሰለት፣ እርስ፣ በርስ፣ እቀጣጥለው፣ እያሰሩ፣ ራቁታቸውን፣ እድርገው፣ ከኋላ፣ ዝርባቸውን፣ እሠራ፣ ወታደርና፣ የወታደር፣ ሹም፣ እየገረፋቸው፣ ከሩት፣ ሥፍራ፣ ድንጋይ፣ እያጋዙ፣ ይሠሩ፣ ነበር፣ ሁለት፣ ሰው፣ በእንጨት፣ ላይ፣ ላንድ፣ ጊዜ፣ ሊሸከም፣ የሚገባው፣ አንድ፣ ሜትር፣ ኩብ፣ ድንጋይ፣ ነው፣ ከንታው፣ ዝምር፣ ሹማምንቶቻ፣ ሁሉ፣ ከነወታደሮቻቸው፣ ጨካኞችና፣ አብሪተኞች፣ ስለነበሩ፣ የሥራውን፣ መፋጠንና፣ መድረስ፣ ብቻ፣ በመመልከት፣ ላቡንና፣ ደውን፣ እያንጠፈጠፈ፣ በሚሠራው፣ ሕዝብ፣ ላይ፣ በጭካኔ፣ ላይ፣ ጭካኔ፣ እየጨመሩ፣ በመግረፍ፣ በቀር፣ ቢሞህ፣ ቢያለቅስ፣ እዝነው፣ እረፍት፣ እይሰጡትም፣ ነበር፣ ይባላል። ይህ፣ ከሁሉ፣ የሚረዝመው፣ የጊዜህ፣ ፒራሚድ፣ በዚህ፣ ዓይነት፣ እየተሠራ፣ ሥራው፣ በጽ፡ ዓመት፣ አንደ፣ ሌሎችም፣ አርባ፣ ዓመት፣ ፈጅቶ፣ ተፈጸመ፣ ይባላል።

የዚህም፣ የፒራሚድ፣ አገልግሎት፣ ነገሥታቱ፣ ለክብራቸውና፣ ለገናንነታቸው፣ ብቻ፣ ሳይሆን፣ እንደዚያን፣ ጊዜ፣ አላባቸውና፣ እምነታቸው፣ ሞተው፣ ነፍሳቸው፣ ከወጣች፣ በኋላ፣ ተመልሳ፣ በእካላቸው፣ ላይ፣ ገብታ፣ እንደገና፣ ሕይወት፣ ባገኙ፣ ጊዜ፣ እነሱም፣ እማልክቶቻቸውም፣ እንዲቀመጡበት፣ ሲሆን፣ በጠቅላላውና፣ በዛሬው፣ እነጋገር፣ ግን፣ ፒራሚዱ፣ የነገሥታቱ፣ መቃብር፣ ቤት፣ ማለት፣ ነው፣ ወይም፣ ፒራሚድ፣ ዛሬ፣ የነገሥታቱ፣ መቃ

ዓለቁ፣ አምን፣ ጭሪነቱን፣ ለማበረዳት፣ ከዘውራ፣ ፊት፣ ከግንባሩ፣ በላይ፣ ከብንገር፣ የዓለቁ፣ ሞልከት፣ እድርኃል፣ (ሉቫር)

(፩) PIERRET (PAUL) - DICTIONNAIRE ARCHEOLOGIQUE ገጽ፣ ፪፻፪፣ C.W. CERAM - DIEUX, TOMBEAUX et SAVANTS ም፣ ፩፣ ገጽ፣ ፪፻፩፣ ፩፻፩፣ ፩፻፩፣

አምን፣ ቀትአንክአሙን፣ የሚባለውን፣ ፈርቶ፣ ታቅር፣ ይታያል፣ የፈርቶ፣ ልውለት፣ ከደረቀ፣ በላይ፣ ተሰብረኋል፣ (ሉቫር)

ብር፡ ቤት፡ ሳይሆን፡ በዚያን፡ ዘመን፡ እምነታቸው፡ ግን፡ እላይ፡ እንዳመለከትነው፡ ከሞቱ፡ በኋላ፡ ትንሣኤ፡ አድርገው፡ የሚቀመጡበት፡ መኖሪያ፡ ቤት፡ ነው፡ ስለዚህ፡ ፈርዖናት፡ ለዚህ፡ ለጀጅው፡ ጊዜ፡ ሕይወት፡ እጥብቀው፡ ስለሚያስቡ፡ በመጀመሪያው፡ ሕይወታቸው፡ ጊዜ፡ መኖሪያቸውን፡ ማዘጋጀት፡ ይወዱ፡ ነበር። የዚህንም፡ የሁለተኛውን፡ ኑር፡ ታሪክ፡ እንደግንዘት፡ በፈላ፡ ፊት፡ ካህናቱ፡ የሚደግሙት፡ የምውታን፡ መጻሕፍት፡ ወይም፡ የቀብር፡ ሥን፡ ሥርዓት፡ በሚባለው፡ መጽሐፋቸው፡ ላይ፡ ዘርዝረውት፡ ይገኛል።

ከአንደኛው፡ እስከ፡ አሥረኛው፡ ዲናስቲ፡ ድረስ፡ ያሉት፡ ነገሥታት፡ ዋና፡ መቀመጫ፡ ከተግባራት፡ መምፈስ፡ (በታችኛው፡ ግብፅ)፡ እምላክቸውም፡ ፕታህ፡ የሚባለው፡ ነበር። እሁን፡ ግን፡ ከአሥራ፡ አንደኛው፡ ዲናስቲ፡ ጀምሮ፡ ይልቁንም፡ ከአሥራ፡ ሦስተኛው፡ ዲናስቲ፡ ወዲህ፡ የመምፈስ፡ የከተግባራት፡ ገናንነት፡ ወደ፡ ደቡብ፡ (ላዕላይ፡ ግብፅ)፡ ወደ፡ ቱብ፡ የፕታህ፡ የእምላክነት፡ ገናንነትም፡ ወደ፡ እሞን፡ እያደር፡ ዞረ።

እሞን፡ በፊት፡ እንደአልነው፡ እስከዚህ፡ ጊዜ፡ ድረስ፡ ያንድ፡ መገደር፡ እምላክ፡ ብቻ፡ ነበር። እሁን፡ ግን፡ እነዚህ፡ ነገሥታት፡ በላዕላይ፡ ግብፅ፡ በቱብ፡ ዋና፡ ከተግባራት፡ አድርገው፡ በሥልጣኔ፡ በጥበብ፡ በግዛት፡ ከፍ፡ እያሉ፡ ሲሔዱ፡ የእሞን፡ እምልኮ፡ በዚያው፡ መጠን፡ ከፍ፡ ብሎ፡ የነገሥታቱና፡ የከተግባራት፡ የቱብ፡ ወላጅና፡ ጠባቂ፡ የሰግይና፡ የምድር፡ ፈጣሪ፡ ዘለዓለግጥ፡ የሆነ፡ አንድ፡ እምላክ፡ ብለው፡ ያምኑበት፡ ነበር። በቱብ፡ በተለይ፡ በካርናት፡ በዚያን፡ ዘመን፡ የተሠራለት፡ የቤተ፡ መቅደስ፡ የሕንፃው፡ ፍራሽ፡ ዛሬ፡ ተመልካችን፡ ሁሉ፡ እስደንዳል። ካርናት፡ ግለት፡ የእሞን፡ መቀመጫ፡ (መንበረ፡ እሞን)፡ ግለት፡ ነው። ይህን፡ እስደናቂ፡ መቅደስ፡ ያሠሩት፡ እነሴት፡ ጆሻ፡ እንደሚናፈስ፡ ፫ኛ፡ ናቸው። በያለበት፡ አዳራሹ፡ ብዙ፡ ነው፡ የዋነኛው፡ አዳራሽ፡ ጉኑና፡ ቁመቱ፡ 102 X 51፡ ሜትር፡ ሆኖ፡ በውስጡ፡ ጀፀዜ፡ ጥምዶች፡ ነበሩበት፡ የተሠራበት፡ ጊዜ፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ በ፲፪ኛውና፡ በ፲፫ኛው፡ መቶ፡ ዓመት፡ መካከል፡ ነው።

እንደ አው ቱ 01922 ዓ. ም. ለጦር ክርስቶስ ክርስቶስ በቀብር ታገኘች ይህላለች ፈርዖኖች ያገሉ የቅስጥክ አሞን ሥል።

የአሞን፡ ምስሉ፡ እንደ፡ ጥቃህ፡ በሰው፡ አምሳል፡ ነው። ሲሠራ፡ በራሱ፡ ላይ፡ የአንድ፡ ዝይ፡ የሚመስል፡ አሞራ፡ የጭራ ላባው፡ በዘውዱ፡ ላይ፡ ተሠርቶ፡ እንደደፋ፡ በቀኝ፡ እጁ፡ ጫቶ፡ የውሻ፡ ጫንቅላት፡ የሚመስል፡ ያለበት፡ በትረ፡ መንግሥት፡ ጨብጦ፡ በግራ፡ እጁ፡ መስቀል፡ የሚመስል፡ ያለበት፡ የሕይወትን፡ ምልክት፡ ይዞ፡ በዙፋኑ፡ እንደተቀመጠ፡ ወይም፡ ቆሞ፡ እስኪያም፡ ሲራመድ፡ ይሳላል። ብዙ፡ ጊዜ፡ ደግሞ፡ ነገሥታትና፡ ካህናት፡ ወይንና፡ ፅግን፡ ሲያቀርቡላትና፡ ሲቀበል፡ የእሕዛብና፡ የእረመኔ፡ ሕዝብ፡ ምልክቶች፡ የሆኑትን፡ ፱፡ ቀስት፡ በእግሩ፡ ሲገፋ፡ ይታያል።

አሞን፡ የስሙ፡ ትርጓሜ፡ ሥውሩ፡ ወይም፡ ምሥጢራዊው፡ ግለት፡ ነው። «ራ»፡ ግለት፡ በግብዎች፡ ፀሐይ፡ ግለት፡ ስለሆነ፡ አሞን፡ ራ፡ እየተባለ፡ ሲጠራ፡ አምላክ፡ በፀሐይ፡ መልክ፡ ተገለጠ፡ ይባላልና፡ በዚሁ፡ ምክንያት፡ ከአሞን፡ ምስል፡ ጋር፡ የፀሐይ፡ ሥዕል፡ አይጠፋም።

ጥቃህ፡ የታሕታይ፡ ግብፅ፡ (የመምፈስ)፡ አሞን፡ የሳሳይ፡ ግብፅ፡ (የቲብ)፡ አግልኮት፡ ሆነው፡ ሁለቱም፡ በሰው፡ አምሳል፡ ሲሳሉ፡ በሥራና፡ በተግባር፡ በትድግረ፡ ይለያያሉ። ጥቃህ፡ ለአሞን፡ እንደ፡ አባቱ፡ ባይሆንም፡ የአሞን፡ ዘር፡ የወረደው፡ ከጥቃህ፡ ነውና፡ በሥራም፡ የርሱ፡ ተከታይ፡ ነው። ጥቃህ፡ ከዓለም፡ ፍጥረት፡ በፊት፡ እንደ፡ ነበረና፡ ዓለምን፡ እንደ፡ ፈጠረ፡ ይኸውም፡ በነርሱ፡ አነጋገር፡ ጥቃህ፡ ከግብፅነትና፡ ጨረቃን፡ ለዓለም፡ ሕይወት፡ የምትስጠውን፡ ፀሐይን፡ ፅንቀሳልነታቸውን፡ ብፈጠረ፡ በኋላ፡ አሞን፡ ከርሱ፡ ወርሶ፡ እነዚህ፡ ሁሉ፡ ወይሙሉ፡ ፍጡርነት፡ ደርሰው፡ መሬት፡ ፍሬዋን፡ እንድትሰጥና፡ ሁሉም፡ በየበኩሉ፡ ተግባሩን፡ እንዲፈጽም፡ አደረገ፡ ይሉታል። እንደ፡ ግብሩ፡ ልዩነት፡ አንጻንድ፡ ጊዜ፡ የበግ፡ አንጻንድ፡ ጊዜ፡ የአሞራ፡ መልክ፡ እየተጨመረ፡ ይሳላል። የፆል፡ ፒዬሬን፡ ዲክሲዮኔር፡ ከ፱፻፲፯፡ እስከ፡ ፱፻፲፰፡ ዓ.ም፡ ድረስ፡ ተመልክት (፩)።

በካርናት፡ የነበረው፡ የአሞን፡ ሴት፡ መቅደስ፡ በውበጡ፡ የሚታዩት፡ ንዋሶች፡ (፻፶፩፡)

ነገር፡ ገን፡ የዚህ፡ የአዋን፡ አዋልኮ፡ የገነኛው፡ ገና፡ ወደ ሊት፡ እንደምንመለከተው፡ በሰላላይ፡ ግብሩ፡ በናፓታ፡ ሊት፡ ተደፋውን፡ ዘገድ፡ ነው፡ እውን፡ ገን፡ ገና፡ በታሕታይ፡ ግብ፡ ሌሎች፡ ቋጥርግራዎች፡ መናፈቸውን፡ ባንዘን፡ ያው፡ የተሰመደው፡ በሰው፡ እዋሳ፡ የሚሳለው፡ ጥቃትና፡ የርሱ፡ ግንደያ፡ ሐገ፡ ናቸው፡ ደግሞ፡ ሂስቦሶች፡ ሲገቡ፡ የራሳቸውን፡ የምሥራት፡ አዋልኮ፡ ሱትኩ (SOUTKOU) የሚባለውን፡ ይዘው፡ ገብተው፡ እንደነበረ፡ ቀጥሎም፡ ለከናቀን፡ የሚባል፡ ሊርፓን፡ ላላን፡ ወይም፡ ለደን፡ (አዶናይ)፡ የሚባል፡ የፈንታዎችን፡ አውነተኛ፡ ዘሐይ፡ ለዋሳክ፡ ነው፡ ብሎ፡ ለሰንብቶ፡ ለእነዚህን፡ ሊገር፡ ዋክሮ፡ ሳይሳካልት፡ እንደቀረና፡ የአዋን፡ ገናንት፡ ከጓደኛው፡ ሙቶ፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ሕይወት፡ በፊት፡ ጀምሮ፡ እንደቀጠለ፡ እንመለከታለን።

በአሥራ፡ ሁለተኛው፡ ጸናስቲ፡ ውስጥ፡ ባኑበሪት፡ (እንደ ግሪኮች፡ አጠራር፡ ሴላስትሪስ)፡ የሚባሉት፡ በየተራ፡ በነገሙበት፡ ጊዜ፡ ሙክሳ፡ (ከጃጂ፡ ለሰክ፡ ጆጂያ፡) ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት በረኃብ፡ ምክንያት፡ ለብርሃኑና፡ ሚላት፡ ሳራ፡ ከሌር፡ ወደ፡ ከነገን፡ ሄደው፡ ሲኖሩ፡ በኋላ፡ ከነገሩን፡ ወደ፡ ግብ፡ የወጡት፡ በዚህ፡ ዘመን፡ ሳይ፡ ነው፡ ዘፍጥረት፡ ምዕራፍ፡ ፲፱፡ ቀን፡ ፩፡ እስከ፡ ፩።

በአሥራ፡ ሁለተኛው፡ ጸናስቲ፡ ያሉት፡ ነገሥታት፡ ባገር፡ ውስጥ፡ ለዱ፡ ለዱ፡ ሐውልት፡ የቤተ፡ መቅደስ፡ የመንገድ፡ የወጥ፡ የቦይ፡ ሥራ፡ ሲያከናውኑ፡ በዚህ፡ ጊዜ፡ ሙክሳ፡ በምዕራብ፡ የሊቢያን፡ በምሥራት፡ የሲናን፡ ለገር፡ ለየውት፡ ለስንብር፡ ወደ፡ ደቡብም፡ ለየጥፋ፡ ለእስካናቢያ፡ ለሚገ፡ ደረሱ፡ እነዚህ፡ ሥራ፡ ምስተኛው፡ ጸናስቲ፡ (ሥርወ፡ መንግሥት)፡ ነገሥታት፡ በዚህ፡ ዘመን፡ (ከጃጂ፡ ለሰክ፡ ጆጂያ)፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ መናገሻ፡ ከተግ፡ ያደረጉትን፡ ቲባን፡ በውበጡ፡ የነገሥታት፡ የጣዖታት፡ የሊታን፡ ካህናት፡ ሐውልት፡ ቤተ፡ መንግሥትና፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ እያወሩ፡ እደመቁት፡ ፈርዖናቹ፡ በቀረው፡ ዓለም፡ ሊት፡ የነሱ፡ ለገራቸው፡ ግብሩ፡ ከተዋቻቸው፡ መምራሰና፡ ሐብ፡ የሥልጣን፡ ምንጭ፡ ሆኑ።

ነገር፡ ገን፡ ግብ፡ እንደዚህ፡ በነገሱበትና፡ ግራና፡ ቀኝ፡ ግራቸውን፡ ባለፋቸውበት፡ ጊዜ፡ ሳይታሰብ፡ ከምሥራት፡ የፈለሱ፡ ሂስቦስ፡ የሚባሉ፡ ዘሮች፡ ጆጂያ፡ ዓመት፡ ከክርስቶስ፡ ልደት፡ በፊት፡ መጥተው፡ የግብ፡ ነገሥታት፡ ገልብጠው፡ ነገሡ፡ እነሱም፡ የታሪክ፡ ሁሉ፡ መጽሐፍ፡ ሲፈረሱት፡ ወይም፡ ዘላናች፡ ነገሥታት፡ ይላዋቸዋል።

ምክንያቱም፡ የሂስቦስ፡ ለሐቆች፡ ከነውራጌታቸው፡ ከተግ፡ ከትመው፡ ባንድ፡ ቦታ፡ ሳይቀመጡ፡ ከመካከላቸው፡ ምሥራት፡ ወዲያና፡ ወዲህ፡ በብዛት፡ እየዋገቱ፡ ይኖሩ፡ ስለነበረ፡ ነው፡ እውን፡ ገን፡ መጀመሪያ፡ ታችኛውን፡ ግብ፡ በሙሉ፡ ወረራትና፡ የግብ፡ ጥፋቶች፡ ሆኑ።

ግንቶ፡ እንደዚሁ፡ እነዚህ፡ ሂስቦሶች፡ በምስት፡ ጸናስቲ፡ ይከፋፈላሉ። በአሥራ፡ ሐራተኛው፡ ጸናስቲ፡ ውስጥ፡ የነገሙት፡ ነገሥታት፡ ለገርን፡ ከተግን፡ መንደርን፡ ለየወረሩ፡ ስለነገሱትና፡ ለሐቀቱዋቸው፡ ፈርዖናች፡ ትናት፡ የሚከሰቱትን፡ እየወጡ፡ ያጠፋናቸው፡ ባሥራ፡ አምስተኛውና፡ ባሥራ፡ ስድሳተኛው፡ ጸናስቲ፡ የገዙት፡ የፈተኛው፡ ጸናስቲ፡ የወረረውንና፡ ያጠፋውን፡ ለገር፡ መልሰው፡ እያተኑ፡ በለገር፡ ውስጥ፡ በላማ፡ ሥራ፡ የወሩ፡ ናቸው። እነዚህ፡ የሂስቦስ፡ ነገሥታት፡ ደንበኛ፡ ሥርዓትን፡ ለየፈጸሙ፡ ዘውድ፡ ውኃን፡ እየነገሙ፡ እንደፈርዖናች፡ ይገዙ፡ ዝመርጡቸውም፡ የብዙሞቹ፡ በየሐውልታቸው፡ ሳይ፡ ተጽፎ፡ የሚገኘው፡ ሄሊፒኮን፡ ይባላል።

የላብርሃን፡ የላጅ፡ ላጅ፡ የያዕቆብ፡ ላጅ፡ የሴፍ፡ ወንድ፡ ጥቹ፡ ሸጠውና፡ የመጣውና፡ የታሠረው፡ በሕልም፡ አፈታት፡ ምክንያት፡ ተፈትቶ፡ እንደራሴ፡ የሆነውም፡ ለባላን፡ ያዕቆብንም፡ ከቤተ፡ ሰቡ፡ ከከገናን፡ ወደ፡ ግብ፡ ያስመጣው፡ በነዚህ፡ በሂስቦስ፡ ነገሥታት፡ ዘመን፡ መንግሥት፡ ነው፡ ዘፍጥረት፡ ምዕራፍ፡ ፳፯፡ ቀጥር፡ ፱፯፡ ባለግልና፡ ባለሙሉ፡ ሥልጣን፡ የሆነውም፡ ከነዚህ፡ ነገሥታት፡ ባንደኛው፡ ጊዜ፡ ነው፡ የሴፍ፡ በሂስቦስ፡ ነገሥታት፡ ጊዜ፡ በጣም፡ ባለግል፡ ሆኖ፡ ከቤተ፡ ሰቡ፡ በደሊታ፡ ኖሮ፡ ሲዋትና፡ በኋላም፡ ግብ፡ የሂስቦስን፡ ነገሥታት፡ ለባር

ረው፡ የራሳቸውን፡ ተወላጅ፡ ገጉሥ፡ ሲመራርቱ፡ የሂክሶስ፡ ባለ
ግሉች፡ በነበሩት፡ እስራኤላውያን፡ ላይ፡ መከራና፡ የጭካኔ፡ ሥራ፡
የፈጸሙባቸው፡ ይመስላል።

ቀዳሚ፡ ሰማዕት፡ እስጢፋኖስ፡ በክርስቶስ እምነት፡ የተነሣ፡
በያጋጊያ፡ ተደብደቦ፡ ከመጥቱ፡ በፊት፡ የእስራኤል፡ ሕዝብ፡
በምዕር፡ በረከተ፡ ሌላ፡ ገጉሥ፡ የሰሩን፡ የግያውት፡ እስኪ
ነግ፡ ድረስ፡ ይህ፡ በዘመናዊችን፡ ተነኩላ፡ ያልው፡ በሰዚህ፡
ነው (፩)።

የሂክሶስ፡ ነገሥታት፡ ላገር፡ የሚጠቅም፡ ብዙ፡ ሥራ፡ ቢሠ
ሩም፡ ለሕዝቡም፡ በነነት፡ ቢያደርጉም፡ ሕዝቡ፡ እንደባዕድ፡
እያየ፡ ከሊቡ፡ አልተገላቸውም፡ የነርሱን፡ አማልክት፡ እያነቡ፡
የአማልክቶቻችንን፡ መቅደስ፡ አረከቡት፡ ተወላጅ፡ ገገጥችንን፡
አጠፉ፡ እያሰ፡ በጠብ፡ ባይን፡ ይመስላቸው፡ ጀመር፡ ስለዚህ፡
የቲብ፡ የአዋን፡ ካህናት፡ ከሳላይ፡ ግብ፡ ይገጥማት፡ ጋር፡
ተስማምተው፡ በበላያቸው፡ ባትኦራ፡ እንደኖ፡ የሚባልውን፡
መራ፡ አድርገው፡ ምስተኖ፡ አፒር፡ (ፈርዖን)፡ በነበረበት፡ ጊዜ፡
ወገያ፡ ሃመሩት።

ስለዚህ፡ የሂክሶስ፡ ነገሥታት፡ ከፊፒኒክሱ፡ እስከ፡ ፊፒፒክሱ
እንደገጣጠሙ፡ (ፊፒፒኒክሱ-ፊፒፒኒክሱ)፡ እንድ፡ መቶ፡ ሞት፡ ያህል፡
ከነዙ፡ በኋላ፡ በ፲፯ኛው፡ ሊናበሩት፡ ነገሥታት፡ ይልቁንም፡ በአሁ
ሞሊስ፡ መሪነት፡ ከአገር፡ ተወላጁ፡ ከግብ፡ ሕዝብ፡ ጋር፡ ተጥጥ
ተው፡ ተክነቱና፡ ከነሕዝባቸው፡ ወደ፡ መጠብት፡ ወደ፡ ምሥራት፡
ተመለሱ፡ ግግሮቻቸው፡ በየግንጉሉ፡ በከነዓናውያን፡ አገር፡ ተው
ጠው፡ ቀሩ፡ ይባላል።

አሕጥሲስ፡ እንደባዕድ፡ እየታዩ፡ መቶ፡ ሞት፡ ሲገዙ፡ ባን
በሩትን፡ ሂክሶስን፡ ከአስመገድ፡ በኋላ፡ እነዚያ፡ የመሠራሪያቸውን፡
አዳሊስ፡ አማልክትና፡ ቤተ፡ መቅደሳቸውን፡ እያፈረሰ፡ የግብ፡
አማልክት፡ ከነዚያውም፡ በጣም፡ የታወቁትን፡ በቲብ፡ የአዋን፡—
ራን፡ በመምረስ፡ የጥታህን፡ መቅደስ፡ አላድሱ፡ በደንብ፡ አወራ።

(፩) የሐጥርያት ሥራ ጥ. 3፡ ቀጥር፡ 23—24።

በትብያ፡ ሰሜን፡ የሸፈታትንም፡ እየወጋ፡ እሳምና፡ ሲገዙ፡ የረና፡
በመውረዝ፡ አርጅቶ፡ በ፲፯፻፶፯፡ ሞት፡ ሲሞት፡ ከጠላት፡
ቀንበር፡ አገሩን፡ ያላን፡ በመሆኑ፡ መላው፡ የግብ፡ ተወላጅ፡ እዛ
ነልት፡ ካህናቱም፡ ተግባራት፡ አሕጥሲስንና፡ ሚስቱን፡ (ወላጅ
ወም፡ አገቱን)፡ ከሞቱ፡ በኋላ፡ የአማልክትነት፡ ደርገ፡ ለጠጥ
ቸው።

ከርሱ፡ ቀጥሎ፡ የነገሙት፡ ነገሥታት፡ ለጁ፡ አሜን-ሆቲ፡
፳ኛ፡ የልጅ፡ ለጁ፡ ትትሞሲስ፡ እንደኖው፡ ሁለተኛውና፡ ሦስተ
ኛውም፡ አገራቸው፡ ከመገዛት፡ በኋላ፡ በኋላ፡ እነሱ፡ ደግሞ፡ አሳ
ባቸውን፡ አሁን፡ ግዛት፡ ወደ፡ ግብ፡ ተሰ፡ ላይ፡ መደቡ፡ የጦር፡
ሠራዊት፡ እያደራጁ፡ የጦር፡ አሊቃ፡ እየመለሙ፡ የጥግባውያንን፡
የኤደግውያንን፡ የኤልስጥሎግውያንን፡ የሂቲትን፡ (፡ ያልስቲን፡)
የጎረቤታን፡ ሰሜን፡ አገር፡ ሁሉ፡ በጠቅላላው፡ ይነስ፡ ይብዛ፡ ከአ
ሶርና፡ ከባቢሎን፡ በቀር፡ የታናሽ፡ እሊያን፡ አገር፡ እንደዚህም፡
የትብያን፡ ሰሜን፡ በሙሉ፡ ወገተው፡ እያስገበሩ፡ በየነበሩት፡
አገር፡ የሚገኘውን፡ ወርቅና፡ ሀብት፡ በዘረፋቸው፡ በግብርም፡ ምክ
ንያት፡ እየሰበሰቡ፡ የግብ፡ ቤተ፡ መንግሥት፡ ከልክ፡ ያለፈ፡
አከበሩት፡ ነገሥታቱ፡ ከነቤተሰባቸው፡ በሕይወት፡ ባሉ፡ የጦር፡
መግሪያቸው፡ ዙፋናቸው፡ የመብል፡ ግዕዳቸው፡ መጠሚያቸው፡
ሲሞቱ፡ ምስላቸው፡ የምሰላቸው፡ መታብር፡ ከነገድገላው፡ በወ
ርት፡ ይወራ፡ ሃመር፡ የባቢሎንና፡ የአሶር፡ ነገሥታት፡ ወርት፡
ባንተ፡ ዘገድ፡ እንደአከሞ፡ ነውና፡ እባክህ፡ ላክልን። እያሉ፡ የዚ
ህን፡ ዘመን፡ የግብ፡ ፈርዖኖች፡ ይለሙ፡ ሃመር።

ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ ለአግባባች፡ ፈደል፡ እንመልከት፡ የዚህም፡
ፈደል፡ ቅርጽ፡ ባሊስ፡ እበባ፡ ግተግጊያ፡ ቤቶች፡ በድደያ፡ የግዴ
ኝ፡ በመሆኑ፡ ጽሑፋት፡ በእጁ፡ ጽፈው፡ በውጭ፡ አገር፡ ግተግጊያ፡
ቤት፡ ከልጁ፡ እሠርቼ፡ እነሆ፡ ከዚህ፡ በሚከተለው፡ ምዕራፍ፡ ይገ
ኛል፡ የፈደሉቻቸውን፡ (ሂድርግሊና)፡ መልክ፡ ራሱ፡ የባልሀሞ
ቸው፡ በልሆኑ፡ ደንበኛ፡ ማሳ፡ ካለመሆኑ፡ የተነሣ፡ መልካቸውን፡
እንደገብዘውያኑ፡ ጽሑፈ፡ ግብተካሊ፡ አልቻልኩም።